

«Еуразиялық банк» АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда
аяқталған жыл үшін
шоғырландырылған қаржылық
есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Пайда немесе зиян және басқа жиынтық кіріс туралы
шоғырландырылған есеп 8

Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп 9

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп 10-11

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған
есеп 12-13

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер 14-111

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектелген серіктестік
Қазақстан, 050051, Алматы,
Достық д-лы, 180,
Тел.: +7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной
ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, 050051, Алматы,
пр. Достык, 180,
E-mail: company@kpmg.kz

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Еуразиялық Банк» Акционерлік қоғамының акционеріне және Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Еуразиялық Банк» АҚ және оның еншілес кәсіпорындарының (әрі қарай - «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес барлық елеулі қатынастарда Топтың 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне («БАХӘСК кодексі») және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Топқа қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

КПМГ Аудит» ЖШС, Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес тіркелген компания, жауапкершілігі өз қатысушыларының кепілдіктерімен шектелген KPMG International Limited жекеше ағылшын компаниясының құрамына кіретін KPMG тәуелсіз фирмалары жаһандық ұйымының қатысушысы.

ТОО «КПМГ Аудит», компания, зарегистрированная в соответствии с законодательством Республики Казахстан, участник глобальной организации независимых фирм KPMG, входящих в KPMG International Limited, частную английскую компанию с ответственностью, ограниченной гарантиями своих участников.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері біздің кәсіби пайымдауымыз бойынша, ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер толығымен біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитінің мәнмәтіні мен осы есептілік туралы біздің пікіріміздің қалыптасуында қарастырылды және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдар

Шоғырландырылған қаржылық есептілігіндегі 3 (ж) және 16 Ескертулерді қараңыз.

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер
Клиенттерге берілген кредиттер активтердің жалпы көлемінің 45% - ын құрайды және тұрақты түрде бағаланатын және пайдаланылатын рұқсаттарға сезімтал күтілетін кредиттік залалдарға резервті шегергенде көрсетіледі. Топ басшылықтан мынадай негізгі аспектілерге қатысты кәсіби пайымдауды қолдануды және жол берулерді пайдалануды талап ететін күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделін қолданады: - клиенттерге берілген кредиттерге қатысты кредиттік тәуекелдің және дефолт оқиғаларының едәуір артуын уақтылы анықтау (ХҚЕС (IFRS) 9-ға сәйкес 1, 2 және 3-кезеңдерге жатқызу); - дефолт ықтималдығын бағалау (PD), дефолт жағдайында шығын мөлшері (LGD); - болжамды ақпаратты есепке алу мақсатында түзетуді бағалау және 3-кезеңге жатқызылған кредиттер бойынша күтілетін ақша ағындарын бағалау. Клиенттерге берілген кредиттердің елеулі көлеміне, сондай-ақ ККЗ резервінің	Біз ККЗ-ны ХҚЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкестігі үшін бағалауға қатысты Топтың әдістемесі мен саясатының негізгі аспектілерін, оның ішінде қаржылық тәуекелдерді басқару саласындағы біздің мамандарды талдауға тарту арқылы талдадық. ККЗ резервін есептеу кезінде басшылық жасаған кәсіби пайымдау мен жорамалдарды талдау үшін біз мынадай шаралар өткіздік: — Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер үшін біз кредиттерді тиісті кезеңдерге уақтылы жатқызуға қатысты бақылаулардың ұйымдастырылуы мен операциялық тиімділігін тестіледік. — Корпоративтік клиенттерге берілген, шоғырландырылған қаржылық есептілікке елеулі әсер етуі мүмкін ККЗ бағалаудың әлеуетті өзгеруі бойынша кредиттерді іріктеу бойынша біз қаржылық және қаржылық емес ақпаратты, сондай-ақ Топ қолданған болжамдар мен кәсіби пайымдауларды талдау арқылы сатыларды айқындаудың дұрыстығын тексердік. — Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерді іріктеу бойынша біз PD есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы деректердің дұрыстығын тексердік. — 3-кезеңге жатқызылған корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерді іріктеу бойынша жеке бағаланатын ККЗ резервтерін, болашақ ақша ағындарын есептеу кезінде Топ пайдаланатын жол берулерді, оның ішінде қолжетімді нарықтық ақпаратқа сүйене отырып, сатылатын кепілдер құнын және оларды іске асыру мерзімдерін бағалауды сыни бағаладық. — Бөлшек клиенттерге берілген несиелерге қатысты біз тиісті жүйелердегі несиенің мерзімінен кешіктіруін уақтылы көрсетуге

шамасын бағалауға тән белгісіздікке байланысты бұл мәселе аудиттің негізгі мәселесі болып табылады.	қатысты бақылаудың ұйымдастырылуы мен тиімділігін тексердік. — Іріктемелі негізде біз бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ны бағалау үшін пайдаланылатын модельдің бастапқы деректерін бастапқы құжаттармен салыстырдық және осы кредиттердің тиісті сатыларда дұрыс берілуін тексердік. — Біз Топтың ККЗ-ны есептеу үшін пайдаланатын модельдердің жалпы болжамды қабілетін 2021 жылдың 1 қаңтарында жасалған бағалауды 2021 жылғы нақты нәтижелермен салыстыру арқылы бағаладық. Сондай-ақ, біз Топтың болжамдарын модельденген болжамдармен салыстыру арқылы экономикалық болжамдардың жалпы негізділігін де бағаладық. — Біз сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі ақпаратты ашу Топтың кредиттік тәуекелге ұшырағыштығын тиісті түрде көрсете ме, жоқ па деген бағалауды да тексердік.
	Басқа ақпарат

Басшылық басқа ақпарат үшін жауапты. Басқа ақпарат 2021 жылғы жылдық есепке енетін ақпаратты қамтиды, бірақ басқа ақпаратқа шоғырландырылған қаржылық есептілік пен шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы біздің аудиторлардың есебі енбейді. 2021 жылғы жылдық есеп бізге, болжаммен, осы аудиторлардың есебінің күнінен кейін ұсынылады.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды және біз басқа ақпаратқа қатысты қандай да бір нысандағы сенімділік қорытындысын білдірмейміз.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне байланысты біздің жауапкершілігіміз мүмкін болған жағдайда жоғарыда анықталған басқа ақпаратты оқу және басқа ақпаратты оқу барысында оның шоғырландырылған қаржылық есептілікпен немесе аудит барысында алған біздің білімімізбен елеулі дәйексіздігін немесе елеулі бұрмаланған болып көрінуін қарастыру.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін басшылық пен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС-ға сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Топты жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз

«Еуразиялық Банк» АҚ

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі
5-бет

керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;

- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін мекемелердің қаржылық ақпаратына немесе Топ ішіндегі іскерлік әрекеттерге қатысты жеткілікті, тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Біз топтық аудитті бағыттау, бақылау және жүргізу үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толығымен жауапты болып қаламыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Біз, сонымен қатар, басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты сәйкес әдептілік талаптарын орындағанымыз туралы мәлімдеме береміз және барлық қарым-қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге ықпал етеді деп негізді түрде санауға болатын өзге мәселелер және де сәйкес жағдайларда соған қатысты қорғау шаралары туралы айтып білдіре отырамыз.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға айтып білдірген мәселелер арасынан біз ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған және сәйкесінше негізгі аудит мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты көпшілікке ашып көрсету заңмен немесе нормативтік актілермен тыйым салынған немесе қандай да бір мәселенің біздің есебімізде хабарлануының жағымсыз салдарлары қоғамдық маңызды пайдадан асып түседі деп негізді түрде жорамалданғандықтан мұндай мәселе біздің есепте хабарланбауы тиіс деп анықтаған өте сирек жағдайлардан басқа кезде осы мәселелерді біздің аудиторлардың есебінде сипаттаймыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері:

Кларк Эшли
Аудит жөніндегі серіктес

Қосаев М. И.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитору
2003 жылдың 24 желтоқсанында берілген
№ 558 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2022 жылдың 13 мамыры

мың тенге	Ескерт- пе	2021 ж.	2020 ж.
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық кірістер	5	119,365,774	120,841,962
Басқа да пайыздық кірістер	5	145,650	642,393
Пайыздық шығыстар	5	(63,683,023)	(60,512,379)
Таза пайыздық кіріс	5	55,828,401	60,971,976
Комиссиялық кірістер	6	29,033,584	25,297,380
Комиссиялық шығыстар	6	(7,095,479)	(6,436,115)
Таза комиссиялық кіріс		21,938,105	18,861,265
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда/(зиян)	7	1,914,659	(499,101)
Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда	8	7,701,664	8,246,120
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерімен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда/(зиян)		1,667,241	(11,828)
Басқа да операциялық таза (шығыстар) / кірістер		(2,167,609)	1,081,932
Операциялық кіріс		86,882,461	88,650,364
Борыштық қаржылық активтердің құнсыздануының зияндары	9	(29,363,767)	(46,878,972)
Кредиттер мен қаржылық кепілдік шарттарын ұсыну бойынша міндеттемелерге қатысты құнсызданудың (зияндары) / зияндарын қалпына келтіру		(171,880)	270,635
Еншілес кәсіпорынның шығуынан болған зиян	4	-	(2,131,283)
Бағалау міндеттемелерін құру жөніндегі шығыстар		(2,686)	-
Қызметкерлерге жұмсалатын шығыстар	10	(23,901,283)	(19,816,155)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	11	(14,744,062)	(12,829,659)
Салық салғанға дейінгі пайда		18,698,783	7,264,930
Табыс салығы бойынша шығыстар	12	(5,650,332)	(477,150)
Бір жылдағы пайда		13,048,451	6,787,780
Басқа да жиынтық зиян			
Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болған немесе болуы мүмкін баптар:			
Басқа да жиынтық табыс әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін активтерін қайта бағалау резерві:			
- әділ құнның таза өзгерісі		(1,116,688)	2,027,313
- пайда немесе зиян құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгерісі		(1,667,241)	11,828
Кейінге қалдырылған салықты өзгерту		14,174	(2,168)
Қайта есептеу кезіндегі бағам айырмашылықтары		-	(2,612,513)
Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болған немесе болуы мүмкін баптардың барлығы		(2,769,755)	(575,540)
Бір жылдағы басқа да жиынтық зиянның барлығы		(2,769,755)	(575,540)
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы		10,278,696	6,212,240
Акциядан пайда			
Акцияға базальық пайда (тенге)	28	622.53	326.63

8-беттен бастап 111-бетке дейін ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есепті басшылық 2022 жылғы 13 мамырда бекіткен және басшылық атынан оған қол қойғандар:

В. Морозов

Басқарма төрағасы
Еуразиялық Банк

Н.М. Дружинина

Басқарма төрағасының орынбасары

Ш.К. Капеева

Бас бухгалтер

Пайда немесе зиян және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулермен жиынтықта қарау керек.

мың тенге	Ес- кертпе	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	13	413,119,044	305,893,609
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары		18,900	2,058
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері	14	124,000,016	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	15	6,934,753	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	16	635,338,323	562,432,857
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар	17	170,290,941	145,102,359
Ағымдағы салық активі		357,244	3,652
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	18	20,314,158	20,105,644
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	18	2,157,005	2,443,436
Басқа да активтер	19	40,813,687	26,773,866
Активтердің барлығы		1,413,344,071	1,199,689,263
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары		1,871	-
Банктердің шоттары мен депозиттері	20	566,311	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	21	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	22	1,136,380,599	952,874,394
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	23	16,462,157	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	24	70,309,216	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	25	26,029,572	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	25	2,562,741	2,782,926
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелер	12	11,747,533	6,111,707
Басқа да міндеттемелер	26	29,954,975	22,756,170
Міндеттемелердің барлығы		1,294,014,975	1,090,638,863
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	27	61,135,197	61,135,197
Эмиссиялық кіріс		25,632	25,632
Жалпы банктік тәуекелдер бойынша резерв		8,234,923	8,234,923
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін активтерін қайта бағалау резерві		(172,815)	2,596,940
Бөлінбеген пайда		50,106,159	37,057,708
Меншікті капиталдың барлығы		119,329,096	109,050,400
Міндеттемелердің мен меншікті капиталдың барлығы		1,413,344,071	1,199,689,263
Бір жай акцияның баланстық құны (теңге)	27 (б)	5,372.84	4,871.89

Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулермен жиынтықта қарау керек.

мың тенге	2021 ж.	2020 ж.
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСЕТІН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Пайыздық кірістер	128,749,588	107,107,280
Пайыздық шығыстар	(59,788,931)	(57,559,293)
Комиссиялық кірістер	28,711,858	25,980,606
Комиссиялық шығыстар	(7,095,479)	(6,436,514)
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын, қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялар бойынша таза түсімдер/(төлемдер)	466,312	(815,088)
Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза түсімдер	9,419,638	7,341,807
Басқа да (төлемдер) / түсімдер	(602,450)	319,460
Қызметкерлерге жұмсалатын шығыстар	(21,800,741)	(19,335,439)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	(9,602,765)	(8,930,889)
Операциялық активтердің (ұлғаюы)/азаюы		
Міндетті резерв	-	(21,169)
Банктердегі шоттар мен депозиттер	36,075,609	(37,079,864)
Клиенттерге берілген кредиттер	(111,757,088)	53,950,450
Басқа да активтер	(14,600,044)	1,452,382
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы/(азаюы)		
Банктердің шоттары мен депозиттері	(292,546)	(706,655)
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(1,147,560)	1,286,598
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	173,685,393	125,658,217
Басқа да міндеттемелер	3,195,545	265,825
Табыс салығын төленгенге дейін операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза ағындары	153,616,339	192,477,714
Төленген табыс салығы	(3,924)	(4,044)
Операциялық қызметтен түсетін ақша қаражатының ағыны	153,612,415	192,473,670
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСЕТІН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Кеткен ақша қаражатының шегерімімен еншілес кәсіпорынды сатудан түсетін түсімдер (4-ескертпе)	-	(4,806,507)
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін сатып алу	(151,306,064)	(111,367,284)
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін сату және өтеу	125,038,446	126,083,045
Асыл металдарды сатып алу	(374,196)	(719,899)
Асыл металдарды сату	361,941	666,066
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестицияларды сатып алу	(272,503,090)	(267,452,153)
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестицияларды өтеу	246,881,614	156,119,699
Негізгі қаражатты және материалдық емес активтерді сатып алу	(3,380,678)	(3,819,262)
Негізгі қаражатты және материалдық емес активтерді сату	137,962	126,900
Инвестициялық қызметте қолданылатын ақша қаражатының ағыны	(55,144,065)	(105,169,395)

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулермен жиынтықта қарау керек.

мың тенге	2021 ж.	2020 ж.
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСЕТІН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	6,160,840	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	-	(22,111,429)
Басқа да тартылған қаражаттың түсімі	(1,287,009)	(6,137,646)
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	(1,260,347)	(1,447,713)
Акционерлік капиталды шығарудан түскен түсім	-	4,000,003
Қаржылық қызметте пайдаланылатын (түсетін) ақша қаражатының ағындары	3,613,484	(25,696,785)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының таза ұлғаюы	102,081,834	61,607,490
Айырбастау бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаты мен олардың баламаларының мәніне әсері	5,151,207	18,485,481
Күтілетін кредиттік зияндардың өзгеруінің әсері	(7,606)	41,230
Жыл басындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен олардың баламалары	305,893,609	225,759,408
Жыл соңындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен олардың баламалары (13-ескертпе)	413,119,044	305,893,609

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулермен жиынтықта қарау керек.

мың теңге	Акциянерлік капитал	Эмиссиялық кіріс	Жалпы банктік тәуекелдер бойынша резерв	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау резерві	Мәліметтер беруді валютаға аудару бойынша жинақталған резерв	Бөлінбеген пайда	Меншікті капиталдың барлығы
2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	57,135,194	25,632	8,234,923	559,967	2,612,513	30,269,928	98,838,157
Жиынтық кірістің барлығы							
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	-	6,787,780	6,787,780
Басқа да жиынтық (зиян) / кіріс							
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптар:</i>							
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	2,027,313	-	-	2,027,313
Пайда немесе зиян құрамына ауыстырылған басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	11,828	-	-	11,828
Кейінге қалдырылған салықты өзгерту	-	-	-	(2,168)	-	-	(2,168)
Қайта есептеу кезіндегі бағам айырмашылықтары	-	-	-	-	(2,612,513)	-	(2,612,513)
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптардың барлығы</i>	-	-	-	2,036,973	(2,612,513)	-	(575,540)
Басқа да жиынтық (зиянның) /кірістің барлығы	-	-	-	2,036,973	(2,612,513)	-	(575,540)
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы	-	-	-	2,036,973	(2,612,513)	6,787,780	6,212,240
Капитал құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен операциялар							
Шығарылған акциялар (27 (а) ескертпе)	4,000,003	-	-	-	-	-	4,000,003
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	61,135,197	25,632	8,234,923	2,596,940	-	37,057,708	109,050,400

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулермен жиынтықта қарау керек.

	Акциянерлік капитал	Эмиссиялық кіріс	Жалпы банктік тәуекелдер бойынша резерв	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Меншікті капиталдың барлығы
мың теңге						
2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	61,135,197	25,632	8,234,923	2,596,940	37,057,708	109,050,400
Жиынтық кірістің барлығы						
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	13,048,451	13,048,451
Басқа да жиынтық зиян						
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптар:</i>						
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	(1,116,688)	-	(1,116,688)
Пайда немесе зиян құрамына ауыстырылған басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	(1,667,241)	-	(1,667,241)
Кейінге қалдырылған салықты өзгерту	-	-	-	14,174	-	14,174
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптардың барлығы</i>	-	-	-	(2,769,755)	-	(2,769,755)
Басқа да жиынтық зиянның барлығы	-	-	-	(2,769,755)	-	(2,769,755)
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы	-	-	-	(2,769,755)	13,048,451	10,278,696
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	61,135,197	25,632	8,234,923	(172,815)	50,106,159	119,329,096

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулермен жиынтықта қарау керек.

1 Жалпы ережелер

(а) Негізгі қызмет

Ұсынылып отырған шоғырландырылған қаржылық есептілігіне «Еуразиялық банк» АҚ-тың (бұдан әрі – Банк) қаржылық есептілігі мен оның еншілес кәсіпорындары – «Еуразиялық жоба 1» ЖШС мен «Еуразиялық жоба 2» ЖШС (2020 жылғы 31 желтоқсан: «Еуразиялық жоба 1» ЖШС мен «Еуразиялық жоба 2» ЖШС (бұдан әрі бірлесіп «Топ» деп аталады) қаржылық есептіліктері кіреді.

Банк Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жабық акционерлік қоғам ретінде Қазақстан Республикасында 1994 жылы құрылды. 2003 жылы заңнамаға енгізілген өзгерістердің салдарынан Банк 2003 жылғы 2 қыркүйекте акционерлік қоғам ретінде қайта тіркелді. Банк өз қызметін 2020 жылғы 03 ақпанда берілген №№1.2.68/242/40 банктік және өзге де операцияларды және бағалы қағаздар нарығындағы қызметті жүргізуге банктік лицензия негізінде жүзеге асырады. Депозиттер тарту және клиент шоттарын жүргізу, кредиттер мен кепілдіктер беру, кастодиандық және есеп айырысу-кассалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру, бағалы қағаздармен және шетел валюталарымен операциялар жүргізу Банк қызметінің негізгі түрлері болып табылады.

Банк Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының мүшесі болып табылады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың Қазақстан Республикасының өз қызметін жүзеге асыратын 17 өңірлік филиалы (2020 жылы: 17) мен 115 есеп айырысу-кассалық бөлімшесі бар (2020 жылы: 112).

Банктің бас офисінің заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Қонаев к-сі, 56. Банктің активтері мен міндеттемелерінің басым бөлігі Қазақстан Республикасында орналасқан.

Банк 2010 жылғы 1 сәуірде еншілес кәсіпорын, «Еуразиялық банк» ААҚ-ты (Ашық Акционерлік Қоғамы) сатып алды, ол Ресей Федерациясы, Мәскеу қ. орналасқан. 2015 жылы 29 қаңтарда еншілес кәсіпорынның аты «Еуразиялық банк» ЖАҚ (Жария акционерлік қоғамы) болып өзгертілді.

2015 жылы 30 желтоқсанда Қазақстан Республикасы, Алматы қ. орналасқан еншілес кәсіпорын «БанкПозитив Казахстан» АҚ-ты сатып алып, оның аты «EU Bank («Еуразиялық банк» АҚ-тың ЕБ)» АҚ болып өзгерді. 2015 жылы 31 желтоқсанда Банктің жалғыз акционері қайта ұйымдастыру жоспарын мақұлдады, осыған сәйкес «EU Bank («Еуразиялық банк» АҚ-тың ЕБ)» АҚ Банкпен біріктірілді. 2016 жылғы 3 мамырда «EU Bank («Еуразиялық банк» АҚ-тың ЕБ)» АҚ Банкпен нақты түрде біріктірілді.

2017 жылғы 21 тамызда Банктің еншілес кәсіпорындары – «Еуразиялық жоба 1» ЖШС мен «Еуразиялық жоба 2» ЖШС тіркелді. Аталған кәсіпорындардың негізгі қызметі Банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алу және басқару болып табылады.

2020 жылғы 29 желтоқсанда Банк "Совкомбанк" ЖАҚ-мен жасалған "Еуразиялық банк" АҚ (Ресей Федерациясы) еншілес банкінің өзіне тиесілі акциялар пакетін сату бойынша мәмілені аяқтады, акцияларды сату бағасы 530,644 мың рубльді құрады, есеп айырысу толығымен ақшалай қаражатпен жүргізілді.

(ә) Акционерлер

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Еуразиялық қаржылық компания» АҚ («ЕҚК») Банктің бас компаниясы болып табылады және Банктің 100% акциясына ие (2020 жылы: «ЕҚК» 100% акцияға ие болды).

2021 жылы ЕҚК-нің акционерлер құрамы өзгерді: 2021 жылғы 15 шілдеден бастап әрқайсысы 33.3% акция иеленетін Мукадасхан Ибрагимов, Патох Шодиев, Александр Машкевич ЕҚК-нің акционерлері болып табылады.

(б) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметін жүзеге асыру талаптары

Топ өз қызметін негізінен Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асырады. Осының салдарынан Топ дамушы нарықтарға тән ерекшеліктерді көрсететін Қазақстан нарықтарында экономикалық және қаржылық тәуекелдерге ұшырайды. Нормативтік-құқықтық база мен салық заңнамасы жетілдіруді жалғастыруда, бірақ әртүрлі түсіндірулерге мүмкіндік береді және жиі енгізілетін өзгерістерге ұшырайды, олар құқықтық және фискалдық жүйелердің басқа да кемшіліктерімен жиынтығында Қазақстан Республикасында өз қызметін жүзеге асыратын кәсіпорындар үшін қосымша қиындықтар туғызады.

Осы ұсынылып отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік басшылықтың қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қолданыстағы жағдайларының Топтың қызмет нәтижелеріне және шоғырландырылған қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалауын көрсетеді. Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының кейінгі дамуы басшылықты бағалаудан өзгеше болуы мүмкін.

2 Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындаудың қағидалары**(а) Қолданылатын стандарттар**

Ұсынылып отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептілік халықаралық стандарттарына («ХКЕС») сәйкес дайындалған.

(ә) Қаржылық көрсеткіштерді бағалау қағидалары

Шоғырландырылған қаржылық есептілік өзгерістері әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарын қоспағанда, нақты шығындар бойынша есептеу ұстанымдарына сәйкес дайындалған.

(б) Функционалдық валюта және шоғырландырылған қаржылық есептілік деректерін беру валютасы

Топ кәсіпорындарының функционалдық валютасы кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыратын негізгі экономикалық ортаның валютасы болып табылады. Банктің және оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы және осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы теңге болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық деректері бүтін мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектенген.

(в) Пікірлер мен бағалауларды пайдалану

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті ХКЕС сәйкес дайындау басшылықтың есеп саясатының ережелері қалай қолданылуына және активтер, міндеттемелер, кірістер мен шығыстар қандай сомада көрсетілетіне әсер ететін кәсіби пікірлерді, жорамалдар мен есептеме бағалауларды пайдалануды талап етеді. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалаулар мен олардың негізінде жасалған жорамалдар әрдайым талданып отырады. Бағалаулардағы түзетулер осы бағалаулар қайта қарастырылған есепті кезеңде және көрсетілген өзгерістермен қозғалған барлық келесі кезеңдерде де танылады.

Бұдан әрі көрсетілген Ескертпелер есеп саясатының ережелерін қолдану кезіндегі айтарлықтай тұрлаусыз бағалауларға және дәлелденген сыни пікірлерге қатысты ақпаратты білдіреді:

- қаржы активтерінің жіктеуі: бизнес-модельді бағалау, осының аясында қаржы активтері ұсталады және қаржы активтерінің шарт талаптарымен тек негізгі сома мен негізгі соманың өтелмеген қалдығының пайыздарын ғана төлеу қарастырылғанын бағалау – 3 (в)(і)-ескерту.

- Қаржы активі бойынша кредит тәуекелінің оны бастапқы таныған мезеттен бастап едеуір өсуі орын алған-алмағанын бағалау өлшемін белгілеу, күтілетін кредиттік зияндарды бағалауға болжамды ақпаратты қосу бойынша әдістемелерін анықтау, сондай-ақ күтілетін кредиттік зияндарды бағалау үшін қолданылатын модельдерді бекіту – 3 (д)(iv)-ескерту және 16(ә)-ескерту.
- Қаржы құралдарының құнсыздануы: күтілетін кредиттік зияндарды бағалау моделі үшін бастапқы деректерді анықтау – 3 (д)(ii)-ескерту.
- агенттік қызметтерден түсетін комиссиялық кірісті тану – 3 (н)-ескерту.
- қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құнын бағалау – 35-ескерту.

(г) Топ қызметінің үздіксіздігін бағалау

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік топ қызметінің үздіксіздігі туралы жорамалға сүйене отырып дайындалды.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері

Бұдан әрі сипатталған есеп саясатының ережелерін Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде ретімен қолданды.

(а) Шоғырландыру қағидаттары

(i) Бизнесі біріктіру

Топ "Бизнесі айқындау" түзетулерін (ХҚЕС (IFRS) 3) сатып алу күні 2020 жылғы 1 қаңтарға немесе осы күннен кейін келетін бизнес бірлестіктеріне оның бизнесі немесе активтер тобын сатып алғанын бағалау кезінде қолданады.

Бизнесі біріктіру жөніндегі мәмілелер сатып алу күніндегі жағдай бойынша, атап айтқанда бақылаудың Топқа өту күніндегі жағдай бойынша сатып алу әдісін пайдалана отырып ескеріледі.

Сатып алуларға қатысты гудвилл мәнін Топ, өтеуге (егер бизнесі біріктіру сатылап жүргізілсе, сатып алынатын компанияның капиталдағы үлесіне бұрын тиесілі әділ құнды қоса) берілген әділ құн және сатып алынатын кәсіпорындағы кез келген бақыланбайтын үлестің, сатып алу күнгі жағдай бойынша бағаланған, сатып алған сәйкестендіруші активтердің және қабылданған міндеттемелердің таза танылған құнының (әдетте, әділ құнның) шегерімімен танылған сомасы ретінде есептейді.

Топтың бизнесі біріктіру бойынша операциялардың нәтижесінде, борыштық немесе үлестік бағалы қағаздар шығарумен байланысты мәмілелер бойынша шығындардан бөлек шеккен шығындары олардың туындауына қарай шығыстарға жатқызылады.

(ii) Еншілес кәсіпорындар

Еншілес кәсіпорындар дегеніміз – Топтың бақылауындағы инвестиция объектілері болып табылады. Топ инвестиция объектілерін бақылайды, егер инвестиция объектілеріне қатысудың ауысымды кірісіне байланысты тәуекелге ұшыраса немесе аталған пайданы алуға құқығы бар, сондай-ақ аталған пайда көлеміне әсер ете алады, бұл әсер инвестиция объектісіне қатысты өз құзыреттілігін пайдалану арқылы байқалады. Көбінде Топ өзі тікелей бақылайтын инвестиция объектілерінің қаржы есептілігін шоғырландырады. Еншілес кәсіпорынның қаржылық есептілігі аталған бақылауды нақты белгілеген күннен бастап бақылау нақты тоқтатылған күнге дейінгі шоғырландырылған қаржылық есептілікке кіргізіледі.

(iii) Шоғырландыру процесінде қосылмайтын операциялар

Топтың қатысушылары арасындағы операциялар, осындай операциялар бойынша берешектер қалдығы, сондай-ақ аталған операцияларды жүргізу барысында туындайтын іске асырылмаған пайдалар шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау процесінде қосылмайды. Құнсыздану белгілерінің туындау жағдайларын қоспағанда, іске асырылмаған пайдалар да, осылайша пайдалар сияқты шоғырландырылған қаржылық есептіліктен алынып тасталады.

(iv) Гудвилл («іскерлік бедел»)

Еншілес кәсіпорындарды сатып алу нәтижесінде туындаған гудвилл материалдық емес активтер құрамына енгізіледі.

Құнсыздануын бағалау мақсатында гудвилл ақша қаражатының түсімін тудырушы бірліктерге жатқызылады және құнсызданудан келген зияндардың шегерімімен нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

(ә) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар осы операциялар жасалған күні қолданыста болған валюта бағамдары бойынша Топтың құрамына кіретін кәсіпорынның тиісті қызметтік валютасына сәйкес аударылады.

Есеп берілетін күнгі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есеп берілетін күнгі қолданыстағы валюта бағамдары бойынша қызметтік валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтермен және міндеттемелермен жүргізілетін операциялардың пайдасы немесе зияны есеп берілетін кезең соңындағы жағдай бойынша валюталық бағаммен қызметтік валютаға аударылған шетел валютасының амортизацияланған құны және кезең ішінде төленген төлемдер мен тиімді мөлшерлеме бойынша есептелінген шамаға түзетілген кезең басындағы жағдай бойынша қызметтік валютаның амортизацияланған құны арасындағы айырмашылықтарды білдіреді.

Әділ құны бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құнын белгілеу күнгі қолданыстағы валюталық бағам бойынша қызметтік валютаға аударылады. Нақты шығындары бойынша белгіленіп, шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция аяқталған күнгі қолданыстағы валюталық бағам бойынша қызметтік валютаға аударылады.

Функционалдық валюталарға аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, оларға қатысты Топ басқа жиынтық кіріс құрамында әділ құнның кейінгі өзгерістерін ұсынуға шешім қабылдаған үлестік қаржы құралдарын қоспағанда, пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Мұндай үлестік құралдар бойынша бағамдық айырмалар өзге жиынтық табыстың құрамында танылады.

Төменде Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау кезінде қолданған жыл соңындағы валюта айырбастау бағамы көрсетілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Теңге/еуро	489.10	516.79
Теңге/АҚШ доллары	431.80	420.91

(б) Ақша қаражаты мен олардың баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламаларына әділ құнының елеулі өзгеру тәуекеліне ұшырамайтын және Топ қысқа мерзімді міндеттемелерді орындауға қолданатын, қолма-қол ақша банкноттар мен монеталар, ҚРҰБ-ғы («Ностро» түріндегі шот) және басқа банктердегі бос қалдықтар, сондай-ақ 3 айдан кем болмайтын өтеудің бастапқы мерзімімен өтімділігі жоғары қаржы активтері кіреді. Ақша қаражаты мен олардың баламалары амортизацияланған құны бойынша қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

(в) Қаржы құралдары**(i) Қаржы құралдарын жіктеу**

ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары» сәйкес қаржы активтері Топтың ақша ағынын өндіру мақсатымен өзінің қаржы активтерін басқару үшін қолданатын бизнес-модельдеріне байланысты келесі санаттарға жіктеледі:

SPPI («solely payments of principal and interest») өлшеміне сәйкес келетін «Шарттық ақша ағынын алу және/немесе сату үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясындағы **басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы құралдары**. Аталған бизнес-модель шартпен қарастырылған ақша қаражатының ағынын алу арқылы, сондай-ақ активтерді сату арқылы мақсатқа жетуге болатынын көрсетеді. Аталған модельдің аясында сату деңгейі «шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясына қарағанда әдетте жоғары болып келеді (активтермен жасалатын мәмілелердің жиілігі мен көлемі бойынша).

«Шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясындағы **амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы құралдары**. Аталған бизнес-модель аясында көзделген мақсат:

- шартпен қарастырылған ақша қаражаты ағынын алу мақсатында активтерді ұстап қалу;
- аталған модельдің мақсаттарында сату екінші кезекте болып есептеледі;
- аталған модель аясында сату деңгейі әдетте басқа бизнес-модельдермен салыстырғанда ең төменгі деңгейге ие (активтермен жасалатын мәмілелердің жиілігі мен көлемі бойынша).

SPPI өлшеміне сәйкес келмейтін «Әділ құны негізінде активтерді басқару және активтерді сату арқылы ақша қаражаты ағынын барынша көбейту» бизнес-моделі аясындағы **пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары**.

Аталған бизнес-модель аясында «алу үшін ұстап қалу» мақсаты да, «алу және/немесе сату үшін ұстап қалу» мақсаты да көзделмейді. Шартпен қарастырылған ақша қаражаты ағынын алу аталған модельдің мақсаттарына қатысты екінші кезекте.

Нақты қаржы активтері үшін бизнес-модельдерді анықтау үшін Топ келесі ақпараттарға талдау жасайды:

- бизнес-модельдердің (және осы бизнес-модель аясында ұсталатын қаржы активтердің) нәтижелілігі қалай бағаланады және аталған ақпарат негізгі басқарушы қызметкерлерге қалай хабарланады;
- бизнес-модельдердің (және осы бизнес-модель аясында ұсталатын қаржы активтердің) нәтижелілігіне ықпал етуші тәуекелдер және осы тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады;
- портфельді басқаруға жауапты менеджерлер қалай марапатталады, мысалы, бұл сыйақы олар басқаратын активтердің әділ құнына немесе олар шартта көзделген ақша ағындарының активтерінен алған қаражатқа байланысты ма;
- бұрынғы кезеңдегі сатудың жиілігі, көлемі мен мерзімдері, осындай сатудың себептері, сондай-ақ сатудың болашақтағы деңгейіне қатысты болжал. Бұл ретте сату деңгейлері туралы ақпарат басқа деректерден оқшау түрде емес, Топтың қаржы активтерін басқару мақсаттарына қалай жеткені және ақша қаражаты ағыны қалай іске асып жатқаны жайындағы бірыңғай тұтас талдау аясында қарастырылады. Бұл ретте бұрынғы сатулар туралы, осы сатулардың себептері мен ағымдағы талаптармен салыстыра келе сол мезеттегі талаптар туралы ақпарат талданады.

Басшылық қаржы құралын оны бастапқы тану кезінде қай санатқа жататындығын анықтайды.

Бастапқы тану кезінде Топ өз қалауы бойынша амортизацияланған құны бойынша немесе жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағалау үшін өлшемдерге сәйкес келетін қаржы активін пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағалау санатына жатқыза алады, бұл есептік сәйкессіздікті жоюға немесе едеуір түрде азайтуға мүмкіндік береді.

Саудаға арналған, оң әділ құнға ие барлық туынды қаржы құралдары, сондай-ақ сатып алынған опциондық келісімшарттар шоғырландырылған қаржылық есептілікте активтер болып көрсетіледі. Саудаға арналған, теріс әділ құнға ие барлық туынды қаржы құралдары, сондай-ақ шығарылған опциондық келісімшарттар шоғырландырылған қаржылық есептілікте міндеттемелер болып көрсетіледі.

Топ қарды активтерін басқару үшін қолданатын бизнес-модельді өзгерткенде ғана аталған қаржы активтерін қайта жіктейді. Қайта жіктеу бизнес-модель өзгерген кезеңнен кейінгі келесі есепті кезеңнен бастап перспективалы түрде қолданылады.

Топ өз қаржы активтерін келесідей жіктейді:

- *несиелер мен дебиторлық берешек* амортизацияланған құн бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктеледі, өйткені олар шарттары SPPI өлшеміне сәйкес келмейтін несиелерді қоспағанда, SPPI өлшеміне сәйкес келетін "Келісімшарттық ақша ағындарын алу үшін ұстап қалу" бизнес-моделінің бөлігі ретінде басқарылады;
- *корреспонденттік шоттардағы қалдықтар, банкаралық кредиттер мен депозиттер, РЕПО операциялары* SPPI өлшеміне сәйкес келетін «Шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясында басқарылатындықтан амортизацияланған құн бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктеледі;
- *борыштық бағалы қағаздар* таңдалған бизнес-модельдерге байланысты және SPPI өлшеміне сәйкес үш жіктеу санатының кез-келгеніне жіктеле алады;
- *үлестік бағалы қағаздар* әдетте кезең үшін пайда немесе зиян құрамындағы өзгерістерін көрсетумен әділ құны бойынша бағаланатын құралдар санатына жіктеледі;
- *туынды қаржы құралдары* кезең үшін пайда немесе зиян құрамындағы өзгерістерін көрсетумен әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері санатына жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқы тану кезінде келесі құралдары қоспағанда, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын болып жіктеледі:

- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (ХҚЕС (IFRS) 9 Топтың қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде келесі қайта жіктеу құқығынсыз, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын түрінде жіктеу мүмкіндігін қарастырады);
- қаржылық активті беру тануды тоқтату талаптарына сәйкес келмегенде немесе активке жалғасып жатқан қатысу тәсілі қолданылғанда туындаған қаржылық міндеттемелер;
- қаржылық кепілдік шарттары;
- өзіне қабылдаған нарықтықтан төмен пайыз мөлшерлемесі бойынша қарыз беру міндеттемелері;
- бизнесті біріктіру бойынша мәміледегі иеленушінің мойындаған шартты өтеуі.

(ii) Қаржы құралдарын шоғырландырылған қаржылық есептілігінде тану

Қаржылық активтер мен міндеттемелер қаржы жағдай туралы шоғырландырылған есепте Топтың аталған қаржы құралдары шартқа отырудың нысаны болып табылған жағдайда көрсетіледі. Қаржылық активтерінің стандартты сатып алуларының басқа барлық жағдайлары есеп жүргізілетін күні көрсетіледі.

(iii) Қаржы құралдарының құнын бағалау

Қаржы активтері немесе міндеттемелері, өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланбайтын жағдайда, қаржы активтерін немесе міндеттемелерін сатып алуға немесе шығаруға тікелей жатқызылатын мәміле шығындарын қосқанда, бастапқы әділ құны бойынша бағаланады.

Бастапқы танудан кейін қаржы активтері, оған қоса актив болып табылатын туынды қаржы құралдары сату немесе басқа шығарып тастау нәтижелеріне байланысты келтірілген мәміле жөніндегі кез келген шығындары қосылмаған әділ құны бойынша бағаланады, оларға мыналар жатқызылмайды:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер мен дебиторлық берешектер;
- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланатын «Шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясындағы инвестициялар.

(iv) Амортизацияланған құн және жалпы баланстық құн

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің амортизацияланған құны актив немесе міндеттеме бастапқы тану кезінде бастапқы тану құны мен өтеу кезіндегі құн арасындағы айырманың жинақталған амортизацияның өлшеміне түзетілген берешектің, тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып айқындалған негізі сомасының төлемін шегере отырып, сондай-ақ зияндарға арналған бағалау резервін шегере отырып бағаланған құнды білдіреді. Сыйлықақылардың және дисконттардың шамасы, сондай-ақ мәмілелер бойынша шығындар сомасы тиісті құралдың баланстық құнына кіреді және осы құралдың тиімді сыйақы мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланады.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активінің жалпы баланстық құны – зияндар бойынша бағалау резервінің шамасына түзетілгенге дейінгі қаржы активінің амортизацияланған құны.

Нарықтық мөлшерлемелерден өзгеше мөлшерлеме бойынша алынған/берілген қаржы активтері немесе міндеттемелері, берешектің пайызы және негізгі сомасы (негізгі сомалары) бойынша болашақтағы соманы білдіретін, осыған ұқсас құралдар бойынша нарықтық сыйақы мөлшерлемесіне дисконтталған әділ құны бойынша алу/беру сәтіне қайта бағаланады. Туындаған айырмасы пайда немесе зиян құрамында, нарықтық мөлшерлемеден өзгеше мөлшерлемелер бойынша қаржы құралдарын алудан/беруден келген пайда немесе зиян ретінде көрсетіледі (әділ құнды бағалау бақыланатын бастапқы деректер негізінде жүзеге асырылатын жағдайда). Салдарынан осындай активтер мен міндеттемелердің баланстық құны алу/беру сәтіндегі пайда/зиянның амортизациясы сомасына түзетіледі және тиісті кірістер/шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдаланып, пайда немесе зиян құрамында пайыздық кіріс/шығыс құрамында көрсетіледі.

(v) Әділ құны бойынша бағалау қағидаттары

Әділ құн дегеніміз активті сату кезінде алынған немесе операция талаптарымен міндеттемелерді беру кезінде төленген, негізгі нарықта бағалау күні қатысушылар арасында ұйымдастырылған нарықта немесе ол болмаған жағдайда аталған күні Топтың қолжетімділігі бар едәуір пайдалы нарықта жүргізілетін құнды білдіреді. Міндеттемелердің әділ құны оны орындамау тәуекелін көрсетеді.

Топ мүмкіндігінше, белсенді нарықтағы аталған құралдардың баға белгілеуін пайдалану арқылы құралдардың әділ құнын бағалайды. Нарық, егер актив немесе міндеттемелер бойынша жиілікпен жүргізіліп, жеткілікті көлемде тұрақты негізде баға белгілеуді анықтау үшін жүргізілетін болса, белсенді деп танылады.

Белсенді нарықта ағымдағы баға белгілеу жоқ болған жағдайда, Топ байқалмайтын шығыс деректерін аз пайдаланып және байқалатын шығыс деректерін көп пайдаланатын бағалау әдісін пайдаланады. Таңдап алынған бағалау әдісіне аталған жағдайларда нарық қатысушылары оны назарға алатын барлық факторлар кіреді.

Бастапқы тану кезінде қаржы құралдарының әділ құнының жақсы куәсі мәміле бағасы болып табылады, яғни ол орын толтырудың төленген немесе алынған әділ құны. Егер Топ бастапқы тану кезінде әділ құны мәміле бағасынан ерекшеленетінін анықтаса, онда әділ құны ұқсас активтер немесе міндеттемелерге қатысты белсенді нарықтағы ағымдағы баға белгілеуге түспейді және тек қана шығыс деректемелерін пайдаланатын бағалау әдістеріне негізделмейді, қаржы құралдары басында әділ құны бойынша бағаланады, ол бастапқы тану кезі мен баға мәмілесі кезіндегі әділ құны арасында түзетілген. Бастапқы танудан кейін арасындағы айырмашылықтар пайда немесе зиян құрамында құралдың өмір сүруінің барлық кезеңінде тиісті үлгіде көрсетіледі, бірақ бағалау толығымен бақылайтын шығыс деректерімен расталып немесе операция аяқталғаннан кейінгі сәттен кешіктірілмеуі керек.

Егер әділ құны бойынша бағаланатын актив немесе міндеттемелердің сұраныс бағасы мен ұсыныс бағасы болса, онда активтер мен ұзақ жайғасымдар (позициялар) сұраныс бағасы негізінде бағаланады, міндеттемелер мен қысқа жайғасымдар (позициялар) ұсыныс бағасы негізінде бағаланады.

Нарық және кредит тәуекеліне ұшырған және Топ нарықтық немесе кредит тәуекеліне ұшыраудың таза мәні негізінде басқаратын қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің портфельдері анықталған тәуекел мәні үшін таза ұзақ позицияларды сату кезінде алынатын (немесе таза қысқа позицияны беру кезінде төленетін) сомалар негізінде бағаланады. Портфель деңгейіндегі түзетулер, жеке активтер мен міндеттемелер арасында портфельдегі әрбір жеке құралдың тәуекелін ескеріп бөлінеді.

Топ деңгейлер арасындағы аударымдарды өзгертулер жүргізілген есептік кезеңнің соңындағы жағдай бойынша әділ құнның иерархиясында таниды.

(vi) Кейінгі бағалау кезінде туындайтын пайда немесе зияндар

Қаржы активтері немесе міндеттемелерінің әділ құнын өзгерту кезінде туындайтын пайда немесе зиян мына үлгіде көрсетіледі:

- қаржы құралдары бойынша пайда немесе зиян әділ құны бойынша бағаланатындар санатына жіктеледі, олардың өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі және пайда немесе зиян құрамына енгізіледі;

- басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері бойынша пайда немесе зиян активті тану тоқтатылған сәтке дейінгі меншікті капиталдағы басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі (болжалды кредит зияндары мен құнсызданудан шеккен қалпына келтірілген зиян сомаларынан немесе басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін борыштық қаржы құралдары бойынша шетел валютасының қалдықтары аударымынан келетін зияндардан басқа), басқа да жиынтық табыс құрамында бұрын көрсетілген жинақталған пайда немесе зиян, пайда немесе зиян құрамына аударылады. Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер туындау сәтінде пайыздық құрамындағы тиімді сыйақы мөлшерлеме әдісін пайдаланумен пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша пайда немесе зиян қаржы активтері танылуын тоқтатқанда немесе құнсызданғанда, сондай-ақ тиісті амортизацияны есептеу үдерісінде пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

(vii) Тануды тоқтату

Топ қаржы активін тануды ол осы қаржы активі бойынша ақша қаражаты ағындарына шартта көзделген құқығын жоғалтқан кезде, не ол қаржы активін осы қаржы активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер және пайдалар іс жүзінде басқа тарапқа берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде берген немесе Топ осы қаржы активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалардың айтарлықтай бөлігін өткізбеген және сол сияқты сақтамаған, бірақ қаржы активін бақылауды сақтамаған кезде жоғалтады. Тануды тоқтатуға арналған талаптар сақталатын, өткізілетін қаржы активтеріндегі Топ құрған немесе ол үшін сақталған кез келген қатысу үлесі қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте бөлек актив немесе міндеттеме ретінде танылады. Топ қаржы міндеттемесін тануды ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалып жатқан, жойылған немесе олардың әрекет ету мерзімі аяқталған кезде тоқтатады.

Топ мәмілелер жасайды, соның талаптары бойынша активтердің қаржы жағдайлары туралы шоғырландырылған есепте танылғандарды тапсырады, сонымен бірге тапсырылған активтерде меншік құқығынан туындайтын пайданың және тәуекелдің бір бөлігін немесе барлығын сақтайды. Топ барлық тәуекелдер мен пайданың барлығын сақтау кезінде тапсырылған активтерді тануды тоқтатпайды.

Мәмілелер жасау кезінде, олардың талаптары бойынша Топ қаржы активтеріне меншік құқығымен туындайтын барлық тәуекелдер мен пайданы өзіне қалдырмайды және тапсырмайды, егер Топ активтерді бақылаудан айырылса, осы активтерді тану тоқтатылады.

Егер активтерді тапсыру кезінде Топ оларды бақылау құқығын сақталса, оның құны өзгерумен Топтың бейімделген деңгейі ретінде анықталатын активке қатысуды өзіне қалдырған сол деңгейде активтерді тануды жалғастырады.

Егер Топ меншікті борыштық міндеттемелерді сатып алса, онда ол қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептен алынады және міндеттемелердің баланстық құны және төленген өтемдер арасындағы айырмашылық міндеттемелерді мерзімінен бұрын өтеуден түскен пайда немесе зиян құрамына ендіріледі.

Топ өндіріп алуға үмітсіз деп танылған активтерді өтеудің негізді күтулері болмаған жағдайда оларды есептен шығарады.

(viii) «Репо» және «кері репо» мәмілелері

Кері өтеуін төлеп алу міндеттемесімен («репо» мәмілелері) сату туралы келісімдер шеңберінде сатылған бағалы қағаздар, бағалы қағаздар кепілімен қамтамасыз етілген қаржыландыру тарту бойынша операциялар ретінде көрсетіледі, бұл ретте қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте бағалы қағаздарды көрсету жалғаса береді, ал контрагенттер алдындағы міндеттемелер «репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек құрамына ендіріледі. Сату бағасы мен кері өтеуін төлеп алу бағасының арасындағы айырма пайыздық шығынды білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдаланып, «репо» мәмілелерінің әрекет ету кезеңіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер ("кері репо" мәмілелері) шеңберінде сатып алынған бағалы қағаздар ақша қаражатының және олардың баламаларының құрамына енгізілген. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасының арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдаланып, «репо» мәмілелерінің әрекет ету кезеңіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Егер кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер шеңберінде сатып алынған активтер үшінші тараптарға сатылатын болса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі саудаға арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(ix) Туынды қаржылық құралдар

Туынды қаржылық құралдар өзіне «своп» мәмілелері, форвардтық келісімшарттар және фьючерстік мәмілелер, «спот» мәмілелері және пайыздық мөлшерлемелерге опциондар, шетел валютасы, асыл металдар және бағалы қағаздар, сондай-ақ ертеректе атап көрсетілген құралдардың кез келген құрамдастырылымын қосады.

Туынды қаржылық құралдар бастапқыда мәміле жасалған күнгі әділ құны бойынша бағаланады және соңында әділ құны бойынша қайта бағаланады. Барлық туынды құралдар, егер олардың әділ құны оң болып табылатын болса, активтер ретінде және егер олардың әділ құны кері болып табылатын болса, міндеттемелер ретінде бейнеленеді.

Туынды құралдардың әділ құнындағы өзгерістер дереу пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Топ тәуекелдерді хеджирлеу мақсатында туынды қаржы құралдарымен сауда операцияларын жүзеге асырса да, көрсетілген құралдар хеджирлеу операцияларын есепке алудың қағидаларын қолдану өлшемдеріне жауап бермейді.

(х) Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу

Егер ол үшін заңдық тұрғыдан негіздеме болса және тараптардың берешектерді өзара есепке алу немесе активтерді сату және міндеттемелерді бір уақытта орындау арқылы реттеу ниеті болған жағдайда Топтың қаржы активтері мен міндеттемелері өзара есепке алынады және ықшамдалған түрде қаржы жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Егер осы құқық болашақта оқиғамен шарттаспаған болса және әдеттегі қызметтер барысында болсын, Топтың немесе контрагенттердің кез келгені міндеттерін орындамауы, дәрменсіздігі немесе банкроттығы жағдайында болсын заңды түрде орындауға болатын болса, Топтың қазіргі уақытта өзара есеп айырысуды жүзеге асыруға заңды қорғаумен қамтамасыз етілген құқығы бар.

(г) Негізгі қаражат**(i) Менишiк активтер**

Негізгі құралдардың объектілері шоғырландырылған қаржылық есептілікте жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған зияндарды шегерумен нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

Егер негізгі қаражат объектісінің пайдалы қолдану мерзімі әр түрлі бірнеше құрамдас бөліктерден тұрса, ондай құрамдас бөліктер негізгі қаражаттың жеке объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) Амортизация

Негізгі қаражат бойынша амортизация оларды пайдалы қолдану болжанған мерзімі аралығында тозуды бірқалыпты есептеу әдісі бойынша есептелінеді және пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап есептелінсе, ал шаруашылық әдіспен салынған негізгі құрал объектілері – объекті құрылысы аяқталып және пайдалануға жарамды болған кезеңнен бастап есептелінеді. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелінбейді. Негізгі қаражаттың әртүрлі объектілерінің пайдалы қолдану мерзімдері төменде көрсетілген үлгі бойынша көрсетілуі мүмкін:

- Ғимарат	40 - 100 жыл
- Компьютер және банк құрал-жабдықтары	5 жыл
- Көлік құралдары	7 жыл
- Жиһаз	8 - 10 жыл
- Жалға алынған жылжымайтын мүлікті жақсарту	5 жыл

(ғ) Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданған шығындарды қоспай өлшенетін іс жүзіндегі шығындар бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық жасақтауға лицензия сатып алуға және оны ендіруге жұмсалатын шығындар тиісті материалдық емес активтер құнында капиталдандырылады.

Материалдық емес активтер бойынша амортизация оларды пайдалы қолданудың болжанған мерзімі аралығында тозуды бірқалыпты есептеу әдісі бойынша есептелінеді және пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі. Негізгі қаражаттың әртүрлі объектілерінің пайдалы қолдану мерзімдері төменде көрсетілген үлгі бойынша көрсетілуі мүмкін:

- Сауда белгісі	10 жыл
- Бағдарламалық жасақтау және басқа материалдық емес активтер	15 жылға дейін

(д) Активтердің құнсыздануы

ХҚЕС (IAS) 9 "болжалды кредиттік зияндар" моделі қолданылады. Құнсыздануды бағалаудың осы моделі кредиттер беру жөніндегі міндеттемелерге және қаржылық кепілдік шарттарына да қолданылады, бірақ үлестік құралдарға инвестицияларға қолданылмайды.

(i) Құнсыздану

Топ пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын мынадай қаржы құралдары бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған бағалау резервін таниды:

- банкаралық салымдар, банкаралық қарыздар;
- корреспонденттік шоттарда орналастырылған акша;
- борыштық құралдар болып табылатын қаржы активтері;
- құжаттамалық есеп айырысулар мен кепілдіктер бойынша дебиторлық берешек;
- шығарылған қаржылық кепілдік шарттары, өтелмеген аккредитивтер, шығарылған немесе расталған кепілдіктер бойынша шартты міндеттемелер;
- кредиттер беру бойынша шығарылған міндеттемелер.

Топ резерв сомасы 12 айлық болжалды кредиттік зиянға тең болатын мынадай құралдарды қоспағанда, барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зиянға тең сомада болжалды кредиттік зиянға арналған бағалау резервтерін таниды:

- есепті күнгі жағдай бойынша төмен кредиттік тәуекелі бар борыштық инвестициялық бағалы қағаздар және басқа да қаржы активтер; және
- кредиттік тәуекелдің бастапқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай көтерілмеген басқа да қаржы құралдары.

Топтың пайымдауынша:

- егер борыштық бағалы қағаздың кредиттік рейтингі әлемде жалпы қабылданған "инвестициялық сапа" рейтингісіне сәйкес келсе, онда ол төмен кредиттік тәуекелге ие;
- егер кредиттік мәміле S&P агенттігінен халықаралық шәкілі бойынша BBB - тен асатын немесе тең кредиттік қабілеттілік рейтингісі бар контрагентпен жасалса немесе Moody's және Fitch агенттіктерінің осыған ұқсас рейтингтері немесе кредиттік мәміле Қазақстан Республикасының Үкіметіне тиесілі компаниямен жасалса, қаржы активінің төмен кредиттік тәуекелге ие.

12 айлық болжалды кредиттік зиян – бұл есепті күннен кейін 12 ай ішінде ықтимал, қаржы құралы бойынша дефолт оқиғаларының салдарынан болжалды кредиттік зиянның бір бөлігі.

(ii) Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы

Қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын айқындау үшін Топ:

- бастапқы тану күніне дефолттың басталу тәуекелімен қаржы активі бойынша дефолттың басталу тәуекелін салыстыру арқылы қаржы активінің болжалды әрекет ету мерзімі ішінде дефолттың басталу тәуекелінің өзгеруін бағалайды;
- шамадан тыс шығынсыз және күш салусыз қол жетімді негізді және расталатын ақпаратты талдайды, ол бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын көрсетеді.

Қаржы активіне кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуы төменде келтірілген бір немесе бірнеше жағдайлардың басталуы болып табылады:

- белгілі бір қаржы активі немесе осындай болжалды қолданылу мерзімімен ұқсас қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелдің көрсеткіштерінің елеулі өзгерістері (қаржы активін бастапқы тану сәтінен бастап Long-term probability of default point in time мәнін 80% - ға ұлғайту);
- контрагенттің сандық және сапалық көрсеткіштерінің жиынтығы негізінде мониторингті жүзеге асыру кезінде анықталатын қарыз алушының ішкі кредиттік рейтингінің нақты немесе болжалды төмендеуі;
- міндеттеме немесе кепілдік сапасы бойынша қамтамасыз ету құнының елеулі өзгерістері (қаржы активін бастапқы тану сәтіндегі құнның 50%- дан астамы);
- мерзімі отыз күнтізбелік күн және одан көп мерзімі өткен төлемдердің болуы.

Мониторинг контрагент жай-күйін және Топ пен контрагент арасындағы барлық өзара қарым-қатынасты бақылау және талдау жөніндегі жұмысты білдіреді және олар келесідей:

- қаржы активі бойынша төлем тәртібінің орындалуын бақылау;
- мерзімдік негізде контрагенттің қаржылық есептілігін талдау;
- шоттар бойынша айналымдардың мониторингі,
- Топ қаржыландыратын жобаны іске асыру барысын мониторингілеу.

(iii) Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Әрбір есепті күнге Топ амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін және басқа жиынтық кіріс (облигациялар) арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық қаржы активтерін олардың кредиттік құнсыздануы тұрғысынан бағалауды жүргізеді. Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша ақша қаражатының болашақ есептік ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиға болған кезде "кредиттік-құнсызданды" болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының куәсі, атап айтқанда, мынадай байқалатын деректер болып табылады:

- қарыз алушының немесе эмитенттің елеулі қаржылық қиындықтары;
- жеке қаржы активтері бойынша 60 күннен астам және біртекті қаржы активтері бойынша 90 күннен астам мерзімде дефолт немесе төлем мерзімін өткізіп алу сияқты шарт талаптарын бұзу;
- қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты Топтың кредитті қайта құрылымдауы;
- қарыз алушының банкроттығы немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастырылуы ықтималдығының туындауы; немесе
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаз үшін белсенді нарықтың жоғалуы, бағалы қағаздың делистингі.

Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы салдарынан талаптары қайта қаралған Кредит, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендегені және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса ғана кредиттік-құнсызданған болып есептеледі.

Мемлекет борышкер болып табылатын мемлекеттік облигацияларға инвестициялардың кредиттік құнсыздануы мәніне бағалау кезінде Топ мынадай факторларды қарайды:

- Standard&Poor's халықаралық рейтинг агенттігінің "В" деңгейінен төмен немесе басқа рейтинг агенттіктерінің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар облигациялардың ұзақ мерзімді тәуелсіз рейтингін төмендету;
- ішкі экономикалық себептер (мемлекет аумағындағы әскери іс-қимылдар, мемлекет экономикасына елеулі әсер ететін жаһандық табиғи және/немесе техногендік апаттар, билікті қайта басып алу және мемлекеттік міндеттемелерге қызмет көрсетуден бас тарту және мемлекет экономикасына елеулі әсер ететін басқа да осындай оқиғалар));
- облигацияларды сатып алу бойынша міндеттемелерді қайта құрылымдауды жүргізу туралы шешім.

(iv) Болжалды кредиттік зиянды бағалау

Болжалды кредиттік зияндар дефолттың басталу ықтималдығы бойынша мөлшерленген кредиттік зиянның есептік бағасын білдіреді. Олар келесідей бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты:* Шартқа сәйкес Топқа тиесілі ақша қаражатының ағындары мен Топ алуға күтілетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде;
- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* қаржылық активтің жалпы баланстық құны мен ақша қаражатының есепті болашақ ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде;
- *кредиттер беру бойынша міндеттемелердің пайдаланылмаған бөлігіне қатысты:* егер қарыз алушы кредит алу құқығын пайдаланса, шарт бойынша Топқа тиесілі ақша қаражатының шартта көзделген ағындары мен егер бұл кредит берілетін болса, Топ алуды күтілетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде; және
- *қаржылық кепілдік шарттарына қатысты:* Топ өтеуді күткен соманы шегере отырып, шарт ұстаушысына оларға келтірілген кредиттік зиянды өтеу үшін болжалды төлемдердің келтірілген құны ретінде.

Болжалды кредиттік зияндарды бағалау кезінде негізгі бастапқы деректер мынадай ауыспалы болып келеді:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында зиян мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы (EAD шамасы).

Қаржы ұйымдарымен мәмілелер жасау салдарынан туындаған борыштық бағалы қағаздар және қаржы активтері бойынша:

- PD анықтамасы S&P агенттігі беретін контрагенттің кредиттік қабілеттілігі рейтингінің Moody's және Fitch агенттіктерінің осыған ұқсас рейтингінің деңгейіне байланысты S&P агенттігі жариялайтын PD жаһандық корпоративтік және жаһандық егеменді орташа кумулятивтік мәндері туралы деректер негізінде жүзеге асырылады;
- корреспонденттік шоттарда орналастырылған банкаралық салымдар, банкаралық қарыздар және ақша қаражаты бойынша LGD айқындау Moody 's агенттігі жариялайтын қамтамасыз етілмеген облигациялар бойынша Recovery Rate деректерін ескере отырып жүзеге асырылады;
- LGD эмитенттерінің қамтамасыз етілмеген корпоративтік облигациялары бойынша 70% мөлшерінде анықталған.

Жеке және біртекті қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD және LGD көрсеткіштері топ пайдаланатын статистикалық модельдер және макроэкономикалық көрсеткіштер бойынша болжамды ақпаратты ескере отырып, басқа да Тарихи деректер негізінде айқындалады.

Жеке қаржы активтері

Жеке қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD бағалау қаржыландыру туралы мәселені қарау кезінде және тоқсан сайынғы мониторинг жүргізу кезінде айқындалатын қарыз алушылардың рейтингісі бойынша Тарихи деректер және қадағалау кезеңінде кемінде 5 жыл қарыз алушылардың дефолттары бойынша Тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

Қарыз алушының рейтинг деңгейіне сәйкес келетін PD деңгейін бағалау дефолтқа шыққан қарыз алушылар бойынша жиынтық баланстық берешектің жиынтық баланстық берешекке (бір жылғы орташа), қарыз алушы рейтингінің белгілі бір деңгейіне, 1 күнтізбелік жылдың уақытша аралығына, қадағалау кезеңінің әрбір есепті күніне, бақылау кезеңіне қатынасын айқындау жолымен жүзеге асырылады.

Біртекті қаржы активтері

Біртекті қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD бағалау кредиттік өнімнің түрі мен кепілде бар қамтамасыз етудің түрін қамтитын тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде біртекті активтер топтарына бөлуді ескере отырып, әрбір беру буынының (айына) қарыз алушыларының кем дегенде 5 жыл бақылау кезеңінде дефолттары бойынша Тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

Біртекті активтер тобы бойынша PD деңгейі дефолтқа шыққан кредиттер санының бақылау кезеңінің әрбір айы үшін біртекті активтер тобы бойынша дефолттың орташаланған ықтималдығын кейіннен айқындауды ескере отырып, кейіннен мәнін жылдық өрнекке келтіре отырып, әрбір беру буынының дефолтты емес кредиттерінің санына қатынасы ретінде айқындалады.

Макроэкономикалық көрсеткіштердің әсері

Макроэкономикалық көрсеткіштердің PD деңгейіне әсерін есепке алу үшін PD есептік мәндері PIT (Point-in-Time) коэффициентіне калибрленеді. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаланылатын экономикалық сценарийлерге Қазақстан Республикасы үшін негізгі көрсеткіштердің келесі мағыналары кіреді:

- қаржы активтері бойынша: инфляция, ЖІӨ өсімі, республикалық бюджеттің кірістері, мұнай бағасы (Brent, орташа жылдық), АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық), кредиттер бойынша мөлшерлеме, жұмыссыздық деңгейі және басқалар:

Кезең	Инфляция, %-бен	ЖІӨ, өсімі %-бен	АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық)	Жұмыссыздық деңгейі	Республикалық бюджеттің кірістері, млрд теңге	Мұнай бағасы, АҚШ доллары	Кредит бойынша мөлшерлемесі, %-бен
2022 жылға болжам (базалық)	6.0	3.9	433.35	4.90	9,207.40	60	11.50

Корреляция нәтижелері бойынша келесі сценарий қолданылды:

- жеке қаржы активтері бойынша: талданып отырған кезеңде дефолтқа шыққан біртекті емес қаржы активтері деңгейіне арналған үш сценарийдегі АҚШ долларының орташа жылдық бағамы:

Кезең	АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық) базалық	АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық) оптимистік	АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық) пессимистік
2022 жылға болжам	433.35	424.97	453.08

- біртекті қаржы активтері бойынша: инфляция, ЖІӨ өсімі, республикалық бюджет кірістері, CDS индексі, мұнай бағасы, жұмыссыздық деңгейі, нақты жалақы, үш сценарийдегі кредиттер бойынша, талданып отырған кезеңде жыл ішінде дефолтқа ұшыраған біртекті қаржы активтері деңгейіне мөлшерлеме:

2022 жылға болжам	Инфляция, %-бен	ЖІӨ өсімі, %-бен	Республикалық бюджеттің кірістері, млрд теңге	CDS индексі (1 жыл), негізгі тармақтарда, жыл соңына	Brent мұнайының бағасы (орташа жылдық), USD	Жұмыссыздық деңгейі	Нақты жалақы	Кредит бойынша мөлшерлемесі
2022 күтілетін деңгей (базалық)	6.0	3.9	9,207.40	14.86	60.00	4.90	10.10	11.50
2022 күтілетін деңгей (оптимистік)	4.0	4.1	9,447.90	12.16	70.00	4.90	11.65	10.14
2022 күтілетін деңгей (пессимистік)	7.0	3.7	8,876.00	15.93	50.00	4.90	5.82	13.00

Әсерді бағалау желілік корреляциялық-регрессиялық талдау әдісімен жүзеге асырылады (статистика кемінде 5 жыл), PIT коэффициенті соңғы 12 айлық кезеңдегі D мәніне дефолт деңгейі мәнінің (D) болжамды сценарийлерін ескере отырып мөлшерленген қатынасы ретінде айқындалады.

Топ LGD көрсеткіштерін активтің баланстық құны мен дефолтқа шығу сәтіндегі берешекке қатысты дефолт сәтінен бастап дефолтты кредиттер бойынша қайтарым деңгейінің жиынтығы (ақша қаражатын қайтару коэффициенті – Recovery Rates) арасындағы айырма ретінде және қаржы активі бойынша пайыздың бастапқы тиімді мөлшерлемесі (яғни бастапқы тану кезінде есептелген пайыздың тиімді мөлшерлемесі) бойынша дисконтталған қамтамасыз етуді іске асырудан түсетін ақша қаражатының есепті болашақ ағындарының келтірілген құны ретінде бағалайды.)

Дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Осы көрсеткішті топ амортизацияны қоса алғанда, шарттың талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнгі ағымдағы шамаға сүйене отырып есептейді. Біртекті қаржы активтері үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады.

(v) Құнсызданудан болған шығындарды тану

Кредиттер мен дебиторлық берешектің құнсыздануынан болған барлық зияндар (құнсызданудан болған зиянды немесе құнсызданудан болған пайданы қалпына келтіруді қоса алғанда) пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін борыштық қаржы активтерінің залалына арналған бағалау резерві қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, өйткені осы активтердің баланстық құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда зияндарға арналған бағалау резервінің шамасы ашылады және әділ құнның өзгерістері резервінің құрамында танылады.

(vi) Есептен шығару

Кредиттер мен борыштық бағалы қағаздар оларды өтеудің негізді күтулері болмаған кезде есептен шығаруға жатады (ішінара немесе толық сомада). Әдетте, бұл Топ қарыз алушыда есептен шығаруға жататын берешек сомасын өтеу үшін жеткілікті көлемде ақша қаражатының ағындарын түрлендіретін активтер немесе кіріс көздері жоқ екенін анықтаған жағдайда болады. Алайда есептен шығарылған қаржы активтеріне қатысты Топ тиесілі сомаларды өтеу жөніндегі саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу жөніндегі қызметті жүзеге асыруды жалғастыра алады.

(vii) Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырған салықтардан басқа өзге қаржылық емес активтер құнсыздану белгілері болу мәніне әр есептілік күнгі жағдай бойынша бағаланады. Гудвиллдің өтелетін құны әрбір есептік күнгі жағдай бойынша бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны сату және қолданудан түскен құндылықтар бойынша шығындарды шегерумен әділ құнының ең үлкен шамасы болып табылады. Болашақта күтілетін пайдалану құндылықтарын есептеу кезінде ақша ағыны оның келтірілген құнына дейін осы активке немесе ақша қаражатын өндіруші бірлікке («АҚӨБ») тән, ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасы мен тәуекелдерді көрсететін, салыққа дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып дисконтталады. Басқа активтермен генерацияланатын ақша қаражатының ағындарынан едәуір дәрежеде тәуелсіз ақша қаражатының ағынын генерацияланбайтын актив үшін өтелетін құн актив тиесілі ақша қаражатын генерациялайтын активтер тобы бойынша айқындалады.

Құнсызданудан болған залал активтің баланстық құны немесе оған сәйкес келетін АҚӨБ оның есептік өтем құнынан жоғары болған кезде мойындалады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық залалдар пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі және өтелетін құнын анықтауда пайдаланылатын бағалауда өзгерістер болған жағдайда ғана қалпына келтіріледі.

Активтердің құнсыздануынан болған кез келген залал сол мөлшерде қалпына келтіріледі, ол бойынша активтің баланстық құны осы баланстық құннан аспайды (амортизацияны шегергенде), егер құнсызданудан болған шығын шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмесе жинақталатын еді.

(е) Резервтер

Резерв қаржы жағдай туралы шоғырландырылған есепте Топта заңдық тұрғыдан немесе болған оқиғалар нәтижесінде негізделген міндеттемелер туындағанда және осы міндеттемелерді орындау үшін қаражаттарды басқа аудару қажеттілігі болу мүмкін жағдайларда көрсетіледі. Егер осы міндеттемелер сомасы көп болса, онда резервтер салық салынғанға дейінгі дисконтталған мөлшерлемені қолданумен ұсынылатын болашақтағы ақша қаражаттары ағымдарын дисконттау арқылы анықталады, ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды және қолданылатын жерде, осы міндеттемеге тиесілі тәуекелді көрсетеді.

Қайта құрылымдау бойынша резерв Топ қайта құрылымдаудың ресми толық жоспарын бекітетін және оны жүргізуге кірісетін немесе алда болатын қайта құрылымдау туралы көпшілікке жариялайтын кезеңде мойындалады. Болашақ операциялық шығыстар бойынша резерв құрылмайды.

(ж) Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер

Топ ағымдағы шаруашылық қызметін жүзеге асыру барысында пайдаланылмаған кредит желілері, аккредитивтер мен кепілдіктер кіретін кредит сипатындағы шартты міндеттемелер қабылдайды және кредиттік сақтандырудың басқа нысандарын ұсынады.

Қаржы кепілдіктері – Топты қаржы кепілдігін ұстаушыға белгілі бір дебитордың төлемдерді борыштық құралдар талаптарында белгіленген мерзімде жүргізе алмауы нәтижесінде шеккен шығындарының орнын толтыратын белгілі бір төлемдерді жүзеге асыруға міндеттейтін шарттар.

Шығарылған қаржы кепілдігінің шарттары немесе қарыз беру жөніндегі міндеттемелер нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша бастапқыда әділ құн бойынша бағаланады. Кейіннен олар екі шаманың ең үлкені бойынша бағаланады: ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес анықталған шығындарға арналған бағалау резервінің сомасы және тиісті жағдайларда ХҚЕС (IFRS) 15 қағидаттарына сәйкес танылған жинақталған кіріс сомасы шегеріле отырып, бастапқы танылған сома;

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер және кредит сипатындағы басқа міндеттемелер бойынша резервтер басқа міндеттемелер құрамына кіргізіледі.

Кредит ұсыну бойынша міндеттемелер қаржылық есептілікте, төмендегі жағдайларды қоспағанда мойындалмайды:

- Топтың өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері санатына айқындайтын кредиттер беру бойынша міндеттемелері;
- егер Топта кредиттер беру жөніндегі міндеттемелерге байланысты туындаған активтерді сатудың бұрынғы тәжірибесі болған жағдайда, олар берілгеннен кейін көп ұзамай сол құралдар класына жататын кредиттерді беру жөніндегі ұқсас міндеттемелер туынды қаржы құралдары ретінде қаралады;
- ақша қаражатының нетто-көлеміне немесе басқа қаржы құралдарын беру немесе шығару арқылы есептеулері шартқа сәйкес жүзеге асырылатын кредиттер беру бойынша міндеттемелері;
- кредитті нарықтағыдан төмен мөлшерлеме бойынша беру міндеттемелері.

(з) Акционерлік капитал

(i) Кәдімгі акциялар

Кәдімгі акциялар меншікті капитал ретінде топтастырылады. Кәдімгі акциялар шығаруға және акцияларға опциондармен байланысты тікелей шығындар, кез келген салықтық тиімділікті шегерумен меншікті капиталдың азаюы ретінде танылады.

(ii) Дивидендтер

Топтың дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндіктері Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен реттеледі.

Кәдімгі акциялар бойынша дивидендтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте оларды жариялау бойынша бөлінбеген табысты қолдану ретінде көрсетіледі.

(и) Салық салу

Табыс салығының сомасына ағымдағы салық сомасы мен кейінге қалдырылған салық сомасы кіреді. Табыс салығы толық көлемде пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі, басқа да жиынтық кіріс баптарында және тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілетін акционерлермен жүргізілетін операцияларға қатысты сомаларды қоспағанда, олар әрине, басқа да жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей меншікті капитал құрамында көрсетіледі.

(i) Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданылған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді ескерумен бір жылдағы салық салынатын пайда мөлшеріне, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдар үшін табыс салығының сомасын анықтау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасына қарай есептеледі.

(ii) Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық оларды шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсету мақсаттары үшін айқындалатын активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмаларға қатысты танылады. Кейінге қалдырылған салық келесі көрсетілген мезгілдік айырма қатысында мойындалмайды:

- бастапқы тану кезінде гудвиллді көрсетуге байланысты және салық салынатын базаны азайтпайтын айырмашылықтар,

- бизнесті біріктіру бойынша мәміле болып табылмайтын және бухгалтерлік та, салық салынатын пайдаға немесе салық шығынына әсер етпейтін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде активтер мен міндеттемелерді бастапқы тану кезінде туындайтын айырмалар;

- еншілес, қауымдасқан кәсіпорындарға және бірлескен қызметке арналған инвестицияларға байланысты уақытша айырмашылықтар топтың көрсетілген айырмаларды іске асыру уақытын бақылау мүмкіндігі бар шамада және олардың жақын болашақта іске асырылмайтынына сенім бар.

Кейінге қалдырылған салық активтері пайдаланылмаған салық шығындарына, пайдаланылмаған салық кредиттеріне және шегерілетін уақытша айырмашылықтарға қатысты олар есебінен іске асырылуы мүмкін болашақ салық салынатын пайданы алу мүмкін шамада ғана танылады. Болашақ салық салынатын пайданың шамасы қалпына келтіруге тиісті салық салынатын уақытша айырмалардың шамасының негізінде айқындалады. Кейінге қалдырылған салық активін толық көлемде тану үшін тиісті салық салынатын уақытша айырмалардың жеткілікті сомасы болмаған кезде банктің әрбір еншілес кәсіпорны үшін оның бизнес-жоспарлары негізінде жеке айқындалатын болашақ салық салынатын пайда қосымша назарға алынады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасы әрбір есепті күнгі жағдай бойынша талданады және тиісті салық пайдасын өткізу одан әрі ықтимал болып табылмайтын шамада азаяды. Мұндай есептен шығару болашақ салық салынатын пайданың болуы ықтималдығы артқан жағдайда қалпына келтіріледі.

Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта бағаланады және болашақ салық салынатын пайда осы кейінге қалдырылған салық активін өтеуге мүмкіндік беретін шамада танылады.

Кейінге қалдырылған салықтың шамасы есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе қолданысқа енгізілген заңдарды негізге ала отырып, уақытша айырмаларды қалпына келтіру сәтінде болашақта қолданылатын салық мөлшерлемелеріне сүйене отырып айқындалады. Кейінге қалдырылған салықты бағалау топ есепті кезеңнің соңында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеуді немесе өтеуді жоспарлайтын тәсілге байланысты салықтық салдарды көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері, егер ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алуды жүргізу заңды түрде бекітілген құқығы болған жағдайда есептеледі және осы активтер мен міндеттемелер бір салық органы сол бір салық салынатын кәсіпорыннан не әртүрлі салық салынатын кәсіпорындардан өндіріп алатын пайдаға салынатын салықтарға жатады., бірақ бұл кәсіпорындар ағымдағы салық міндеттемелері мен активтерін нетто-негізде реттеуге немесе осы кәсіпорындардың салық активтерін сату олардың салық міндеттемелерін өтеумен бір мезгілде жүзеге асырылатын болады.

(к) Шоғырландырылған қаржылық есептілікте кірістер мен шығыстарды тану

(i) Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, пайданың немесе зиянның құрамында көрсетіледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл дисконтталатын болашақ есептік ақша төлемдері немесе қаржы құралының күтілетін әрекет ету мерзімі ішінде түскен ақша мөлшерлемесі:

- қаржы активінің жалпы баланстық құны; немесе
- қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құны.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу кезінде топ осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ болжалды кредиттік зияндарды есепке алмай, ақша қаражатының болашақ ағындарын бағалайды. Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме болжалды кредиттік зияндарды қоса алғанда, ақша қаражатының болжалды болашақ ағындарының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу мәміле бойынша шығындарды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомаларды қамтиды. Мәміле бойынша шығындар қаржы активін немесе қаржылық міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты қосымша шығындарды қамтиды.

(ii) Пайыздық кірістер мен шығыстарды есептеу

Қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кіріс пен Шығысты есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив кредиттік-құнсызданды болып табылмағанда) немесе міндеттеменің амортизацияланған құнының шамасына қолданылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме нарықтық пайыздық ставкалардың өзгеруін көрсету мақсатында өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар құралдар бойынша ақша қаражаты ағындарын мерзімді қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады.

Алайда бастапқы танылғаннан кейін кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс қаржы активінің амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы есептеледі. Егер қаржы активі бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табылмаса, онда пайыздық кірісті есептеу жалпы баланстық құн негізінде қайтадан жүргізіледі.

Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржы активінің амортизацияланған құнының шамасына қолдану арқылы есептеледі. Мұндай активтер бойынша пайыздық кірісті есептеу, тіпті егер олар бойынша кредиттік тәуекел кейіннен азайтылса да, жалпы баланстық құн негізінде жүзеге асырылмайды.

Кредит беруге байланысты және мәміле бойынша тікелей шығыстарды ескере отырып, пайыздың тиімді мөлшерлемесінің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық сыйақылар Топ берген кредиттер бойынша дисконт ретінде көрсетіледі. Шарттың қолданылу мерзімі шегінде дисконт сомасы амортизацияланады және пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісін қолдана отырып, Топтың табысына жатқызылады. Жасалатын шарттардың талаптарында көзделген өзге де қызметтерді ұсынуға байланысты және қызмет көрсету шамасына қарай алынатын комиссиялық кірістер, егер шартта өзгеше көзделмесе, есептелген комиссиялық сыйақы бойынша қарыз алушының берешек шоттарында бір мезгілде көрсетілуі мүмкін және тиісті қызметтер көрсетілуіне қарай кірістер шоттарында танылады.

(iii) Ақпаратты ұсыну

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс пайда мен шығындар және өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте "Өзге де пайыздық кірістерге" енгізіледі.

(к) Комиссиялық кірістер

Комиссиялық кірістер Топ көрсетілетін қызметтерге айырбасқа алуды күткен сомада көрсетіледі және Топ клиенттерге қызмет көрсеткен кезде немесе шамасына қарай танылады.

Топ бөлшек кредиттерді сату нүктелерінде әртүрлі сақтандыру компанияларының өмірді сақтандыру полистерін ұсына отырып, сақтандыру агентінің қызметтерін көрсетеді және ресімделген сақтандыру сыйақыларына үйлесімді агенттік комиссияны алады. Өмірді сақтандыру полисін сатып алу ерікті болып табылатындықтан және кредит алудың шарты болып табылмайтындықтан, ол кредит бойынша пайыздық мөлшерлемеге әсер етпейді. Демек, агенттік қызметтер бойынша комиссиялық кірістер тиімді пайыздық мөлшерлеменің бөлігі болып саналмайды. Қызмет сақтандыру полисін (сақтандыру шартын) ресімдегеннен кейін толық көрсетілген болып есептеледі, сондықтан Топ орындау міндеті орындалған кезде комиссияны бір сәттік деп таниды, яғни сақтандыру полисі (сақтандыру шарты) жасалады.

Кредиттерді ұйымдастыру үшін комиссиялар, кредиттерге қызмет көрсету үшін комиссиялар және кредиттер бойынша жалпы кірістіліктің ажырамас бөлігі ретінде қаралатын басқа да комиссиялар, сондай-ақ мәмілелер бойынша тиісті шығындар алдағы кезеңдердің кірістері ретінде көрсетіледі және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, қаржы құралының болжамды қолданылу мерзімі ішінде пайыздық кірістер ретінде амортизацияланады.

Төлем карталарына қызмет көрсету үшін комиссиялық кірістер сауда және сервис кәсіпорындарында жүзеге асырылған кредиттік және дебеттік карталар бойынша операциялардан өзара алмасу алымын (interchange fee) қамтиды және төлем жүйелерінен өтем алғаннан кейінгі уақыт кезінде танылады. Төлем карталарымен байланысты өзге комиссиялар транзакция аяқталған кезде танылады.

Ақша қаражатын алу үшін комиссиялық кірістер клиенттердің шоттарына қызмет көрсету үшін комиссияларды, сондай-ақ кассалық операциялар үшін комиссияларды қамтиды. Клиенттердің шоттары бойынша қызметтер үшін төлем әдетте ай сайынғы негізде қызмет көрсетілетін кезеңде танылады. Кассалық операциялар үшін алынатын төлем қызмет көрсету сәтінде танылады.

Есеп айырысу операциялары үшін комиссиялар операция жасалған кезде алынатын төлемдер мен аударымдар үшін комиссиялық кірістер болып табылады.

Кепілдіктер бергені үшін комиссиялық сыйақы түріндегі кірістер, сондай-ақ аккредитивтерді беруге және оларға қызмет көрсетуге байланысты комиссиялар кірістер шоттарына күнделікті амортизациялаумен есептеу әдісі бойынша есепте көрсетіледі.

(л) Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент Топтың одан табыс түсіретін немесе зияндар шегетін, коммерциялық қызметпен айналысатын Топтың құрамдарын білдіреді, жауапты тұлғамен сегменттер арасында ресурстарды бөлу кезінде және олардың қызметтерінің қаржылық нәтижесін бағалау кезінде операциялық шешімдерді қабылдау үшін олардың қызметтерінің нәтижелеріне әрдайым талдау жүргізіледі, және оған барлық қаржылық ақпараттар қолжетімді болады.

(м) Жалдау

2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Топ "Жалдау" ХҚЕС (IFRS) 16 қолданады, ол жалға алуға катысты бұрын болған басшылықты алмастырды, оның ішінде ХҚЕС (IAS) 17 "Жалдау", КРМФО (IFRIC) 4 "Келісімде жалдау белгілерінің болуын анықтау", ПКР (SIC) 15 "Операциялық жалдау – ынталандыру" түсіндірмесін және ПКР (SIC) 27 "Жалдаудың заңды нысаны бар операциялардың мәнін анықтау" түсіндірмесін түсіндіру.

Жалдау анықтамасы

ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес шарт жалдау шарты болып табылады немесе егер осы шарт бойынша белгілі бір уақыт кезеңі ішінде сәйкестендірілген активті өтеу орнына пайдалануды бақылау құқығы берілсе, жалдау компонентін қамтиды.

Топ жалға алушы ретінде

Топ жалға алушы ретінде базалық активті пайдалану құқығын білдіретін пайдалану құқығы нысанындағы активтерді және жалдау төлемдерін жүзеге асыру міндетін білдіретін жалдау бойынша міндеттемелерді мойындайды, сондай-ақ пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы бойынша шығыстарды және жалдау бойынша міндеттемелерге жататын пайыздық шығыстарды көрсетеді.

Жалдау міндеттемесінің сомасы дисконттау мөлшерлемесі ретінде қарыз алу мөлшерлемесін пайдалана отырып, жалдау мерзімінің соңына дейін жалдау және күтілетін төлемдердің келтірілген құны ретінде бастапқы тану кезінде айқындалады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтің бастапқы құны жалдау бойынша алынған ынталандыру төлемдерін шегере отырып, жалдау бойынша міндеттемені бастапқы бағалау шамасын, жалдау басталған күні немесе осындай күнге дейін жүзеге асырылған бастапқы тікелей шығындарды және жалдау төлемдерін қамтиды.

Бастапқы танылғаннан кейін Топ активтерді бастапқы құны бойынша есепке алу моделін қолдана отырып, жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзете отырып, пайдалану құқығы нысанында бағалайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау басталған күннен бастап жалдау мерзімі аяқталғанға дейін желілік әдіспен амортизацияланады.

Жалдау басталған күннен кейін жалдау бойынша міндеттемелердің шамасы жалдау бойынша міндеттемелер бойынша пайыздарды көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады; сондай-ақ жалдау шарттарын өзгертуді, жалдау мерзімін өзгертуді, мәні бойынша тіркелген жалдау төлемдерін қайта қарауды көрсету үшін қайта бағалау жүзеге асырылады.

Пайдалану құқығы және жалдау бойынша міндеттемелер нысанындағы активтер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте жекелеген баптарда ұсынылады.

Кірістер мен шығындар және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалға алуға байланысты шығыстар "Өзге де жалпы және әкімшілік шығыстар" құрамында тозу мен амортизацияға арналған шығыстар және "Пайыздық шығыстар" құрамында сыйақы төлеу жөніндегі шығыстар ретінде ұсынылады.

Қысқа мерзімді жалдау (12 айға дейінгі мерзімге) және құны төмен активтерді жалдау шарттары үшін Топ жалдау мерзімі ішінде жалдау төлемдерін "Өзге де жалпы және әкімшілік шығыстар" құрамында желілік әдіспен таниды.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте Топ қаржы қызметінің құрамында жалдау бойынша міндеттеменің негізгі сомасына қатысты ақшалай төлемдерді және операциялық қызметтің құрамында жалдау бойынша міндеттемелер бойынша пайыздарға қатысты ақшалай төлемдерді жеке жіктейді.

(н) Жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірқатар жаңа стандарттар, стандартқа енгізілген түзетулер мен түсіндірмелер 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді. Стандарттарға осы түзетулер мен түсініктемелер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ:

- Covid-19 пандемиясымен байланысты жалға бету жеңілдіктер – ХҚЕС (IFRS) (16)-ға түзетулер;
- Базалық пайыздық мөлшерлеме реформасы (IBOR) – 2-фаза (ХҚЕС (IFRS) 9-ға, ХҚЕС (IAS) 39-ға, ХҚЕС (IFRS) 7-ге, ХҚЕС (IFRS) 4-ке және ХҚЕС (IFRS) 16-ға) түзетулер);

Шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа және қайта қаралған ҚЕХС стандарттары

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға түзетулер оларды мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2021 жылғы 1 қаңтардан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырмады:

- ХҚЕС-ті жыл сайын жетілдіру, 2018-2020 ж. кезеңдер;
- Негізгі құралдар: мақсаты бойынша пайдаланғанға дейінгі түсімдер (ХҚЕС (IAS) 16 "Негізгі құралдарға" түзетулер);
- Ауыртпалықты шарттар – шартты орындауға арналған шығындар (ХҚЕС (IAS) 37 «Бағалау міндеттемелері, шартты міндеттемелер және шартты активтерге» түзетулер);
- Қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді міндеттемелерді жіктеу (ХҚЕС (IAS) 1-ге түзетулері);
- ХҚЕС (IFRS) 17 "Сақтандыру шарттары" және ХҚЕС (IFRS) 17 "Сақтандыру шарттарына" түзетулер.
- "Бухгалтерлік бағаларды анықтау" - ХҚЕС (IAS) 8 "Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалардағы өзгерістер және қателер" түзетулері;
- Ақпаратты ашу саласындағы бастама: есеп саясаты-ХҚЕС (IAS) 1 "Қаржылық есептілікті ұсыну" және 2 "Маңыздылық туралы пайымдаулар шығару" практикалық басшылығына түзетулер;
- "Бір операцияның нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық" - ХҚЕС (IAS) 12 "Пайдаға салыныатын салықтар" түзетулері.

4 Еншілес кәсіпорынды сату

2020 жылғы 29 желтоқсанда Топ "Совкомбанк" ЖАҚ-пен жасалған "Еуразиялық банк" АҚ (Ресей Федерациясы) еншілес банкінің өзіне тиесілі акциялар пакетін сату бойынша мәмілені аяқтады, акцияларды сату бағасы 530,644 мың рубльді құрады, есеп айырысу толығымен ақшалай қаражатпен жүргізілді. Топ сондай-ақ "Совкомбанк" ЖАҚ-қа еншілес компанияға берілген реттелген қарыздар бойынша талап ету құқығын берді.

Еншілес кәсіпорынның бақылау жоғалған күнгі активтері мен міндеттемелері былайша берілген:

	2020 жылғы 29 желтоқсан (аудиттелмеген) мың теңге
АКТИВТЕР	
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	12,243,520
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	304,624
Банктердегі шоттар мен депозиттер	56,931
Клиенттерге берілген кредиттер	112,189
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	248,808
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	852,272
Кейінге қалдырылған салық активтері	10,335
Басқа да активтер	123,828
Активтердің барлығы	13,952,507
МІНДЕТТЕМЕЛЕР	
Банктердің шоттары мен депозиттері	318,819
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	3,344,070
Басқа да тартылған қаражат	4,362,211
Жалдау бойынша міндеттемелер	913,849
Басқа да міндеттемелер	102,948
Міндеттемелердің барлығы	9,041,897
Шығарылған таза активтер	4,910,610
	Шығару күніне
Таза активтер мен еншілес кәсіпорынның міндеттемелері	(4,910,610)
Бұрын еншілес ұйымға қатысты танылған гудвилл	(243,480)
Топішілік операциялардың әсері	(12,477)
Ақшалай қаражатпен төленген, алынған өтем	3,035,284
Шығарудан болатын зиян	(2,131,283)
Ақша қаражатының шығып қалған сомасы	(12,189,850)
Реттелген қарыздар бойынша құқықтарды басқаға беруден алынған ақшалай өтем	4,348,059
Ақша қаражатының таза жылыстауы	(4,806,507)
Еншілес кәсіпорынның қызметі нәтижелерінің 2020 жылғы пайдаға әсері 552,161 мың теңге мөлшерінде зиянды құрады.	

5 Пайыздық кірістер және шығыстар

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер		
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер	98,258,695	104,931,089
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	10,247,727	6,925,348
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	9,349,759	6,407,648
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	717,569	893,668
«Кері репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	543,198	1,412,710
Басқа да қаржылық активтер	211,599	255,935
Банктердегі шоттар мен депозиттер	37,227	15,564
	119,365,774	120,841,962
Басқа да пайыздық кірістер		
Клиенттерге берілген, әділ құны бойынша бағаланатын кредиттер	145,650	634,549
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар	-	7,844
	119,511,424	121,484,355
Пайыздық шығыстар		
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	(50,078,544)	(46,262,778)
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(11,117,226)	(10,375,143)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(1,022,533)	(2,114,971)
Басқа да тартылған қаражат	(731,118)	(868,802)
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(474,750)	(566,604)
Жалдау бойынша міндеттемелер	(258,852)	(317,914)
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	(6,167)
	(63,683,023)	(60,512,379)
	55,828,401	60,971,976

6 Комиссиялық кірістер мен шығыстар

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Комиссиялық кірістер		
Агенттік қызметтер	18,052,323	14,776,266
Төлем карталарына қызмет көрсету	5,958,017	5,670,134
Есеп айырысу операциялары	2,332,618	2,040,839
Ақша қаражатын алу	1,304,174	1,358,426
Кепілдіктер мен аккредитивтер шығару	468,015	792,503
Кастодиандық қызметтер	63,720	38,480
Инкассация қызметтері	25,566	28,246
Басқалары	829,151	592,486
	29,033,584	25,297,380
Комиссиялық шығыстар		
Төлем карталарына қызмет көрсету	(5,416,345)	(4,902,292)
Есеп айырысу операциялары	(798,583)	(628,159)
Зейнетақы төлеу жөніндегі мемлекеттік орталық пен кредит бюросының қызметтері	(487,830)	(387,046)
Ақша қаражатын алу	(159,001)	(258,261)
Кастодиандық қызметтер	(71,502)	(67,277)
Бағалы қағаздармен операциялар	(29,056)	(52,299)
Кепілдіктер мен аккредитивтер шығару	(8,029)	-
Басқалары	(125,133)	(140,781)
	(7,095,479)	(6,436,115)
	21,938,105	18,861,265

7 Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда / (залал)

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Әділ құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер құнының өзгеруінен пайда	1,433,376	13,968
Өзгеруі кезең ішінде пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша таза іске асырылмаған пайда / (залал)	23,749	(1,690)
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша іске асырылған таза пайда / (залал)	457,534	(511,379)
	1,914,659	(499,101)

8 Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Дилингтік операциялар, нетто	9,419,638	7,341,807
Бағамдық айырма, нетто	(1,717,974)	904,313
	7,701,664	8,246,120

9 Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалдар

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Клиенттерге берілген кредиттер (16-ескертпе)	31,877,974	45,429,321
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар (17-ескертпе)	47,069	860
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері (14-ескертпе)	11,851	3,347
Ақша қаражаты мен олардың баламалары (13-ескертпе)	7,618	(41,230)
Банктердегі шоттар мен депозиттер (15-ескертпе)	42	86
Басқа да активтер (19-ескертпе)	(2,580,787)	1,486,588
	29,363,767	46,878,972

10 Қызметкерлерге жұмсалатын шығыстар

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Жалақы, сыйлықақы мен тиісті салықтар	22,908,694	18,985,368
Қызметкерлерге жұмсалатын басқа шығыстар	992,589	830,787
	23,901,283	19,816,155

11 Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Байланыс және ақпараттық қызметтер	3,200,330	2,543,336
Тозу және амортизация	2,793,555	2,943,010
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің тозуы және амортизациясы	1,320,225	1,647,512
Табыс салығынан басқа салықтар	1,222,665	1,088,788
Кәсіби қызметтер	1,013,267	446,858
Жарнама және маркетинг	964,322	353,855
Күзет	856,539	825,861
Жөндеу және қызмет көрсету	669,738	710,592
Инкассация қызметтері	320,046	275,334
Операциялық жалдау бойынша шығыстар	302,427	223,746
Іссапар шығыстары	206,712	121,254
Кеңсе тауарлары	200,632	192,471
Оқыту	80,546	7,320
Көлік шығыстары	78,874	78,725
Сақтандыру	57,295	72,545
Басқалары	1,456,889	1,298,452
	14,744,062	12,829,659

12 Табыс салығы бойынша шығыс

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс		
Ағымдағы кезең	332	4,044
Өткен кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды түзету	-	761
	332	4,805
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыс		
Мезгілдік айырмалардың туындауы мен қайта қалпына келуі	5,650,000	472,345
Табыс салығы бойынша шығыстың барлығы	5,650,332	477,150

2021 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% құрады (2020 жылы: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы салықтың тиімді мөлшерлемесінің есебі:

	2021 ж. мың тенге	%	2020 ж. мың тенге	%
Салық салғанға дейінгі пайда	18,698,783		7,264,930	
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	3,739,757	20.00	1,452,986	20.00
Бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын кірістер	(3,979,197)	(21.28)	(2,629,802)	(36.20)
Өткен кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды түзету	-	-	761	0.01
Құнсызданудан болған зияндар	4,792,472	25.63	513,588	7.07
Шегерілмейтін шығыстар	1,097,300	5.87	1,139,617	15.69
	5,650,332	30.22	477,150	6.57

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері

Шоғырландырылған қаржылық есепте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсатында пайдаланылатын сомалардың арасындағы туындайтын уақытша айырмалар 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттемелердің туындауына әкеп соғады.

2017 жылы пайда болған болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық шығынын пайдалану мерзімі 2027 жылғы 31 желтоқсанда аяқталады. 2021 жыл ішінде Топ 35,275,836 мың теңге сомасына салық шығынын пайдаланды (2020 жылы: 8,964,424 мың теңге). Табыс салығы бойынша салық салынатын базаның мөлшерін азайтатын қалған уақытша айырмаларды пайдалану мерзімі Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасымен шектелмеген.

2021 жылғы 31 желтоқсанда және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде уақытша айырмалардың мәнінің өзгерісі келесі түрде берілуі мүмкін:

2021 ж. мың теңге	2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Пайда немесе зиян құрамында танылған	Басқа да жиынтық кіріс құрамында танылған	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
Клиенттерге берілген кредиттер	1,101,134	211,487	-	1,312,621
Негізгі қаражат	(1,084,873)	(88,561)	-	(1,173,434)
Басқа да активтер	21,208	3,950	-	25,158
Банктердегі депозиттер мен шоттар бойынша төлеуге сыйақы	42	41,201	-	41,243
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	(20,045,289)	594,569	-	(19,450,720)
Басқа да міндеттемелер	321,076	629,272	-	950,348
Болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық шығындары	13,508,732	(7,055,167)	-	6,453,565
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	(1,635)	-	14,174	12,539
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(488,687)	57,286	-	(431,401)
Жалдау бойынша міндеттемелер	556,585	(44,037)	-	512,548
	(6,111,707)	(5,650,000)	14,174	(11,747,533)

2020 ж. мың теңге	2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Пайда немесе зиян құрамында танылған	Капиталда танылған	Еншілес кәсіпорынның шығуынан болатын әсер	2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
Клиенттерге берілген кредиттер	87,413	1,023,540	(9,819)	-	1,101,134
Негізгі қаражат	(1,018,737)	(57,845)	(625)	(7,666)	(1,084,873)
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын және амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар	533	-	(2,168)	-	(1,635)
Басқа да активтер	60,094	(38,886)	-	-	21,208
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	(20,553,556)	508,267	-	-	(20,045,289)
Кепілдіктер	46,459	(40,581)	(3,209)	(2,669)	-
Басқа да міндеттемелер	375,238	(51,186)	(2,976)	-	321,076
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(596,916)	108,229	-	-	(488,687)
Жалдау бойынша міндеттемелер	635,586	(79,001)	-	-	556,585
Банктердегі депозиттер мен шоттар бойынша төлеуге сыйақы	1,730	(1,688)	-	-	42
Болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық шығындары	15,351,926	(1,843,194)	-	-	13,508,732
	(5,610,230)	(472,345)	(18,797)	(10,335)	(6,111,707)

13 Ақша қаражаты мен олардың баламалары

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Кассадағы ақша қаражаты	32,498,229	30,098,896
ҚРҰБ-ғы «Ностро» түріндегі шоттар	77,214,339	143,104,232
Басқа банктердегі «Ностро» түріндегі шоттар		
- «АА-»-дан «АА+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	56,022,937	26,057,564
- «А-»-дан «А+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	4,530,905	1,732,281
- «BBB-»-дан «BBB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	6,549,930	7,657,089
- «BB-»-дан «BB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	445,398	551,617
- «B-»-дан «B+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	757,100	77,391
- кредит рейтингісі берілмеген	125,531	302,525
Басқа банктердегі «Ностро» түріндегі шоттардың барлығы	68,431,801	36,378,467
ҚРҰБ-ғы мерзімді депозиттер	223,465,217	95,189,422
Басқа банктердегі мерзімді депозиттер		
- «BBB-»-дан «BBB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	2,880,592	1,124,115
- «B-»-дан «B+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	8,638,015	-
Басқа банктердегі мерзімді депозиттердің барлығы	11,518,607	1,124,115
Болжалды кредиттік зияндарға резервті шегергенге дейінгі ақша қаражаты мен олардың баламаларының барлығы	413,128,193	305,895,132
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(9,149)	(1,523)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының барлығы	413,119,044	305,893,609

Кредит рейтингілері «Fitch» рейтингілік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингілік агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған.

Барлық ақша қаражаты мен олардың баламалары кредиттік тәуекелдің 1 Деңгейіне жатқызылған.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 2 банкі бар (2020 жыл: 2 банк), олардың шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтары меншікті капиталдың 10%-ынан асады. Аталмыш контрагенттердің қалдықтарының жиынтық көлемі 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 356,702,493 мың теңгені құрайды (2020 жыл: 264,351,218 мың теңге).

2021 және 2020 жылдары Топ Қазақстан қор биржасындағы контрагенттермен, сондай-ақ «НҚЦ» НҚО» АҚ-пен «кері репо» келісін жасасты. Бұл келісімдер Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің қазынашылық міндеттемелерімен, ҚРҰБ дисконттық ноталарымен, сондай-ақ Ресей Федерациясының федералдық қарыз облигацияларымен қамтамасыз етілген. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «кері репо» аяқталмаған мәмілелер болған жоқ.

Минималды резервтерге қойылатын талаптар

Минималды резервті талаптар ҚРҰБ шығарған нормативтік актілерге сәйкес банктердің міндеттемелерінің түрлі топтарының анықталған қатынасының жалпы сомасы ретінде есептеледі. Банктер резервтік активтердің орташа мөлшерін ұстау жолымен (ең төменгі резервтік талаптарды айқындау кезеңіндегі ең төменгі резервтік талаптардың орташа мөлшерінің 50 (елу) пайызынан аспайтын мөлшердегі ұлттық валютадағы кассадағы ақша қаражаты және ҚРҰБ-дағы шоттардағы ұлттық валютадағы қалдықтар) орташа минималдық талаптарға тең немесе асырылатын осы талаптарды орындауға міндетті. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша минималдық резервтің сомасы 28,350,084 мың теңгені (2020 жылы 31 желтоқсанда: 17,384,894 мың теңге) құрады.

14 Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері

	2021 ж. 31 желтоқсан мың тенге	2020 ж. 31 желтоқсан мың тенге
Топтың меншігінде болып табылатындар		
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің мемлекеттік қазынашылық облигациялары	92,575,025	78,512,607
ҚРҰБ дисконттық ноталары	-	2,869,489
АҚШ мемлекеттік қазынашылық облигациялары	846,876	-
Даму банктірінің облигациялары		
Азия даму банкінің облигациялары	2,963,111	2,941,833
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	2,683,166	-
Корпоративтік облигациялар		
«BBB-»-дан «BBB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	24,931,838	7,262,473
«B-»-дан «B+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	-	2,498,175
	124,000,016	94,084,577

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша болжамды кредиттік зияндарға арналған резерв 43,408 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсандағы: 44,185 мың теңге).

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын барлық қаржы активтері 1-сатыға жатады.

Кредиттік рейтингтер "Fitch" рейтинг агенттігінің стандарттарына немесе басқа халықаралық рейтинг агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес берілген.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері мерзімі де өтпеді, құнсызданған да жоқ.

15 Банктердегі шоттар мен депозиттер

	2021 ж. 31 желтоқсан мың тенге	2020 ж. 31 желтоқсан мың тенге
Мерзімді депозиттер		
- ҚРҰБ-ғы шартты депозит	2,012,871	37,283,936
- «АА-»-дан «АА+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	1,771,485	1,503,613
- «А-»-дан «А+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	2,348,522	2,287,380
- «BB-»-дан «BB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	111,256	1,707,699
- кредит рейтингісі берілмеген	69,000	66,000
Мерзімді депозиттердің барлығы	6,313,134	42,848,628
Банктерге берілген кредиттер		
- «B-»-дан «B+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	623,205	-
Банктерге берілген кредиттердің барлығы	623,205	-
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейінгі амортизацияланған құны бойынша		
бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер	6,936,339	42,848,628
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(1,586)	(1,423)
Банктердегі шоттар мен депозиттердің барлығы	6,934,753	42,847,205

Кредит рейтингтері «Fitch» рейтингтік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингтік агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі шоттар мен депозиттер кредиттік тәуекелдің 1 деңгейінің сатысына жатады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ-ғы шартты депозитке «ҚОҚ» АҚ, «ҚДБ» АҚ пен «ДАМУ» «ҚДҚ» АҚ-тың арасында жасалған "Қазақстандық орнықтылық қоры" АҚ-тан («ҚОҚ» АҚ) алған 0 теңге (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 35,286,125 мың теңге), «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-тан («ҚДБ» АҚ) алған 993,042 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 993,042,993,042 мың теңге) және «ДАМУ» «Кәсіпкерлікті дамыту қорынан» («ДАМУ» «ҚДҚ» АҚ) алған 1,499,142 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 1,004,769 мың мың теңге) мөлшеріндегі теңге мөлшеріндегі қаражат енеді. Қаражат кәсіпорындар мен жеке тұлғаларға арнайы жеңілдікті талаптарда бөлінетін болады. Осы қаражат «ҚДБ» АҚ, «ҚОҚ» АҚ және «ДАМУ» «ҚДҚ» АҚ мақұлдағаннан кейін ғана тиісінше, шартты депозиттен алынуы мүмкін.

"ҚОҚ" АҚ қаражаты ҚРҰБ-ның 2020 жылғы 19 наурыздағы № 39 қаулысымен бекітілген шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне жеңілдікпен кредит беру бағдарламасы шеңберінде тартылды. Қаражаттың нысаналы мақсаты – төтенше жағдайдың енгізілуінен зардап шеккен кәсіпкерлік субъектілерін 12 айдан аспайтын мерзімге (бірақ 2021 жылғы 31 желтоқсаннан кешіктірмей) жылдық 8% - ға дейінгі мөлшерлемесмен айналым қаражатын толықтыруға қаржыландыру. Бағдарламаның талаптарына сәйкес қарыздарды өтеуден түскен қаражат ағымдағы шотқа қайтарылады және "ҚОҚ" АҚ мақұлдағаннан кейін ғана шартты депозиттен алынуы мүмкін.

Келесі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін банктердегі шоттар мен депозиттер бойынша болжалды кредиттік зияндарға резерв өзгеруінің талдауы келтірілген:

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттер	1-саты мың, теңге	Барлығы мың, теңге
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,423	1,423
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	42	42
Бағамдық айырмалар мен басқа да өзгерістер	121	121
Жыл аяғындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,586	1,586

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін банктердегі шоттар мен депозиттер бойынша болжалды кредиттік зияндарға резерв өзгеруінің талдауы келтірілген:

Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын банктердегі шоттар мен депозиттер	1-саты мың, теңге	Барлығы мың, теңге
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,214	1,214
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	86	86
Бағамдық айырмалар мен басқа да өзгерістер	123	123
Жыл аяғындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,423	1,423

Банктердегі шоттар мен депозиттерді шоғырландыру

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоттары мен депозиттері меншікті капиталдың 10%-ынан асатын банктерде қалдықтары жоқ (2020 жылы: Топтың ҚРҰБ-тан басқа шоттары мен депозиттері меншікті капиталдың 10%-ынан асатын банктерде қалдықтары жоқ).

16 Клиенттерге берілген кредиттер

	2021 ж. 31 желтоқсан мың тенге	2020 ж. 31 желтоқсан мың тенге
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер		
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	267,538,980	211,498,310
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	17,808,032	13,254,381
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	285,347,012	224,752,691
Жеке клиенттерге берілген кредиттер		
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	299,436,789	269,122,585
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер	188,681,361	167,638,429
Ипотекалық кредиттер	8,877,471	11,637,155
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер	6,565,039	6,381,350
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,236,875	3,311,473
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	4,494,794	2,501,937
Жеке клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	511,292,329	460,592,929
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейінгі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер	796,639,341	685,345,620
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(161,301,018)	(127,521,016)
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейінгі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	635,338,323	557,824,604
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, клиенттерге берілген кредиттер		
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	-	4,608,253
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	-	4,608,253
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	635,338,323	562,432,857

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы клиенттерге берілген кредиттердің кластары бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің өзгерістерінің талдауы берілген:

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	16,730,121	10,053,242	100,047,970	689,683	127,521,016
1-сатыға ауыстыру	6,585,593	(2,562,952)	(4,022,641)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(684,546)	6,912,184	(6,227,638)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(841,983)	(10,702,123)	11,544,106	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(16,295,221)	(730,238)	31,253,216	(581,807)	13,645,950
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	18,232,024	-	-	-	18,232,024
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(8,202,941)	1,062,963	(7,139,978)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	9,743,294	31,829	9,775,123
РОСІ-активтерге аудару	-	-	(948,676)	-	(948,676)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	451,518	(496)	(235,463)	-	215,559
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	24,177,506	2,969,617	132,951,227	1,202,668	161,301,018

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	POCI	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,715,971	5,992,250	49,238,585	551,087	57,497,893
1-сатыға ауыстыру	1,931	(1,931)	-	-	-
2-сатыға ауыстыру	(715)	715	-	-	-
3-сатыға ауыстыру	(6,400)	(8,424,985)	8,431,385	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	988,467	3,418,744	20,986,752	(86,324)	25,307,639
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	1,197,592	-	-	-	1,197,592
Кредиттерді есептен шығару	-	-	(7,969,815)	369,746	(7,600,069)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	4,962,986	21,939	4,984,925
POCI-активтерге аудару	-	-	(19,374)	-	(19,374)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	1,357	(149)	(56,399)	-	(55,191)
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	3,898,203	984,644	75,574,120	856,448	81,313,415
мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	POCI	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	15,014,150	4,060,992	50,809,385	138,596	70,023,123
1-сатыға ауыстыру	6,583,662	(2,561,021)	(4,022,641)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(683,831)	6,911,469	(6,227,638)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(835,583)	(2,277,138)	3,112,721	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(17,283,688)	(4,148,982)	10,266,464	(495,483)	(11,661,689)
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	17,034,432	-	-	-	17,034,432
Кредиттерді есептен шығару) / бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(233,126)	693,217	460,091
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	4,780,308	9,890	4,790,198
POCI-активтерді тану	-	-	(929,302)	-	(929,302)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	450,161	(347)	(179,064)	-	270,750
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	20,279,303	1,984,973	57,377,107	346,220	79,987,603

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

Төмендегі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы клиенттерге берілген кредиттердің кластары бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің өзгерістерінің талдауы берілген:

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	19,895,077	1,801,229	102,952,832	419,846	125,068,984
1-сатыға ауыстыру	5,787,213	(2,541,684)	(3,245,529)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(3,221,445)	6,462,876	(3,241,431)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(1,161,651)	(6,016,439)	7,178,090	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(15,792,986)	9,531,477	39,753,192	534,521	34,026,204
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	11,403,117	-	-	-	11,403,117
Тану тоқтатылған қаржы активтері **	-	-	-	-	-
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(44,788,749)	(419,581)	(45,208,330)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	1,970,152	154,897	2,125,049
РОСІ-активтерді тану	-	-	(266,517)	-	(266,517)
Еншілес ұйымның шығуы	(11)	(795)	(11,705)	-	(12,511)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	(179,193)	816,578	(252,365)	-	385,020
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	16,730,121	10,053,242	100,047,970	689,683	127,521,016

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,781,217	548,741	49,464,179	419,846	52,213,983
1-сатыға ауыстыру	516	(516)	-	-	-
2-сатыға ауыстыру	-	-	-	-	-
3-сатыға ауыстыру	(65,293)	(138,693)	203,986	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(712,086)	5,510,188	16,280,805	439,851	21,518,758
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	317,137	-	-	-	317,137
Тану тоқтатылған қаржы активтері **	-	-	-	-	-
Кредиттерді есептен шығару	-	-	(18,005,837)	(462,633)	(18,468,470)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	1,612,908	154,023	1,766,931
РОСІ-активтерді тану	-	-	(1,162)	-	(1,162)
Еншілес ұйымның шығуы	(11)	(795)	(11,705)	-	(12,511)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	394,491	73,325	(304,589)	-	163,227
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,715,971	5,992,250	49,238,585	551,087	57,497,893

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	18,113,860	1,252,488	53,488,653	-	72,855,001
1-сатыға ауыстыру	5,786,697	(2,541,168)	(3,245,529)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(3,221,445)	6,462,876	(3,241,431)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(1,096,358)	(5,877,746)	6,974,104	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(15,080,900)	4,021,289	23,472,387	94,670	12,507,446
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	11,085,980	-	-	-	11,085,980
Тану тоқтатылған қаржы активтері **	-	-	-	-	-
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(26,782,912)	43,052	(26,739,860)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	357,244	874	358,118
РОСІ-активтерді тану	-	-	(265,355)	-	(265,355)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	(573,684)	743,253	52,224	-	221,793
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	15,014,150	4,060,992	50,809,385	138,596	70,023,123

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

2021 жыл ішінде Топ 7,139,978 мың теңге сомасындағы кредиттерді есептен шығарды, бұл 3-сатыға және РОСІ-активтерге жатқызылған кредиттер бойынша зияндар бойынша бағалау резервінің азаюына әкелді (2020 жылы: 45,208,330 мың теңге).

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза баланстық құны 16,429,356 мың теңге қарыздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға арналған бағалау резерві қамтамасыз етудің болуына байланысты танылмады.

Жыл ішінде берілген кредиттердің едәуір көлемі бөлшек кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының 641,526,999 мың теңгеге (2020 жылы: 359,931,646 мың теңге) өсуіне себепші болды, 12 айлық негізде бағаланатын залалға резервтің тиісінше ұлғаюы 18,245,314 мың теңгені (2020 жылы: 11,403,117 мың теңге) құрады.

Жыл ішінде өтелген кредиттердің едәуір көлемі кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының 628,615,340 мың теңгеге (2020 жылы: 507,207,288 мың теңге) төмендеуіне себепші болды, шығындарға арналған резервтің тиісінше төмендеуі 33,252,526 мың теңгені (2020 жылы: 26,003,556 мың теңге) құрады.

Келесі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат берілген:

	Болжалды кредиттік зияндар резервін шегергенге дейінгі кредит көлемі мың теңге	Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мың теңге	Баланстық құны мың теңге
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер			
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	267,538,980	(76,493,453)	191,045,527
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	17,808,032	(4,819,962)	12,988,070
Жеке клиенттерге берілген кредиттер			
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	299,436,789	(65,544,171)	233,892,618
Автомобиль сатып алуға кредиттер	188,681,361	(10,307,231)	178,374,130
Ипотекалық кредиттер	8,877,471	(1,188,959)	7,688,512
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер	6,565,039	(1,554,783)	5,010,256
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,236,875	(1,160,110)	2,076,765
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	4,494,794	(232,349)	4,262,445
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	796,639,341	(161,301,018)	635,338,323

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат берілген:

	Болжалды кредиттік зияндар резервін шегергенге дейінгі кредит көлемі мың теңге	Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мың теңге	Баланстық құны мың теңге
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер			
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	211,498,310	(53,158,956)	158,339,354
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	13,254,381	(4,338,937)	8,915,444
Жеке клиенттерге берілген кредиттер			
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	269,122,585	(58,207,915)	210,914,670
Автомобиль сатып алуға кредиттер	167,638,429	(7,318,294)	160,320,135
Ипотекалық кредиттер	11,637,155	(1,593,826)	10,043,329
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер	6,381,350	(1,352,974)	5,028,376
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,311,473	(1,347,446)	1,964,027
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	2,501,937	(202,668)	2,299,269
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	685,345,620	(127,521,016)	557,824,604

(а) Клиенттерге берілген кредиттердің сапасы

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер сапасы туралы ақпарат берілген:

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер				
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	37,388,543	-	-	-	37,388,543
Тәуекел деңгейі төмен	111,114,704	333,755	-	-	111,448,459
Орташа тәуекел деңгейімен	9,133,120	5,465,781	3,249,693	798,080	18,646,674
Жоғары тәуекел деңгейімен	-	-	62,978,039	-	62,978,039
Проблемалық	-	-	5,567,675	-	5,567,675
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	30,519,141	990,449	31,509,590
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттердің барлығы	157,636,367	5,799,536	102,314,548	1,788,529	267,538,980
Зияндарға арналған бағалау резерві	(3,859,519)	(984,644)	(70,792,968)	(856,322)	(76,493,453)
Баланстық құны	153,776,848	4,814,892	31,521,580	932,207	191,045,527

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар				
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	5,819,167	41,747	-	-	5,860,914
Тәуекел деңгейі төмен	3,148,100	336,892	-	-	3,484,992
Орташа тәуекел деңгейі бар	-	-	361,814	379,687	741,501
Проблемалық	-	-	145,920	-	145,920
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	5,045,448	-	5,045,448
Рейтингсіз	181,238	-	36,968	-	218,206
Рейтингсіз (ақшаны кепілге берумен)	2,311,051	-	-	-	2,311,051
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттердің барлығы	11,459,556	378,639	5,590,150	379,687	17,808,032
Зияндарға арналған бағалау резерві	(38,684)	-	(4,781,152)	(126)	(4,819,962)
Баланстық құны	11,420,872	378,639	808,998	379,561	12,988,070

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
Автомобиль сатып алуға кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	169,793,464	2,047,639	3,459,021	79,290	175,379,414
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	4,134,452	697,245	1,439,661	6,996	6,278,354
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	808,293	600,618	-	1,408,911
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	14,925	835,791	-	850,716
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,036,910	136	1,037,046
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	3,726,920	-	3,726,920
	173,927,916	3,568,102	11,098,921	86,422	188,681,361
Зияндарға арналған бағалау резерві	(2,175,590)	(276,388)	(7,798,004)	(57,249)	(10,307,231)
Автомобиль сатып алуға кредиттер, нетто					
	171,752,326	3,291,714	3,300,917	29,173	178,374,130
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	233,446,109	3,057,782	8,722,944	91,360	245,318,195
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	7,497,846	1,012,623	2,443,646	11,917	10,966,032
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	674	2,898,343	1,756,773	2,833	4,658,623
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	18,828	3,509,979	1,676	3,530,483
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	12,613,352	209	12,613,561
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	22,349,895	-	22,349,895
	240,944,629	6,987,576	51,396,589	107,995	299,436,789
Зияндарға арналған бағалау резерві	(17,765,064)	(1,678,013)	(46,004,437)	(96,657)	(65,544,171)
Баланстық құны					
	223,179,565	5,309,563	5,392,152	11,338	233,892,618
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	4,633,391	-	258,732	41,008	4,933,131
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	-	-	3,132	52,930	56,062
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	71,724	-	71,724
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,504,122	-	1,504,122
	4,633,391	-	1,837,710	93,938	6,565,039
Зияндарға арналған бағалау резерві	(2,007)	-	(1,489,223)	(63,553)	(1,554,783)
Баланстық құны					
	4,631,384	-	348,487	30,385	5,010,256
Ипотекалық кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	6,445,681	196,803	370,882	138,680	7,152,046
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	111,043	46,355	80,020	-	237,418
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	69,675	88,474	-	158,149
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	87,791	88	87,879
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	36,238	16,143	52,381
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,147,764	41,834	1,189,598
	6,556,724	312,833	1,811,169	196,745	8,877,471
Зияндарға арналған бағалау резерві	(65,567)	(12,864)	(1,007,499)	(103,029)	(1,188,959)
Баланстық құны					
	6,491,157	299,969	803,670	93,716	7,688,512

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	1,813,006	147,260	6,067	28,126	1,994,459
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	12,329	2,107	7,641	-	22,077
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	3,670	2,049	-	5,719
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	4,951	472	5,423
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	7,542	-	7,542
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,201,069	586	1,201,655
	1,825,335	153,037	1,229,319	29,184	3,236,875
Зияндарға арналған бағалау резерві	(50,820)	(5,614)	(1,077,944)	(25,732)	(1,160,110)
Баланстық құны	1,774,515	147,423	151,375	3,452	2,076,765
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер	4,406,297	69,223	-	-	4,475,520
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	7,671	-	-	-	7,671
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	11,603	-	-	11,603
	4,413,968	80,826	-	-	4,494,794
Зияндарға арналған бағалау резерві	(220,255)	(12,094)	-	-	(232,349)
Баланстық құны	4,193,713	68,732	-	-	4,262,445

Төмендегі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер сапасы туралы ақпарат берілген:

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	14,754,098	-	-	-	14,754,098
Тәуекел деңгейі төмен	54,724,978	-	-	-	54,724,978
Орташа тәуекел деңгейімен	-	26,055,297	5,126,146	264,442	31,445,885
Жоғары тәуекел деңгейімен	-	-	68,288,429	-	68,288,429
Проблемалық	-	-	3,139,521	227,963	3,367,484
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	36,057,321	457,252	36,514,573
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	2,402,863	-	-	-	2,402,863
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттердің барлығы	71,881,939	26,055,297	112,611,417	949,657	211,498,310
Зияндарға арналған бағалау резерві	(1,686,934)	(5,992,250)	(44,928,685)	(551,087)	(53,158,956)
Баланстық құны	70,195,005	20,063,047	67,682,732	398,570	158,339,354

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар					
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	3,226,628	-	-	-	3,226,628
Тәуекел деңгейі төмен	3,397,723	-	-	-	3,397,723
Орташа тәуекел деңгейі бар	-	-	526,866	-	526,866
Проблемалық	-	-	47,793	-	47,793
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	5,238,022	-	5,238,022
Рейтингсіз	479,169	-	42,640	-	521,809
Рейтингсіз (ақшаны кепілге берумен)	295,540	-	-	-	295,540
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттердің барлығы	7,399,060	-	5,855,321	-	13,254,381
Зияндарға арналған бағалау резерві	(29,037)	-	(4,309,900)	-	(4,338,937)
Баланстық құны	7,370,023	-	1,545,421	-	8,915,444

мың теңге	Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық		Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық		Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған активтер	Барлығы
	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар		
Автомобиль сатып алуға кредиттер						
Мерзімі кешіктірілмегендер	142,088,181	5,915,738	7,929,520	46	155,933,481	
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	3,243,008	1,653,132	1,049,700	-	5,945,840	
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	498,102	434,810	-	932,912	
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,284,827	-	1,284,827	
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	590,150	-	590,150	
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	2,951,215	-	2,951,215	
	145,331,189	8,066,972	14,240,222	46	167,638,429	
Зияндарға арналған бағалау резерві	(1,598,338)	(555,586)	(5,164,324)	(46)	(7,318,294)	
Автомобиль сатып алуға кредиттер, нетто	143,732,851	7,511,386	9,075,898	-	160,320,135	
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер						
Мерзімі кешіктірілмегендер	190,771,309	10,013,294	20,864,352	-	221,648,955	
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	6,886,775	3,130,975	1,658,332	-	11,676,082	
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	2,632,761	865,869	-	3,498,630	
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	46,363	10,439,400	-	10,485,763	
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	4,297,627	-	4,297,627	
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	17,515,528	-	17,515,528	
Мерзімі кешіктірілмегендер	197,658,084	15,823,393	55,641,108	-	269,122,585	
Зияндарға арналған бағалау резерві	(13,199,150)	(3,406,523)	(41,602,242)	-	(58,207,915)	
Баланстық құны	184,458,934	12,416,870	14,038,866	-	210,914,670	
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер						
Мерзімі кешіктірілмегендер	3,677,554	-	170,430	234,903	4,082,887	
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	53,242	-	53,242	
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	2,245,221	-	2,245,221	
	3,677,554	-	2,468,893	234,903	6,381,350	
Зияндарға арналған бағалау резерві	(12,597)	-	(1,288,883)	(51,494)	(1,352,974)	
Баланстық құны	3,664,957	-	1,180,010	183,409	5,028,370	
Ипотекалық кредиттер						
Мерзімі кешіктірілмегендер	8,128,428	554,251	472,988	121,602	9,277,269	
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	109,023	83,841	159,258	7,028	359,150	
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	37,831	181,375	37,115	256,321	
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	132,552	-	132,552	
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	166,599	-	166,599	
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,445,264	-	1,445,264	
Мерзімі кешіктірілмегендер	8,237,451	675,923	2,558,036	165,745	11,637,155	
Зияндарға арналған бағалау резерві	(84,016)	(34,742)	(1,388,266)	(86,802)	(1,593,826)	
Баланстық құны	8,153,435	641,181	1,169,770	78,943	10,043,320	
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер						
Мерзімі кешіктірілмегендер	1,106,996	182,523	585,818	424	1,875,761	
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	528	44,521	54,295	-	99,344	
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	5,895	42,836	-	48,731	
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	3,160	4,487	-	7,647	
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	41,265	-	41,265	
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,238,725	-	1,238,725	
	1,107,524	236,099	1,967,426	424	3,311,474	
Зияндарға арналған бағалау резерві	(16,723)	(61,963)	(1,268,506)	(254)	(1,347,446)	
Баланстық құны	1,090,801	174,136	698,920	170	1,964,020	
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер						
Мерзімі кешіктірілмегендер	2,083,443	13,171	399,860	-	2,496,474	
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	5,463	-	-	-	5,463	
	2,088,906	13,171	399,860	-	2,501,937	
Зияндарға арналған бағалау резерві	(103,326)	(2,178)	(97,164)	-	(202,668)	
Баланстық құны	1,985,580	10,993	302,696	-	2,299,269	

(ә) Болжалды кредиттік зияндарды бағалау кезіндегі негізгі жорамалдар мен пайымдаулар**(i) Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер**

Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің мөлшерін анықтау кезінде басшылар келесі жорамалдарды жасаған:

- сатылған жағдайда кепілде тұрған меншіктің бастапқы бағаланған құнының 30% - 60% төмендеуі;
- кепіл массасынан қатты емес кепіл түрлерін алып тастау;
- қамтамасыз етуді сатудан түскен түсімді алу кезінде 36 айға дейін кешіктіру;
- кредиттік сапаны есепке алу бойынша 1-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша PD деңгейі 0.88-26.06% құрады, кредиттік сапаның 2-сатысына жатқызылған кредиттер бойынша – 2.83-32.61%, қарыз алушының ішкі рейтингінің деңгейіне байланысты;
- жалпы баланстық құны меншікті капиталдың 0.2%-нан кем, бірақ 180 млн. теңгеден аспайтын 1, 2 және 3-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша LGD деңгейі 0% бастап 79.20% дейін құрады. Меншікті капиталдың жалпы баланстық құны 0.2% асатын 3-кезеңге жатқызылған кредиттер бойынша LGD деңгейі 0% бастап 100% дейін құрады.

Жоғарыда келтірілген бағалауларды өзгерту болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің көлеміне әсер етуі мүмкін. Мысалы, болжамды ақшалай ағын құнының ағымдағы сәтіне келтірілген таза көлемі плюс/минус бір пайызға өзгергенде корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің болжалды кредиттік зияндарға арналған резервінің мөлшері 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2,040,336 мың теңгеге төмен/жоғары болар еді.

(ii) Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер және ұжымдық негізде бағаланатын басқа да кредиттер

Топ бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің мөлшерін кредиттердің осы түрлері бойынша нақты шеккен шығындардың өткен тәжірибесі негізінде бағалайды. Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің мөлшерін анықтау кезінде басшылық қолданған айтарлықтай жорамалдарға келесілер кіреді:

- нақты шеккен шығындар миграциясының деңгейі тұрақты және соңғы 5-8 жылда нақты шеккен шығындар миграциясының сызбасы негізінде анықталуы мүмкін; кредиттік сапаны есепке алу бойынша 1-сатыға жататын өнімдер топтары бойынша $Pd_{12\text{ ай}}$ деңгейі 0.86-14.69% құрады (ең төменгі мәні 0.86% «SME» («МСБ») өніміне сәйкес келеді және ең жоғарғы мәні 14.69% "UnCL" өніміне («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») сәйкес келеді), кредиттік сапаның 2-сатысына жататын Pd_{lifeTime} деңгейі 8.24-47.02% құрады, біртекті бөлшек портфель өнімдерінің тобына байланысты (ең төменгі мәні 8.24% «SME» («МСБ») өніміне («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») сәйкес келеді және ең жоғарғы мәні 47.02% «UnCL» өніміне («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») сәйкес келеді);
- қамтамасыз етілмеген кредиттерді қайтару коэффициенттері соңғы 5-8 жылдағы ақшалай қаржыны қайтарудың тарихи коэффициенттері негізінде есептеледі; 1 және 2-сатыдағы біртекті портфель өнімдері бойынша LGD деңгейі «SME» («МСБ») өнімі бойынша 15.06%-дан (жалақы ақша кредиті) "POS" өнімі бойынша («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») 69.64%-ға дейін құрады. 3-сатыдағы біртекті портфель өнімдері бойынша "ШОБ бизнес авто" өнімі бойынша 32.54%-дан "Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар" өнімі бойынша 100%-ға дейін құрады);
- қамтамасыз етуді сатудан түскен түсімді алу 24 айға кешіктіріледі;

- сату мерзімін күтілетін мерзімнен аса созатын, қамтамасыз ету ретінде кепілге берілген машиналарды алып алу үшін айтарлықтай заңдық қиындықтар жоқ;
- автомобильдер айтарлықтай бүлінусіз алып алынады немесе алынды немесе бүлінуді сақтандыру компаниялары өтейді және қызмет көрсетудің негізделген шығыстары мен жеткіліксіз өтімділік үшін дисконт шегерімімен есепті күнде қолданылатын нарықтық баға бойынша сатылады;

Жоғарыда келтірілген бағалауларды өзгерту болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің көлеміне әсер етуі мүмкін. Мысалы, болжамды ақшалай ағын құнының ағымдағы сәтіне келтірілген таза көлемі плюс/минус үш пайызға өзгергенде бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің мөлшері 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 12,939,142 мың теңгеге төмен/жоғары болар еді.

(б) Қамтамасыз етуді талдау

(i) Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер

Кестеде қамтамасыз ету және корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер бойынша кредиттің сапасын жоғарылатудың басқа құралдары туралы ақпарат келтірілген, қамтамасыз ету түрлері бойынша:

2021 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	Клиенттерге берілген кредиттердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны - есеп беретін күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Қамтамасыз етудің әділ құны - кредит берілген күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Әділ құны анықталмаған
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер				
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	23,629,428	19,347,554	4,281,874	-
Көлік құралдары	58,640,209	58,589,481	50,728	-
Корпоративтік кепілдіктер және жеке тұлғаларға кепілдіктер	31,401,844	-	-	31,401,844
Сактандыру	10,321,776	-	-	10,321,776
Ақша қаражаттары және депозиттер	8,107,814	8,107,814	-	-
Құрал-жабдықтар	2,802,059	2,802,059	-	-
Айналымдағы тауарлар	1,676,383	1,676,383	-	-
Жер қойнауын пайдалануға құқықтар	287,142	287,142	-	-
Мүлік / ақша болашақта	17,692	17,692	-	-
Басқа қамтамасыз етулер	1,526,701	1,526,701	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке кәбілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	31,980,203	-	-	31,980,203
Құнсызданбаған кредиттердің барлығы	170,391,251	92,354,826	4,332,602	73,703,823
Кредиттік-құнсызданған кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	33,466,707	33,466,707	-	-
Құрал-жабдықтар	115,068	115,068	-	-
Ақша қаражаттары және депозиттер	43,606	43,606	-	-
Корпоративтік кепілдіктер және жеке тұлғаларға кепілдіктер	12,387	-	-	12,387
Көлік құралдары	3,578	3,578	-	-
Басқа қамтамасыз етулер				
Қамтамасыз етусіз және кредитке кәбілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	1,000	-	-	1,000
Кредиттік-құнсызданған кредиттердің барлығы	33,642,346	33,628,959	-	13,387
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	204,033,597	125,983,785	4,332,602	73,717,210

	Клиенттерге берілген кредиттердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны - есеп беретін күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Қамтамасыз етудің әділ құны - кредит берілген күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Әділ құны анықталмаған
2020 жылғы 31 желтоқсан мың теңге				
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер				
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	43,077,940	41,813,820	1,264,120	-
Көлік құралдары	19,581,524	19,567,155	14,369	-
Корпоративтік кепілдіктер және жеке тұлғаларға кепілдіктер	5,513,711	-	-	5,513,711
Аяқталмаған құрылыс	-	-	-	-
Ақша қаражаттары және депозиттер	5,663,102	5,663,102	-	-
Сақтандыру	3,526,072	-	-	3,526,072
Айналымдағы тауарлар	2,538,151	2,538,151	-	-
Құрал-жабдықтар	1,657,282	1,657,282	-	-
Жер қойнауын пайдалануға құқықтар	354,181	354,181	-	-
Мүлік / ақша болашақта	65,398	65,398	-	-
Басқа қамтамасыз етулер	4,781	4,781	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке қабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	15,645,933	-	-	15,645,933
Құнсызданбаған кредиттердің барлығы	97,628,075	71,663,870	1,278,489	24,685,716
Кредиттік-құнсызданған кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	62,857,708	62,645,188	212,520	-
Аяқталмаған құрылыс	4,794,464	4,794,464	-	-
Құрал-жабдықтар	942,039	942,039	-	-
Корпоративтік кепілдіктер және жеке тұлғаларға кепілдіктер	474,720	-	-	474,720
Көлік құралдары	163,043	163,029	14	-
Басқа қамтамасыз етулер	71,281	71,281	-	-
Ақша қаражаттары және депозиттер	9,809	9,809	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке қабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	313,659	-	-	313,659
Кредиттік-құнсызданған кредиттердің барлығы	69,626,723	68,625,810	212,534	788,379
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	167,254,798	140,289,680	1,491,023	25,474,095
Әділ құны бойынша бағаланатын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	4,608,253	4,608,253	-	-
Әділ құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	4,608,253	4,608,253	-	-
	171,863,051	144,897,933	1,491,023	25,474,095

Бұрын келтірілген кестелер артық қамтамасыз ету құнын жоққа шығарады.

3-кезеңнің құнсызданған кредиттеріне қатысты негізгі жол беру жылжымайтын мүлік түріндегі негіздегі қамтамасыз етуді бағалау болып табылады. Ол есепті күнге кірістер мен салыстырмалы сатылымдарға негізделген әдістерді біріктіру арқылы бағаланады. Топ қамтамасыз етудің маңызды және мамандандырылған түрлері үшін тәуелсіз бағалау компанияларын тартады.

Топтың кредит беру күніне қамтамасыз етудің әділ құны бойынша бағаланған және кейіннен қамтамасыз етудің құнын бағалау жүргізілмеген кредиттері, сондай-ақ қамтамасыз етудің әділ құны анықталмаған кредиттері бар. Кредиттердің бөлігі үшін қамтамасыз етудің әділ құны есептік күнгі жағдай бойынша белгіленген. Қамтамасыз етудің құны туралы ақпарат, егер бағалау жүргізілген болса, қандай күні бағалау жүргізілді, соған байланысты келтірілді. Қамтамасыз етудің аралас түрлерімен қамтамасыз етілген кредиттер бойынша бағалау үшін барынша маңызды болып табылатын қамтамасыз ету ашылады. ШОБ қарыз алушыларының акционерлері сияқты жеке тұлғалардан алынған кепілдіктер мен кепілдер құнсыздану белгілерін бағалау мақсатында ескерілмейді. Осылайша, аталған кредиттер мен ішінара қамтамасыз етуі бар, қамтамасыз етуі жоқ кредиттердің бөлігі «Қамтамасыз етусіз және басқа нығайту құралдарсыз кредиттің сапасын арттыру» санатына жатқызылады.

Корпоративтік клиенттерге берілген мерзімі кешіктірілмеген және құнсызданбаған кредиттерді өндіру мүмкіндігі қамтамасыз етудің құнына қарағанда, қарыз алушының кредит қабілеттілігі дәрежесіне көбірек байланысты болады және Топ әрбір есептік күнгі жағдай бойынша бағалауды әрдайым жүргізе бермейді.

(ii) Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер

Ипотекалық кредиттер тиісті тұрғын жылжымайтын мүлікпен қамтамасыз етілген. Шағын бизнес кәсіпорындарының кредиттері жылжымайтын және жылжымалы мүлік кепілімен қамтамасыз етілген. Автомобиль сатып алуға берілген кредиттер тиісті автомобильдердің кепілімен қамтамасыз етілген. Ақшалай қарыздар ақшалай қаражатпен қамтамасыз етілген. Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттердің қамтамасыз етулері жоқ.

Ипотекалық кредиттер

Ипотекалық кредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 576,478 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 1,097,395 мың теңге), қамтамасыз етудің әділ құны тиісті кредиттердің таза баланстық құнынан аз кредиттер кіреді. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 82,501 мың теңгені құрайды (2020 жылы 31 желтоқсанда: 263,014 мың теңге).

Басшылық таза баланстық құны 7,112,034 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 8,945,934 мың теңге) ипотекалық кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны, ең аз дегенде тиісті кредиттердің есептік күнгі жағдай бойынша баланстық құнына тең болады деп есептейді.

Топ кредит берген күнгі қамтамасыз етудің бағалау құнын жылжымайтын мүлік объектілерінің бағдарлы өзгерістерін ескеріп, оның ағымдағы құнына дейін қайта қарайды. Топ құнсыздану белгілері туындаған жағдайда, жекелеген кредиттер бойынша әр жарты жыл сайын қамтамасыз етуді арнайы бағалауды жүргізеді.

Таза баланстық құны 1,690,793 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 2,982,828 мың теңге) ипотекалық кредиттерге қатысты қамтамасыз етудің әділ құны кредит берілген күні белгіленген болатын және есептік күнгі жағдай бойынша кейінгі өзгерістерді ескеріп түзетілген жоқ.

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер құрамына таза баланстық құны 381,119 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 248,142 мың теңге) кредиттер кіреді, олар жеке қарыздардың таза баланстық құнына қарағанда аз мөлшердегі әділ құнның кепілімен қамтамасыз етілген. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 0 теңгені құрайды (2020 жылы 31 желтоқсанда: 38,335 мың теңге).

Жеке кәсіпкерлік қызметкер берілген таза баланстық құны 1,695,646 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 1,715,885 мың теңге) кредиттерге қатысты басшылық, қамтамасыз етудің әділ құны ең аз дегенде жеке қарыздардың есептік күнгі баланстық құнына тең болады деп есептейді.

Топ кредит берген күнгі қамтамасыз етудің бағалау құнын жылжымайтын мүлік объектілерінің бағдарлы өзгерістерін ескеріп, оның ағымдағы құнына дейін қайта қарайды. Топ құнсыздану белгілері туындаған жағдайда, жекелеген кредиттер бойынша әр жарты жыл сайын қамтамасыз етуді арнайы бағалауды жүргізеді.

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген таза баланстық құны 40,252 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 153,467 мың теңге) кредиттерге қатысты қамтамасыз етудің әділ құны кредит берілген күні белгіленген болатын және есептік күнгі жағдай бойынша кейінгі өзгерістерді ескеріп түзетілген жоқ.

Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер

Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер құрамына жекелеген кредиттердің таза баланстық құнына қарағанда аз мөлшердегі әділ құны бар кепілмен қамтамасыз етілген таза баланстық құны 1,650 мың теңгеге тең кредиттер енгізілген (2020 жылғы 31 желтоқсан: 233,012 мың теңге). Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 440 мың теңгені құрайды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 137,826 мың теңге).

Таза баланстық құны 5,008,606 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 4,795,364 мың теңге) жеке шарттардағы бағдарламалы емес қарыздарға қатысты басшылық қамтамасыз етудің әділ құны есепті күнгі жекелеген кредиттердің баланстық құнына кем дегенде тең деп есептейді.

Топ жылжымайтын мүлік объектілері құнының болжамды өзгерістерін ескере отырып, кредит беру күніне оның ағымдағы құнына дейін қамтамасыз етудің бағалау құнын қайта қарайды. Топ құнсыздану белгілері туындаған жағдайда, әрбір жарты жыл сайын жекелеген кредиттер бойынша қамтамасыз етуге арнайы бағалау жүргізеді.

Таза баланстық құны 260,525 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 34,667 мың теңге) жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелерге қатысты қамтамасыз етудің әділ құны кредит беру күніне айқындалған және есепті күнгі жағдай бойынша кейінгі өзгерістерді ескере отырып түзетілмеген.

Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер

Автомобильдерді сатып алуға арналған кредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 2,692,508 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 2,166,208 мың теңге) кредиттер енгізілген, олар бойынша қамтамасыз етудің әділ құны тиісті кредиттердің таза баланстық құнынан төмен. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 244,524 мың теңгені құрайды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 253,637 мың теңге).

Басшылық таза теңгерімдік құны 175,681,622 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 158,153,927 мың теңге) автомобильдерді сатып алуға арналған кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны кем дегенде есепті күнгі жағдай бойынша тиісті кредиттердің теңгерімдік құнына тең деп санайды.

(в) Кредит портфелін экономика салалары және географиялық өңірлер бойынша талдау

Кредиттер Қазақстан Республикасының аумағында экономиканың келесі салаларында қызмет атқаратын клиенттерге артықшылықпен берілді:

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Құрылыс	56,726,589	50,393,008
Машина жасау	55,918,298	2,328,479
Көтерме сауда	45,281,034	44,243,107
Бөлшек сауда	34,162,571	19,283,173
Қызметтер	19,530,790	9,266,209
Қаржылық делдалдық	17,080,261	19,134,592
Тағам өнімдерін өндіру	15,279,496	9,421,832
Жылжымайтын мүлік	14,778,756	23,019,058
Тоқыма бұйымдарын өндіру	9,713,407	9,506,188
Ауыл шаруашылығы, орман өнеркәсібі және ағаш өңдеу кешені	6,764,147	6,756,255
Өнеркәсіптік өндіріс	5,508,174	26,475,208
Тау-кен өнеркәсібі/металлургия	2,304,695	2,130,720
Көлік	912,245	1,976,777
Жалдау, прокат және лизинг	351,724	295,928
Медициналық қызмет көрсету және әлеуметтік сала	328,349	62,929
Электр қуатын өндіру және жеткізу	30,122	30,122
Зерттеу қызметі	-	3,072
Басқалары	676,354	426,034
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бөлшек клиенттерге берілген кредиттер		
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	299,436,789	269,122,585
Автомобиль сатып алуға кредиттер	188,681,361	167,638,429
Ипотекалық кредиттер	8,877,471	11,637,155
Жеке шарттардағы бағдарламалық емес несиелер	6,565,039	6,381,350
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,236,875	3,311,473
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	4,494,794	2,501,937
	796,639,341	685,345,620
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(161,301,018)	(127,521,016)
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын, клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	635,338,323	557,824,604
Әділ құны бойынша есепке алынатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Тау-кен өнеркәсібі/металлургия	-	4,608,253
Әділ құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	-	4,608,253
	635,338,323	562,432,857

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 5 қарыз алушысы немесе кредиттері бойынша қалдықтары меншікті капиталдың 10% асатын өзара байланысты қарыз алушы топтары бар (2020 жылы 31 желтоқсанда: 6). Көрсетілген контрагенттердің кредиттерінің жиынтық көлемі (болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейін) 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 148,578,479 мың теңгені құрады (2020 жылы 31 желтоқсанда: 111,442,376 мың теңге).

(г) Кредиттерді өтеу мерзімдері

Есептік күнгі жағдай бойынша кредит портфелін құрайтын кредиттердің өтеу мерзімі 30 (в)-ескертпеде берілген және есептік күннен бастап кредит шарттары бойынша өтеу күніне дейінгі кезең уақытын білдіреді.

(г) Қаржы активтерін аудару

2021 жылы "7-20-25" және «Нарықтық ипотекалық өнім» («Баспана хит») мемлекеттік ипотекалық бағдарламасына қатысу аясында Топ "Қазақстанның тұрақтылық қоры" АҚ-на 1,282,955 мың теңге сомасында (2020 жылы: 1,917,990 мың теңге) ипотекалық кредит берді. Топ активтерді сатып алушыға тәуекелдер мен пайданы бермегенін және тиісінше бақылауды сақтап қалғанын және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте кредиттерді тануды жалғастыратынын нақтылады. Өзге міндеттемелер құрамына енгізілген жалғаспалы қатысудан шығатын тиісті міндеттеме 3,619,095 мың теңгені (2020 жылы: 3,437,654 мың теңге) құрайды.

2021 жылы Топ үшінші тараптарға басқа тұтынушылық кредиттерді сатпады (2020 жылы Топ үшінші тараптарға басқа тұтынушылық кредиттерді сатпады).

Топ 2013 жылғы желтоқсан айында және 2014 жылғы маусым айында баланстық құны 3,820,407 мың теңге ипотекалық кредиттер портфелін 3,969,928 мың теңгеге сатты және сатып алушыға, егер кредиттердің мерзімі 60 күннен аса кешіктірілсе кері сатып алу немесе жеке кредиттерді айырбастау кепілдігін берді. Кері сатып алу немесе айырбастау сомасы сату күнгі берілген қаржы активтерінің 20% шектеледі. Пайда немесе зиян және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылған таза пайда аударым күні 149,521 мың теңгені құрады. Топ активтерді сатып алушыға тәуекелдер мен пайдалардың барлығын емес, кейбіреуін берді деп анықтады, сондықтан Топ бақылауды сақтайды және кредиттерді аталған ипотекалық кредиттерге қатысуды жалғастырған дәрежесінде тануды жалғастыра береді.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың берген портфельге қатысуды жалғастыра беруі қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі басқа да активтер құрамында (19-ескертпе) 18,048 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 18,583 мың теңге) мөлшерінде көрсетіледі, бұл ретте басқа да міндеттемелер құрамына кіргізілген қатысуды жалғастырудағы тиісті міндеттеме 16,911 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 13,131 мың теңге) (26-ескертпе) құрайды, ал кепілдіктің 0 теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 0 теңге) мөлшеріндегі әділ құны басқа міндеттемелер құрамында танылған. Осы активке сондай-ақ 0 теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 0 теңге) мөлшердегі пайыздық стрип бойынша дебиторлық берешек жатады, ол қарызды сатып алушыдан сыйақының бір бөлігін алудан сатылған портфель бойынша ипотекалық қарыздарды алу құқығын білдіреді. Топ сатылған портфельден ипотекалық қарыздардың ай сайынғы негізде жылдық 1.7% алуға құқылы.

(д) Мемлекеттік бағдарламаларға берілген қарыздар

2021 жылы Топ "ҚДБ" АҚ қаражаты есебінен жалпы сомасы 1,896,096 мың теңгеге 147 қарыз алушыны, "ДАМУ" АҚ – жалпы сомасы 9,564,713 мың теңгені құрайтын 164 қарыз алушыны, «ҚОҚ» АҚ – жалпы сомасы 5,971,242 мың теңгені құрайтын 2 қарыз алушыны қаржыландырды (2020 жыл: "ҚДБ" АҚ – жалпы сомасы 4,989,589 мың теңгеге 598 қарыз алушыны, "ДАМУ" АҚ – жалпы сомасы 10,124,568 мың теңгені құрайтын 241 қарыз алушыны, «ҚОҚ» АҚ – жалпы сомасы 2,180,153 мың теңгені құрайтын 2 қарыз алушыны қаржыландырды). Көрсетілген қаржыландыру сомалары ашық лимиттер шеңберінде, оның ішінде жаңартылатын негізде игерілген қаражатты қамтиды.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мемлекеттік бағдарламалар қаражаты есебінен қаржыландырылған қарыздар бойынша негізгі борыш және сыйақы бойынша берешек қалдығы 28,752,071 мың теңгені құрайды (2020 жылы 31 желтоқсанда: 27,720,503 мың теңге).

17 Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын инвестициялар

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Банктің меншігінде болып табылатындар		
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің мемлекеттік қазынашылық облигациялары	51,344,422	46,823,460
ҚРҰБ дисконттық ноталары	54,779,698	71,354,909
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	12,825,999	6,537,391
Қазақстан Даму банкінің облигациялары	14,287,973	2,224,218
Корпоративтік облигациялар «BBB-»-дан «BBB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	37,128,796	8,384,092
Корпоративтік облигациялар «BB-»-дан «BB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	-	8,604,037
	170,366,888	143,928,107
«Репо» мәмілесі бойынша кепілде		
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	-	1,201,924
	-	1,201,924
	170,366,888	145,130,031
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(75,947)	(27,672)
Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	170,290,941	145,102,359

Кредит рейтингілері «Fitch» рейтингілік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингілік агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша ескерілетін барлық инвестициялар 1-сатыға жатады.

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ дисконттық ноталардың немесе облигациялардың мерзімі кешіктірілмеген немесе құнсызданбаған.

18 Негізгі қаражат және материалдық емес активтер және Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

	Жер телімдері мен ғимараттар	Компьютерлер және банк жабдықтары	Көлік құралдары	Офистік жиһаз	Аяқталмаған құрылыс және орнатылатын жабдықтар	Жалдамалы жылжымайтын мүлікті жақсарту	Сауда белгісі	Бағдарламалық камтамасыз ету және басқа материалдық емес активтер	Барлығы
мың теңге									
Нақты құны									
2021 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	11,830,093	16,394,300	554,658	856,961	2,098	787,305	1,075,716	18,347,513	49,848,644
Түсімдер	-	1,736,007	100,885	60,360	30	489	-	1,216,259	3,114,030
Шығулар	(104,186)	(2,043,045)	(45,742)	(23,734)	-	-	-	(404,225)	(2,620,932)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	11,725,907	16,087,262	609,801	893,587	2,128	787,794	1,075,716	19,159,547	50,341,742
Тозу және амортизация									
2021 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	(2,426,780)	(12,881,455)	(537,106)	(623,278)	-	(784,934)	(937,984)	(11,551,463)	(29,743,000)
Жыл ішіндегі тозу және амортизация	(149,022)	(1,116,764)	(18,057)	(70,042)	-	(1,928)	(137,732)	(1,300,010)	(2,793,555)
Шығулар	6,917	2,029,255	45,742	22,877	-	-	-	404,180	2,508,971
2021 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(2,568,885)	(11,968,964)	(509,421)	(670,443)	-	(786,862)	(1,075,716)	(12,447,293)	(30,027,584)
Баланстық құны									
2021 жылы 31 желтоқсанда	9,157,022	4,118,298	100,380	223,144	2,128	932	-	6,712,254	20,314,158

	Жер телімдері мен ғимараттар	Компьютер- лер және банк жабдықтары	Көлік құралдары	Офистік жиһаз	Аяқталмаған құрылыс және орнатылатын жабдықтар	Жалдамалы жылжымай- тын мүлікті жақсарту	Сауда белгісі	Бағдарлама- лық қамтамасыз ету және басқа материалдық емес активтер	Барлығы
мың теңге									
Нақты құны									
2020 жылғы 1									
қаңтардағы қалдық	11,830,093	15,715,284	590,297	861,425	461	787,305	1,075,716	16,991,900	47,852,481
Түсімдер	-	1,590,686	15,939	44,583	1,637	46,985	-	2,226,550	3,926,380
Шығулар	-	(898,672)	(50,581)	(47,612)	-	(46,858)	-	(844,903)	(1,888,626)
Бағамдық айырманың әсері	-	(12,998)	(997)	(1,435)	-	(127)	-	(26,034)	(41,591)
2020 жылғы 31									
желтоқсандағы									
қалдық	11,830,093	16,394,300	554,658	856,961	2,098	787,305	1,075,716	18,347,513	49,848,644
Тозу және									
амортизация									
2020 жылғы 1									
қаңтардағы қалдық	(2,276,702)	(12,561,656)	(540,726)	(594,931)	-	(777,078)	(834,573)	(10,519,264)	(28,104,930)
Жыл ішіндегі тозу және амортизация	(150,078)	(1,185,711)	(34,549)	(72,709)	-	(7,856)	(103,411)	(1,388,697)	(2,943,011)
Шығулар	-	854,871	37,208	42,945	-	-	-	341,440	1,276,464
Бағамдық айырманың әсері	-	11,041	961	1,417	-	-	-	15,058	28,477
2020 жылғы 31									
желтоқсандағы									
қалдық	(2,426,780)	(12,881,455)	(537,106)	(623,278)	-	(784,934)	(937,984)	(11,551,463)	(29,743,000)
Баланстық құны									
2020 жылы 31									
желтоқсанда	9,403,313	3,512,845	17,552	233,683	2,098	2,371	137,732	6,796,050	20,105,644

Негізгі қаражаттар объектілерді сатып алумен немесе құрылысымен байланысты қарыздар бойынша капиталдандырылған шығыстар 2021 және 2020 жылы болған жоқ.

	2020 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		
Нақты құны		
1 қаңтардағы қалдық	4,206,698	4,661,580
Түсімдер	1,033,794	1,659,715
Шығулар	(493,488)	(1,040,319)
Еншілес кәсіпорынның шығуы	-	(1,025,485)
Бағамдық айырма	-	(48,793)
31 желтоқсандағы қалдық	4,747,004	4,206,698
Тозу және амортизация		
1 қаңтардағы қалдық	(1,763,262)	(1,311,805)
Жыл ішіндегі тозу және амортизация	(1,320,225)	(1,647,512)
Шығулар	493,488	1,001,528
Еншілес кәсіпорынның шығуы	-	173,213
Бағамдық айырманың әсері	-	21,314
31 желтоқсандағы қалдық	(2,589,999)	(1,763,262)
Баланстық құны		
31 желтоқсанда	2,157,005	2,443,436

19 Басқа да активтер

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Пластикалық карталары бойынша есеп айырысулар	12,845,184	9,255,098
Кепілдіктер бойынша берілген қамту	7,164,330	-
Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар	6,520,180	1,725,578
Қарыз операциялары бойынша дебиторлар	3,339,537	2,254,439
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	3,210,524	2,974,741
Кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша дебиторлар	1,115,462	1,115,462
Есептелген комиссиялық кірістер	765,772	444,046
Берілген активтерге жалғасты қатысудан актив (16 (ғ)-ескертпе)	18,048	18,583
Басқалары	963,202	1,368,464
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(3,939,747)	(3,856,793)
Басқа қаржылық активтердің барлығы	32,002,492	15,299,618
Балансқа қабылданған кепіл мүлкі	4,003,959	5,695,030
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер	1,868,378	2,541,229
Алдын ала төлемдер	1,160,742	1,009,832
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	865,118	1,640,251
Күрделі шығындар бойынша алғы төлемдер (аванс)	526,459	259,811
Шикізат және материалдар	292,851	242,587
Асыл металдар	93,688	85,508
Басқа қаржылық емес активтердің барлығы	8,811,195	11,474,248
Басқа да активтердің барлығы	40,813,687	26,773,866

Қатысуды жалғастырудан түскен 18,048 мың теңге сомасындағы актив (2020 жылы 31 желтоқсанда: 18,583 мың теңге) 2014 жылғы маусымда мен 2013 жылғы желтоқсанда ипотекалық компанияның кредиттерін сату нәтижесінде пайда болды (16-ескертпе).

Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің өзгерісін талдау

31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің өзгерісі келесі түрде көрсетілуі мүмкін:

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Жыл басындағы болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің шамасы	3,856,793	10,366,460
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің таза (азаюы) / құрылуы	(2,580,787)	1,486,588
Берешекті есептен шығару	(169,536)	(8,091,746)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	2,830,915	76,127
Еншілес кәсіпорынның шығуы	-	(6,937)
Бағамдық айырманың әсері	2,362	26,301
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің көлемі	3,939,747	3,856,793

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да активтер құрамына 1,168,858 мың теңге сомасындағы мерзімі кешіктірілген дебиторлық берешек (2020 жылы 31 желтоқсанда: 57,587 мың теңге) кіреді, оның ішіндегі 10,093 мың теңге мөлшеріндегі дебиторлық берешек 90 күннен аса, бірақ бір жылдан кем мерзімге кешіктірілген (2020 жылы 31 желтоқсанда: 10,366 мың теңге) және 1,151,739 мың теңге бір жылдан аса мерзімге кешіктірілген болып табылады (2020 жылы 31 желтоқсанда: 40,136 мың теңге).

20 Банктердің шоттары мен депозиттері

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
«Востро» түріндегі шоттар	566,311	862,012
	566,311	862,012

21 «Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек

Кепілге салынған бағалы қағаздар

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша "репо" мәмілелері бойынша кредиторлық берешек болмады (2020 жылғы 31 желтоқсан: 1,139,662 мың теңге). РЕПО келісімдері бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген активтердің әділ құны 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1,204,349 мың теңгені құрады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «репо» мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге салынған бағалы қағаздар жоқ (2020 жылғы 31 желтоқсан: "репо" мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге салынған бағалы қағаздар болған жоқ) (17-ескертпе).

22 Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер		
- Бөлшек клиенттер	94,532,593	81,140,220
- Корпоративтік клиенттер	139,019,643	260,378,109
Мерзімді депозиттер		
- Бөлшек клиенттер	397,590,199	390,322,933
- Корпоративтік клиенттер	505,238,164	221,033,132
	1,136,380,599	952,874,394

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ клиенттерінің жалпы сомасы 15,780,259 мың теңге болатын (2020 жылғы 31 желтоқсан: 10,995,595 мың теңге) ағымдағы шоттары мен депозиттері Топ берген кредиттер мен танылмаған кредиттік құралдар бойынша міндеттемелерді орындаудың қамтамасыз етуі болып табылады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтары меншікті капиталдың 10% астамын құрайтын 13 клиенті бар (2020 жылы 31 желтоқсанда: 12 клиент). Көрсетілген клиенттердің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтарының жиынтық көлемі 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 417,078,636 мың теңгені құрайды (2020 жылы 31 желтоқсанда: 287,936,042 мың теңге).

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың бөлшек клиенттерінің ағымдағы шоттары мен талап етілгенге дейінгі депозиттері жалпы сомасы 10,860,628 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 7,380,634 мың теңге) кредиттер бойынша алдын ала төлем болып табылады. Кредиттер бойынша алдын ала төлемдер бөлшек қарыз алушылар мерзімінен бұрын жүзеге асырған төлемдерді білдіреді. Бұл төлемдер кезекті жарнаны төлеу басталған күнгі кредит қалдығы есебінен есептеледі.

23 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Номиналды құны	16,058,713	10,118,890
Дисконт	(161,438)	(268,420)
Есептелген сыйақы	564,882	296,825
	16,462,157	10,147,295

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша айналымдағы облигациялық шығарылымдар туралы ақпарат төменде берілген:

					Баланстық құны	
	Шығары лымның бірінші орналаст ыру күні	Өтеу күні	Купон мөлшер- лемесі	Тиімді сыйақы мөлшер- лемесі	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Бесінші эмиссия	2008 жылғы	2023 жылғы 01	инфляция			
облигациялары	24 қазан	қыркүйек	+1%	10.34%	8180,566	8,064,559
Он сегізінші эмиссия	2019 жылғы 15	2026 жылғы 15				
облигациялары	тамыз	тамыз	10.95%	10.91%	8,281,591	2,082,736
					16,462,157	10,147,295

2021 жылғы желтоқсанда Топ экономиканың басым секторларын қаржыландыруға бағытталған мемлекеттік бағдарламаға қатысу шеңберінде жалпы номиналды құны 5,939,823 мың теңгені қамтамасыз етудің, өтеу мерзімі 2026 жылғы тамызда және жылдық 10.95% тіркелген мөлшерлемен купондық облигацияларды орналастырды. Көрсетілген облигацияларды орналастырудан алынған қаражат "Қолжетімді кредит беру міндетін шешу үшін ұзақ мерзімді теңгелік өтімділікті қамтамасыз етудің кейбір мәселелері туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 11 желтоқсандағы № 820 қаулысымен бекітілген шарттарға сәйкес өңдеуші өнеркәсіпте және көрсетілетін қызметтер саласында қызметін жүзеге асыратын жеке кәсіпкерлік субъектілеріне кредит беруге ғана жолданады.

24 Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Номиналды құны	167,469,550	167,469,550
Дисконт	(98,759,623)	(102,398,804)
Есептелген сыйақы	1,599,289	1,558,733
	70,309,216	66,629,479

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздарға Топтың қамтамасыз етілмеген міндеттемелері кіреді. Банкрот болған жағдайда, реттелген борыштық бағалы қағаздар Топ өзінің барлық өзге міндеттемелерін толық өтегеннен кейін өтеледі.

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша реттелген борыштық бағалы қағаздар эмиссиялары бойынша ақпарат төменде берілген:

	Шығары- лымды тіркеу күні	Өтеу күні	Купон мөлшер- лемесі	Тиімді сыйақы мөлшер- лемесі	Баланстық құны	
					2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Он жетінші эмиссия облигация- лары	2017 жылғы 18 қазан	2032 жылғы 18 қазан	4.00%	18.00%	53,920,089	50,945,334
Сегізінші эмиссия облигация- лары	2009 жылғы 21 тамыз	2023 жылғы 15 қазан	инфля- ция +1%	14.98%	13,994,320	13,372,141
Он үшінші эмиссия облигация- лары	2016 жылғы 25 тамыз	2024 жылғы 10 қаңтар	9.00%	13.81%	2,394,807	2,312,004
					70,309,216	66,629,479

Инфляция деңгейі бойынша купондық төлемдермен индекстелген кірістірілген туынды құралдары негізгі борыштық құралдармен тығыз байланысқан ретінде қарастырылады, себебі инфляция индексі әдетте, осы мақсатта теңгені «тетік» факторынсыз экономикалық ортада қолданылады.

Банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына қатысу

ҚРҰБ 2017 жылғы 27 қыркүйектегі № 183 қаулысымен Банктің Қазақстан Республикасының банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына («Бағдарлама») қатысуы мақұлданды.

Бағдарлама шарттарына сәйкес Банк Шығарылым проспектісінде көзделген шарттарға сәйкес Банктің жай акцияларына айырбасталатын Банктің атаулы купондық реттелген облигацияларын ("Облигациялар") шығару арқылы ҚРҰБ еншілес ұйымы "Қазақстанның орнықтылық қоры" АҚ-тан ақша қаражатын алды.

Банк өз қызметінде Облигацияларды орналастыру күнінен бастап 5 жыл ішінде қолданылатын мынадай шектеулерді (ковенанттарды) қабылдайды, олардың кез келгенін бұзу Облигацияларды ұстаушылардың Облигацияларды Банктің жай акцияларына айырбастау құқығын іске асыруға әкеп соғады:

- Банк Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктері үшін уәкілетті орган белгілеген меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициенттерін орындауға міндеттенеді;

- Банк активтерін шығару бойынша Банк іс-әрекеттер жасамауға міндеттенеді; бұл ретте, активтерді шығару ретінде қарастырылатын жағдайлардың тізімі Облигацияларды Шығару проспектісінде келтірілген.

Осы бағдарламаға қатысу шеңберінде 2017 жылғы 18 қазанда Банк айналым мерзімі 15 жыл және купон мөлшерлемесі жылдық 4.00% болатын 150,000,000 мың теңге сомаға "Қазақстан қор биржасы" АҚ-қа облигацияларды орналастырды. Пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте кіріс түрінде танылған және облигацияларды бастапқы тану сәтіндегі өзге де жиынтық кіріс 18.00% нарықтық мөлшерлемені пайдалану кезінде облигацияларды дисконттау нәтижесі 106,961,607 мың теңгені құрайды.

25 Басқа да тартылған қаражат

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Мемлекеттік қаржы институттарынан алған кредиттер	25,636,285	26,754,175
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінен алған кредиттер	393,287	581,043
	26,029,572	27,335,218

Бұдан әрі 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыздар бойынша өтеу талаптары мен төлем кестелері берілген:

	Валютасы	Орта ша сыйақы мөлшерлемесі	Өтеу жылы	Баланстық құны мың теңге
«Даму» шағын кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	Теңге	1.00-8.50%	2022-2035	12,898,069
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	Теңге	1.00-2.00%	2034-2037	12,738,216
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	Теңге	ҚРҰБ қайта қаржыландыру мөлшерлемесі	2023	202,927
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	АҚШ долл.	Либор +1%	2023	190,360
				26,029,572

Бұдан әрі 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыздар бойынша өтеу талаптары мен төлем кестелері берілген:

	Валютасы	Орта ша сыйақы мөлшерлемесі	Өтеу жылы	Баланстық құны мың теңге
«Даму» шағын кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	Теңге	1.00-8.50%	2021-2035	13,954,592
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	Теңге	1.00-2.00%	2034-2037	12,799,583
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	Теңге	ҚРҰБ қайта қаржыландыру мөлшерлемесі	2023	304,414
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	АҚШ долл.	Либор +1%	2023	276,629
				27,335,218

«ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-тан («ҚазАгро») алынған, тартылған қаражат агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін қаржылық сауықтандыру бағдарламасы жөніндегі ҚазАгро қағидаларына сәйкес. «Аграрлық Кредит Корпорациясы» АҚ-тан («АКК» АҚ) алынған, тартылған қаражат агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін қаржыландыру бағдарламасы бойынша алынды. «ДАМУ» КДҚ» АҚ пен «БРК» АҚ-тан алынған, тартылған кредиттер өнеркәсіптің белгілі салаларында қызметін жүзеге асыратын корпоративтік, шағын және орта бизнес («ШОБ») кәсіпорындарын қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасына («Бағдарлама») сәйкес алынды.

ҚазАгро мен Топ арасындағы кредиттік келісімдерге сәйкес Топ қызметін ауыл шаруашылығында жүзеге асыратын компанияларға олардың қаржылық сауығуына қолдау көрсету мақсатында кредиттер берілуі үшін жауапкершілікте болады. «АКК» АҚ және Топ арасындағы кредиттік келісімдерге сәйкес Топ қызметін ауыл шаруашылығында жүзеге асыратын компанияларға кредиттер берілуі үшін жауапкершілікте болады.

«ДАМУ» КДҚ» АҚ-пен және «БРК» АҚ-пен жасалған қарыз шарттарына сәйкес Топ Бағдарламаға қатысуға құқығы бар корпоративтік қарыз алушылар мен ШОБ-қа 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен жылдық 6.00% мөлшерлемесі бойынша кредиттер беру міндеттемесін қабылдайды. Топтың басшылығы ҚазАгро, «АКК» АҚ, «ДАМУ» КДҚ» АҚ және «БРК» АҚ берген кредиттер өзіндік ерекше сипатына байланысты белгілі салаларда қызметін жүзеге асыратын субъектілерді қолдау үшін мемлекеттік компаниялар ұсынатын кредит беру нарығында жеке сегментті білдіреді. Нәтижесінде ҚазАгро, «АКК» АҚ, «ДАМУ» КДҚ» АҚ және «БРК» АҚ-тан кредит кәдуілгі мәміле аясында алынды, бұл ретте кредит аясында алынған сома бастапқы мойындау кезінде кредиттің әділ құнын білдіреді.

Топ жоғарыда ұсынылған қаражатты тарту шарттарының талаптарын орындау бойынша белгілі бір міндеттемелерді сақтауға міндетті. Топ 2021 және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы міндеттемелердің қандай да бір бөлігін бұзған жоқ.

Қаржылық қызметтен туындайтын міндеттемелер мен ақша ағындарының өзгерістерін салыстыру

	Міндеттемелер				
	Басқа да тартылған қаражат	Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Жалдау бойынша міндеттемелер	Барлығы
мың теңге					
2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	27,335,218	66,629,479	10,147,295	2,782,926	106,894,918
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымына байланысты өзгерістер					
Басқа да тартылған қаражатты өтеу	(1,287,009)	-	-	-	(1,287,009)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	-	-	6,160,840	-	6,160,840
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	-	-	-	(1,260,347)	(1,260,347)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымына байланысты өзгерістердің барлығы	(1,287,009)	-	6,160,840	(1,260,347)	3,613,484
Шетел валютасының айырбастау бағамының өзгеруінің әсері	6,630	-	-	-	6,630
Басқа да өзгерістер					
Пайыздық шығыс	731,118	11,117,226	1,022,533	258,852	13,129,729
Төленген пайыздар	(756,385)	(7,437,489)	(868,511)	(252,484)	(9,314,869)
Жалдау бойынша міндеттемелерді тану	-	-	-	1,033,794	1,033,794
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	26,029,572	70,309,216	16,462,157	2,562,741	115,363,686

	Міндеттемелер				Барлығы
	Басқа да тартылған қаражат	Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Жалдау бойынша міндеттемелер	
мың теңге					
2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	33,571,380	63,437,257	32,043,765	3,557,051	132,609,453
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымына байланысты өзгерістер					
Басқа да тартылған қаражатты өтеу	(6,137,646)	-	-	-	(6,137,646)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу/өтеуін төлеп алу	-	-	(22,111,429)	-	(22,111,429)
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	-	-	-	(1,447,713)	(1,447,713)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымына байланысты өзгерістердің барлығы	(6,137,646)	-	(22,111,429)	(1,447,713)	(29,696,788)
Шетел валютасының айырбастау бағамының өзгеруінің әсері	35,029	-	-	(28,600)	6,429
Басқа да өзгерістер					
Пайыздық шығыс	868,802	10,375,143	2,114,971	317,914	13,676,830
Төленген пайыздар	(1,002,347)	(7,182,921)	(1,900,012)	(321,051)	(10,406,331)
Жалдау бойынша міндеттемелерді тану	-	-	-	1,659,718	1,659,718
Еншілес кәсіпорынның шығуы	-	-	-	(954,393)	(954,393)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	27,335,218	66,629,479	10,147,295	2,782,926	106,894,918

26 Басқа да міндеттемелер

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Төлем карталары бойынша есеп айырысулар	13,782,381	9,086,289
Жалғасып жатқан қатысудан міндеттеме (16 (ғ)-ескертпе)	3,636,006	3,450,785
Кредит беру операциялары бойынша қарыз алушылар алдындағы кредиторлық берешек	805,301	319,695
Шығарылған электронды ақша бойынша міндеттемелер	797,152	1,340,681
Есептелген әкімшілік шығыстар	750,400	340,581
"Астана Банкі" АҚ салымшыларының қажаттары	383,234	432,643
Сақтандыру компаниясының алдындағы берешек	360,790	369,952
Қайта берілген талап ету құқықтары бойынша кредиторлық берешек	280,012	1,388,393
"Tengri Bank" АҚ салымшыларының қажаттары	255,715	809,328
«Capital Bank» АҚ салымшыларының қажаттары	155,025	-
«AsiaCredit Банк» АҚ салымшыларының қажаттары	116,161	-
Қарыз алушыларды субсидиялау бойынша берешек	33,526	-
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2,606,336	2,020,340
Басқа да қаржылық міндеттемелердің барлығы	23,962,039	19,558,687
Қызметкерлер алдындағы кредиторлық берешек	3,322,737	1,616,095
Демалыстар бойынша резерв	1,036,313	633,298
Алдағы кезеңдердің кірістері	585,407	285,397
Төленуі тиіс басқа да салықтар	397,379	239,099
Шартты міндеттемелер бойынша зияндарға арналған бағалау резерві	171,877	17
Басқа қаржылық емес міндеттемелер	479,223	423,577
Басқа да қаржылық емес міндеттемелердің барлығы	5,992,936	3,197,483
Басқа да міндеттемелердің барлығы	29,954,975	22,756,170

27 Акционерлік капитал

(а) Шығарылған акционерлік капитал және эмиссиялық кіріс

Банктің тіркелген акционерлік капиталы 2,096,038,900 кәдімгі акциядан (2020 жылғы 31 желтоқсан: 2,096,038,900 кәдімгі акциядан) және 3,000,000 сатып алуға жатпайтын шоғырландырымалы артықшылықты акциялардан (2020 жыл: 3,000,000 артықшылықты акциялардан) тұрады.

2021 жылы акциялар шығарылған жоқ (2020 жылы: бір акция үшін 6,532.60 теңге бағасы бойынша 612,314 жай акциялар шығарылды және төленді.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылмаған және айналымдағы акционерлік капитал толық төленген келесі кәдімгі акциялардан тұрады:

	2021 ж. Акциялардың саны	2020 ж. Акциялардың саны
955.98 теңгеде шығарылғандар	8,368,300	8,368,300
1,523.90 теңгеде шығарылғандар	2,631,500	2,631,500
1,092.00 теңгеде шығарылғандар	2,930,452	2,930,452
6,532.60 теңгеде шығарылғандар	7,030,137	7,030,137
Шығарылған және айналымдағы акциялардың барлығы	20,960,389	20,960,389

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің жарғылық капиталы 61,135,197 мың теңгені (2020 жылғы желтоқсан: 61,135,197 мың теңге) құрады.

Кәдімгі акциялардың иелері жариялануына қарай дивидендтер алуға құқылы, сондай-ақ Банк акционерлерінің жылдық және жалпы жиналыстарында акцияға бір дауыс беру құқығына ие.

(ә) Дивидендтер

Қазақстан заңнамасына және Банктің жарғы құжаттарына сәйкес бөлуге арналған қолжетімді резервтер ережелермен және Қазақстан Республикасының нормативті-құқықтық актілерімен реттеледі.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде дивидендтер жарияланбады және төленбеді (2020 жылы: дивидендтер жарияланбады және төленбеді).

(б) Акцияның баланстық құны

Қазақстан Қор биржасының листинг ережелеріне сәйкес Топ шоғырландырылған қаржылық есептілікте кәдімгі акцияның баланстық құнының көлемін көрсетуі тиіс.

Кәдімгі акцияның баланстық құны материалдық емес активтерін шегеріп, таза активтерді айналымдағы кәдімгі акциялардың санына бөлу арқылы есептеледі. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша акцияның баланстық құны 5,372.84 теңгені құрады (2020 жылы 31 желтоқсанда: 4,871,89 теңге).

(в) Резервтердің сипаты мен мақсаты**Жалпы банктік тәуекелдерді жабуға резервтер**

2013 жылға дейін, Қазақстан Республикасының қаржылық нарығын және қаржылық ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің («ҚҚА») «Екінші деңгейлі банктерде резервтік капиталдың минималдық мөлшерін белгілеу туралы» №196 қаулысына (2013 жылы күшін жойды) 2011 жылғы 31 қаңтарда енгізілген түзетулерге сәйкес, Банк бөлінбеген пайдадағы соманы бөлінбейтін (бөлінуге жатпайтын) резерв құрамына аудару арқылы резервтік капитал құруы тиіс еді.

2013 жылдан бастап осы резервті қалыптастыруды Банк басшылығы дербес айқындайды. 2021 жылғы 31 желтоқсанда және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде жалпы банктік тәуекелдердің орнын толтыру резервіне аударымдар жүзеге асырылмады.

28 Акцияға пайда

Акцияға пайданы есептеу шоғырландырылған таза пайданың шамасына және айналымдағы кәдімгі акциялардың орташа өлшенген санына негізделеді және бұдан әрі көрсетілгендей жүзеге асырылады. Топтың әлеуетті ажыратылған кәдімгі акциялары жоқ.

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Таза пайда	13,048,451	6,787,780
Кәдімгі акциялардың орташа өлшенген саны	20,960,389	20,781,379
Акцияға базалық пайда (теңге)	622.53	326.63

29 Сегменттер бойынша талдау

Топ, бұдан әрі сипатталғандай, Топтың негізгі шаруашылық бөлімшелері болып табылатын бес есептік сегменттен тұрады. Көрсетілген негізгі шаруашылық бөлімшелері әр түрлі өнімдер мен қызметтерді ұсынады және түрлі технологиялар мен нарықтық стратегияларды қолдануды қажет ететіндіктен жеке-жеке басқарылады. Операциялық шешімдерді қабылдауға жауапты тұлға, атап айтқанда Басқарма төрағасы басшылықтың әрбір негізгі шаруашылық бойынша ішкі есептерін тоқсанына кем дегенде бір рет қарастырады. Бұдан әрі қарай есеп берілетін әрбір сегмент операцияларының қысқаша сипаттамасы берілген.

- Корпоративтік банктік қызмет көрсету – кредит беру, депозиттер тарту және корпоративтік клиенттермен жүргізілетін басқа да операциялар жатады;
- Бөлшек банктік қызмет көрсету – кредит беру, депозиттер тарту және жеке клиенттермен жүргізілетін басқа да операциялар жатады
- Активтерді және міндеттемелерді басқару – өтімді активтердің портфелін жүргізу (ақша қаражаты, ҚРҰБ, РҰОБ-ғы және басқа банктердегі «Ностро» шоттары, банкаралық қаржыландырулар (мерзімі 1 айға дейін), өтімді активтерге инвестициялар және облигация эмиссияларын басқару жатады;

- Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету – кредит беру, депозиттер тарту және шағын және орта кәсіпорындармен жүргізілетін басқа да операциялар жатады;
- Қазынашылық – Топты нарықтық тәуекелдерді өтімді бағалы қағаздарға инвестицияларды (корпоративтік облигациялар) хеджирлеу мақсатында банкаралық алыс-беріс (алып пайдалану) және туынды қаржы құралдарын пайдалану арқылы қаржыландыру жатады.

Әрбір есептік сегменттің қызметінің нәтижелеріне қатысты ақпарат бұдан әрі келтіріледі. Сегмент қызметінің нәтижелері Басқарма төрағасы қарайтын, басшылықтың ішкі есептеріне кіргізген бойда табыс салығын шегерілгеннен кейін сегменттің алған пайдасы негізінде бағаланады. Сегмент алған пайда оның қызметінің нәтижелерін бағалау үшін қолданылады, басшылықтың пікірі бойынша бұл ақпарат экономиканың сол салаларында қызмет атқаратын басқа кәсіпорындармен салыстырғанда белгілі сегменттердің қызметінің нәтижелерін бағалау кезінде барынша өзекті болып табылады. Сегменттер арасындағы операцияларда баға жасау тараптардың тәуелсіздігі талаптарында жүзеге асырылады.

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
АКТИВТЕР		
Бөлшек банктік қызмет көрсету	432,140,024	392,998,515
Активтерді және міндеттемелерді басқару	674,733,725	585,296,280
Корпоративтік банктік қызмет көрсету	207,523,914	171,676,195
Қазынашылық	52,244,181	23,363,875
Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	22,806,954	14,825,658
Бөлінбеген активтер	28,750,898	29,705,695
Активтердің барлығы	1,418,199,696	1,217,866,218
МІНДЕТТЕМЕЛЕР		
Бөлшек банктік қызмет көрсету	481,366,529	468,585,436
Корпоративтік банктік қызмет көрсету	545,876,759	356,985,785
Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	129,687,278	110,325,784
Активтерді және міндеттемелерді басқару	79,056,092	76,695,712
Қазынашылық	2,349,226	3,164,872
Бөлінбеген міндеттемелер	62,045,857	94,354,964
Міндеттемелердің барлығы	1,300,381,741	1,110,112,553

Есеп берілетін сегменттердің жиынтық активтері мен міндеттемелері арасындағы салыстырулар келесі түрде ұсынылуы мүмкін

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Есепті сегменттердің жиынтық активтері	1,418,199,696	1,217,866,218
Шоғырландырудың әсері	3,058,299	1,015,393
Шетел валютасын сатып алу-сату шарттарының толық сомасын көрсету	(6,044,050)	(18,949,464)
Басқа түзетулер	(1,869,874)	(242,884)
Активтердің барлығы	1,413,344,071	1,199,689,263

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Есепті сегменттердің жиынтық міндеттемелері	1,300,381,741	1,110,112,553
Шоғырландырудың әсері	(141,284)	(168,155)
Шетел валютасын сатып алу-сату шарттарының толық сомасын көрсету	(6,044,050)	(18,949,464)
Басқа түзетулер	(181,432)	(356,071)
Міндеттемелердің барлығы	1,294,014,975	1,090,638,863

2021 жылы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы негізгі есептік сегменттер бойынша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	Шағын және орта				Активтерді және міндеттемелерді басқару	Бөлінбеген активтер мен міндеттемелер	Барлығы
	Корпоративтік банктік қызмет көрсету	кәсіпорындорға банктік қызмет көрсету	Бөлшек банктік қызмет көрсету	Қазынашылық			
Пайыздық кірістер	23,310,885	2,155,580	84,189,546	4,175,334	16,720,146	-	130,551,491
Комиссиялық кірістер	1,057,700	2,378,547	25,646,369	67,142	-	-	29,149,758
Бағалы қағаздармен жасалатын операциялардан, дилингтік операциялардан және бағамдық айырмалардан таза пайда	2,454,343	885,389	679,638	5,460,754	376,318	-	9,856,442
Басқа (шығыстар) / кірістер	(103,841)	-	19,224	6,781	-	(225,633)	(303,469)
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	19,364,548	8,766,476	36,539,079	13,403	22,918,083	-	87,601,589
Түсім	46,083,635	14,185,992	147,073,856	9,723,414	40,014,547	(225,633)	256,855,811
Пайыздық шығыстар	(12,969,634)	(4,502,593)	(33,684,818)	-	(12,355,907)	-	(63,512,952)
Комиссиялық шығыстар	(323,571)	(22,204)	(13,079,550)	(213,712)	(95,931)	(48,215)	(13,783,183)
Құнсызданудың зияндары	(27,902,563)	(153,261)	(6,605,333)	-	(72,624)	(217,575)	(34,951,356)
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	(16,474,967)	(1,069,629)	(50,242,754)	(3,150,608)	(16,663,630)	-	(87,601,588)
Операциялық шығыстар (тікелей)	(2,290,748)	(1,033,213)	(10,473,812)	(503,234)	(37,503)	(11,933,377)	(26,271,887)
Операциялық шығыстар (жанама)	(1,025,586)	(1,383,388)	(7,103,487)	(305,597)	(4,133)	(2,540,283)	(12,362,474)
Корпоративтік табыс салығы	-	(705,265)	(3,031,561)	(650,050)	(1,263,124)	-	(5,650,000)
Сегменттің қаржылық нәтиже	(14,903,434)	5,316,439	22,852,541	4,900,213	9,521,695	(14,965,083)	12,722,371
Сегменттер бойынша басқа көрсеткіштер							
Негізгі қаржының түсімі	-	-	-	-	-	3,114,030	3,114,030
Тозу және амортизация	(9,636)	(11,118)	(514,318)	(1,360)	(285)	(3,577,063)	(4,113,780)

2021 жылы Топ қызметі әкімшілік-бақылау функциясын, реттеуші және заңнамалық талаптарды орындаумен байланысты бөлімшелердің шығыстарын сегменттік есептілікте операциялық шығыстарды аллокациялауға көзқарасты өзгертіп, оларды "Бөлінбеген активтер мен міндеттемелер" санатында көрсете отырып, сегменттер бойынша бөруден алып тастады.

2020 жылы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы негізгі есептік сегменттер бойынша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

	Шағын және орта				Активтерді және міндеттемелерді	Бөлінбеген активтер мен міндеттемелер	Барлығы
мың теңге	Корпоративтік банктік қызмет көрсетуі	кәсіпорындорға банктік қызмет көрсетуі	Бөлшек банктік қызмет көрсетуі	Қазынашылық	басқару		
Пайыздық кірістер	15,086,688	1,501,583	99,254,585	318,782	14,928,832	-	131,090,470
Комиссиялық кірістер	1,099,551	2,157,934	22,181,329	38,490	-	-	25,477,304
Бағалы қағаздармен жүргізілген операциялардан, дилингтік операциялардан және бағам айырмаларынан түскен таза пайда / (зиян)	1,760,274	822,707	1,060,658	3,629,878	(1,774,160)	-	5,499,357
Басқа кірістер	-	-	57,754	-	-	188,067	245,821
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	17,045,433	9,270,717	36,810,575	11,109	24,648,210	-	87,786,044
Түсім	34,991,946	13,752,941	159,364,901	3,998,259	37,802,882	188,067	250,098,996
Пайыздық шығыстар	(11,609,492)	(5,033,197)	(30,992,133)	-	(12,465,150)	-	(60,099,972)
Комиссиялық шығыстар	(395,312)	(23,456)	(11,921,911)	(216,848)	(132,450)	-	(12,689,977)
Құнсызданудың зияндары	(24,277,807)	(1,413,908)	(28,174,145)	-	226,146	(220,180)	(53,859,894)
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	(12,129,469)	(719,639)	(59,762,920)	(220,163)	(14,851,570)	(102,283)	(87,786,044)
Операциялық шығыстар (тікелей)	(749,272)	(940,287)	(9,631,978)	(362,107)	(30,303)	(1,673,141)	(13,387,088)
Операциялық шығыстар (жанама)	(1,462,097)	(1,832,197)	(13,571,276)	(456,952)	(36,044)	(613,851)	(17,972,417)
Корпоративтік табыс салығы	-	(43,940)	(61,564)	(32,068)	(121,603)	-	(259,175)
Сегменттің қаржылық нәтиже	(15,631,503)	3,746,317	5,248,974	2,710,121	10,391,908	(2,421,388)	4,044,429
Сегменттер бойынша басқа көрсеткіштер							
Негізгі қаржының түсімі	-	-	-	-	-	3,783,988	3,783,988
Тозу және амортизация	(12,776)	(14,642)	(558,890)	(1,150)	(392)	(3,605,755)	(4,193,605)

Есептік сегменттердің түсімінің және пайданың немесе зиянның көлемі арасындағы салыстырып тексерулер келесі түрде берілуі мүмкін:

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Есептік сегменттердің түсімі	256,855,811	250,098,996
Шоғырландырудың ықпалы	(101,835)	2,803,758
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	(87,601,588)	(87,786,044)
Басқа түзетулер	(12,905,716)	(10,088,855)
Түсімнің барлығы	156,246,672	155,027,855
	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Есептік сегменттердің пайдасы	12,722,371	4,044,429
Басқа түзетулер	(1,689,955)	112,979
Шоғырландырудың ықпалы	2,016,035	2,630,372
Пайданың барлығы	13,048,451	6,787,780

Шоғырландырудың ықпалы: шоғырландырудың ықпалы Төраға басшылыққа ішкі есептердің талдауын шоғырландырылмаған негізде жүргізу нәтижесінде туындайды.

Басқа түзетулер: аталған түзетулер негізінде басқа активтер мен басқа да міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың өзара есепке алу түрінде берілген. Басқа түзетулер Төрағаның басшылыққа жалпы есептеу негізінде дайындалған ішкі есептердің талдауын жүргізу нәтижесінде туындайды, сондай-ақ ХҚЕС-қа сәйкес әзірленген шоғырландырылған қаржылық есептілік мақсаты үшін өзара есепке алу бөлінбеген активтер/міндеттемелер құрамына кіргізілген белгілі басқа да активтерге/міндеттемелерге қатысты жүзеге асырылады.

Қорларға трансферттік бағаның құрылуы: басшылыққа ішкі есептіліктің мақсаты үшін трансферттік бағаның құрылуы ақша ресурстарын тартатын сегменттер мен ақша қаражатын пайдаланып, пайыздық кірісті тудырушы активтер құрайтын сегменттер арасындағы кірістер мен шығыстарды өзара бөлуді білдіреді.

Ірі клиенттерге және географиялық өңірлерге қатысты ақпарат

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың табысы жалпы табыстың 10%-дан асатын ірі корпоративтік клиенттері жоқ (2020 жылғы 31 желтоқсанда: жоқ).

Сыртқы клиенттермен жүргізілген операциялардан түсетін табыстың басым бөлігі Қазақстан Республикасының резиденттерімен жүргізілген операцияларға келеді. Ұзақ мерзімді активтердің басым бөлігі Қазақстан Республикасында орналасқан.

30 Тәуекелдерді басқару

Тәуекелді басқару банк қызметі негізінде жатыр және Топтың операциялық қызметінің маңызды элементтері болып табылады. Нарықтық тәуекелдігі, кредит тәуекелдігі, өтімділік тәуекелдігі және операциялық тәуекелдігі Топтың өз қызметін іске асыру кезінде тап болатын тәуекелдердің негізгілері болып табылады.

(ә) Нарықтық тәуекелдігі

Нарықтық тәуекел – бұл пайыздық мөлшерлемелердің, валюта бағамдарының, қаржы құралдары мен тауарлардың нарықтық құнының өзгеруінен көрінетін нарықтық жағдайдың қолайсыз өзгеруіне байланысты баланстық және баланстан тыс баптар бойынша қаржылық шығындардың туындау ықтималдығы. Топ нарықтық тәуекелді (валюталық, пайыздық, бағалық) портфельдік деңгейде басқарады. Нарықтық тәуекелдік нарығындағы жалпы және арнайы өзгерулері әсерінен және нарықтық бағаның волатилді деңгейінің өзгерулері әсерінен бүлінген валюталық және үлестік қаржылық құралдардың пайыздық қатынасына ашық жайғасым арқылы туындайды.

Нарықтық тәуекелдіктің бүлінуі қабылданатын параметрлер шеңберінен шығып кетпеуін басқару және бақылау жасау, сонымен қатар қабылданған тәуекелдікке алынған пайданы оңтайландыруды қамтамасыз ету нарықтық тәуекелдіктің тапсырмасы болып табылады.

НТМӨБК нарықтық тәуекел мен өтімділіктің басқаруына жауапкершілікте болады. НТМӨБК Тәуекел менеджменті блогының ұсынымдарын негізге ала отырып, нарықтық тәуекелдің лимиттерін қарастырады және Басқарма мен Директорлар кеңесінің келісімдеуіне және бекітуіне ұсынады.

Топ нарықтық тәуекелдіктерді жеке қаржылық құралдары бойынша портфель көлеміне қатысты сыйақы мөлшерлемесі, валюталық жайғасымның өзгеру мерзімдерін, лимиттерін жоғалту бойынша лимиттер белгілеу арқылы ашық жайғасым бойынша басқарады. Топ әрдайым Басқарма мен Директорлар кеңесімен жаңартылатын және бекітілетін осы жайғасымдар мониторингін жүргізеді.

Топ, бұдан басқа жекелеген нарықтық сценарийлердің жекелеген сауда портфельдері мен жалпы жайғасымға (позицияға) қаржының ықтимал әсерін қарастыру үшін әр түрлі «стресс-тестілер» қолданады. Стресс-тестілер экстремалдық (төтенше) жағдайларда туындауы мүмкін шығындардың потенциалдық мөлшерін анықтауға мүмкіндік береді. Топтың пайдаланатын «стресс-тестілеріне» жататындар: тәуекел факторларының «стресс-тестілері», олардың шеңберінде тәуекелдің әрбір санаты стрестік өзгерістерге ұшырайды, сондай-ақ жекелеген позицияларға ықтимал стрестік оқиғалар қолдану қоса кіретін арнайы «стресс-тестілер».

Сыйақы мөлшерлемелерін қайта қарастыру мерзімдерін талдауға негізделген сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелін басқару Топтың таза пайыздық маржасының әр түрлі стандартты және сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі стандартты емес сценарийлерінің сезімталдық мониторингімен толықтырылады.

Топ, сондай-ақ өз сауда жайғасымдары (позициялары) бойынша нарықтық тәуекелдерді басқару үшін тәуекелдер (VAR) құнын бағалау әдіснамасын пайдаланады.

(і) Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі – бұл әділ құны өзгеруінің тәуекелі немесе нарықтық пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі салдарынан қаржылық құралдар бойынша ақша қаражатының болашақ ағымы. Топ нарықтық пайыз мөлшерлемелерінің басымдылығы оның шоғырландырылған қаржылық жағдайы мен ақша қаражаттарының ағынының тербелісі ықпалына ұшырағыш болады. Осы ауытқушылықтар пайыздық маржа деңгейін өсіруі мүмкін, немесе кенеттен пайыздық мөлшерлеме өзгергенде оны азайтуы да мүмкін, ол залалдардың туындауына алып келеді.

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарастыру мерзімдерін талдау

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі негізінен пайыздық мөлшерлеменің өзгеруін мониторингілеу және болжау, пайыздық активтер мен міндеттемелердің уақытша алшақтығын қысқарту арқылы басқарылады. 2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсанда негізгі қаржы құралдары бойынша пайыздық мөлшерлемелерін қайта қарауға қатысты қысқаша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	3 айдан кем мерзім	3-6 ай	6-12 ай	1-5 жыл	5 жылдан аса	Пайызсыз	Баланстық құны
2021 жылы 31 желтоқсанда							
АКТИВТЕР							
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	240,765,774	-	-	-	-	172,353,270	413,119,044
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны							
бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	18,900	18,900
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны							
бойынша есепке алынатын қаржы							
активтері	15,539,215	2,088,023	8,403,720	75,982,944	21,986,114	-	124,000,016
Банктердегі шоттар мен депозиттер	4,203,389	649,493	-	-	-	2,081,871	6,934,753
Клиенттерге берілген кредиттер	120,313,235	41,259,409	133,179,372	311,350,487	29,235,820	-	635,338,323
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	37,794,301	34,089,656	39,573,121	58,833,863	-	-	170,290,941
	418,615,914	78,086,581	181,156,213	446,167,294	51,221,934	174,454,041	1,349,701,977
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны							
бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	1,871	1,871
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	-	-	-	566,311	566,311
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері «Репо» мәмілелері бойынша							
кредиторлық берешек	302,007,127	220,502,306	306,154,034	132,809,743	23,704,172	151,203,217	1,136,380,599
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	326,029	-	8,180,566	7,955,562	-	-	16,462,157
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	15,194,319	2,288,770	52,720,089	-	70,309,216
Басқа да тартылған қаражат	1,444,687	416,484	660,093	4,087,899	19,420,409	-	26,029,572
Жалдау бойынша міндеттемелер	14,963	33,061	207,671	2,307,046	-	-	2,562,741
	303,898,844	220,951,851	330,396,683	149,449,020	95,844,670	151,771,399	1,252,312,467
	114,717,070	(142,865,270)	(149,240,470)	296,718,274	(44,622,736)	22,682,642	97,389,510

мың теңге	3 айдан кем мерзім	3-6 ай	6-12 ай	1-5 жыл	5 жылдан аса	Пайызсыз	Баланстық құны
2020 жылы 31 желтоқсанда							
АКТИВТЕР							
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	103,939,291	-	-	-	-	201,954,318	305,893,609
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	2,058	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	1,313,009	16,341,515	2,869,615	72,907,267	653,171	-	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	3,789,570	-	-	1,707,699	-	37,349,936	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	122,927,644	41,290,040	98,314,341	273,970,801	25,930,031	-	562,432,857
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	59,237,647	33,452,797	-	52,411,915	-	-	145,102,359
	291,207,161	91,084,352	101,183,956	400,997,682	26,583,202	239,306,312	1,150,362,665
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	-	-	-	862,012	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	1,139,662	-	-	-	-	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	247,873,224	107,832,918	218,392,552	93,422,966	15,197,994	270,154,740	952,874,394
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	82,125	-	8,064,558	-	2,000,612	-	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	14,572,141	2,205,966	49,745,334	-	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	631,023	622,460	508,261	5,797,837	19,775,637	-	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	11,692	41,227	243,829	2,486,178	-	-	2,782,926
	249,843,764	108,496,605	241,781,341	103,912,947	86,719,577	271,016,752	1,061,770,986
	41,363,397	(17,412,253)	(140,597,385)	297,084,735	(60,136,375)	(31,710,440)	88,591,679

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелері

Келесі кесте бұдан әрі қарай 2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша пайыздық орташа тиімді мөлшерлемесін көрсетеді. Аталған пайыздық мөлшерлемелері тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеудің шамамен алғандағы кірісін көрсетеді.

	2021 ж. Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %			2020 г. Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %		
	Теңге	АҚШ доллары	Басқа валюталар	Теңге	АҚШ доллары	Басқа валюталар
Пайыздық активтер						
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	8.83	0.24	1.87	7.88	0.21	0.57
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	9.76	2.19	1.57	10.37	2.74	2.58
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	0.34	9.25	-	0.1	5.25
Клиенттерге берілген кредиттер	20.53	6.04	11.53	20.41	5.86	14.98
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	9.87	1.76	-	10.05	3.27	-
Пайыздық міндеттемелер						
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	-	-	-	4.30
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері						
- Корпоративтік клиенттер	6.28	0.48	1.28	6.67	0.48	0.11
- Бөлшек клиенттер	8.47	2.22	0.71	9.98	2.06	0.33
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	10.47	-	-	9.78	-	-
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	16.42	-	-	16.17	-	-
Басқа да тартылған қаражат						
- Мемлекеттік қаржы институттарынан алған кредиттер	2.64	-	-	2.81	-	-
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен алған кредиттер	9.75	1.96	-	9.00	2.41	-

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімталдықты талдау

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарастыру мерзімін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелдігін басқару қаржылық активтер мен міндеттемелер сезімталдығына мониторинг (бақылау) жүргізумен толықтырылады. 2021 және 2020 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша сыйақы мөлшерлемесін ұлғайту немесе азайту жағына 100 базистік тармаққа параллельді жылжудың оңайлатылған сценарийі негізінде жасалған пайданың немесе зиянның және меншікті капиталдың (салықтарды шегергенде) пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдығын талдау (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау тәуекелі) мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	2021 ж.		2020 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Мөлшерлемелерді азайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	209,788	209,788	78,712	78,712
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	(209,788)	(209,788)	(78,712)	(78,712)

Сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі салдарынан (2021 және 2020 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар негізінде жасалған) таза пайданың немесе зиянның және меншікті капиталдың әділ құны бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруіне сезімталдығын және сыйақы мөлшерлемесін ұлғайту немесе азайту жағына 100 базистік тармаққа параллель жылжудың оңайлатылған сценарийін талдау мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	2021 ж.		2020 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Мөлшерлемелерді азайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	-	4,858,624	41,397	2,304,071
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	-	(4,858,624)	(40,631)	(2,303,303)

(ii) Валюталық тәуекел

Топтың бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтер мен міндеттемелері бар.

Валюталық тәуекел – бұл әділ құны өзгеруінің тәуекелдігі немесе валюта бағамын айырбастаудағы өзгерістердің салдарынан қаржылық құралдары бойынша ақшалай қаражаттың болашақтағы ағымының өзгеру тәуекелдігі. Топ өзінің валюта тәуекеліне ұшырауын хеджирлейді. Топ шетел валютасындағы өзінің жайғасымын валюталық жайғасымдар бойынша лимиттер белгілеу арқылы және таза валюталық жайғасымдарға лимиттер белгілеу арқылы басқарады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюта бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы былайша берілуі мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Ресей рублі мың теңге	Еуро мың теңге	Басқа валюталар мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР					
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	282,211,624	8,775,928	14,815,321	2,764,471	308,567,344
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	36,871,014	-	2,062,371	-	38,933,385
Банктердегі шоттар мен депозиттер	4,741,861	111,022	-	-	4,852,883
Клиенттерге берілген кредиттер	40,176,768	4,357,407	3,487,635	-	48,021,810
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	94,469,110	-	-	-	94,469,110
Басқа қаржылық активтер	13,741,017	3,023	5,347	-	13,749,387
Активтердің барлығы	472,211,394	13,247,380	20,370,674	2,764,471	508,593,919
МІНДЕТТЕМЕЛЕР					
Банктердің шоттары мен депозиттері	486,597	-	669	823	488,089
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	450,605,937	12,209,292	19,234,303	2,587,518	484,637,050
Басқа да тартылған қаражат	190,360	-	-	-	190,360
Басқа қаржылық міндеттемелер	13,793,054	36,977	705,191	1,921	14,537,143
Міндеттемелердің барлығы	465,075,948	12,246,269	19,940,163	2,590,262	499,852,642
2021 жылғы 31 желтоқсандағы таза жайғасым	7,135,446	1,001,111	430,511	174,209	8,741,277
Тәуекелдерді басқару туынды қаржы құралдарының әсері**	(8,204,200)	-	(63,583)	-	(8,267,783)
Тәуекелдерді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының ықпалы ескерілген					
2021 жылғы 31 желтоқсандағы таза ұстаным	(1,068,754)	1,001,111	366,928	174,209	473,494

** спот мәмілелерін ескере отырып

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюта бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы былайша берілуі мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Ресей рублі мың теңге	Еуро мың теңге	Басқа валюталар мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР					
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	236,974,337	8,973,512	18,404,010	457,978	264,809,837
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	39,427,921	-	655,095	-	40,083,016
Банктердегі шоттар мен депозиттер	3,789,570	1,707,699	-	-	5,497,269
Клиенттерге берілген кредиттер	75,249,739	3,359,058	1,437,958	-	80,046,755
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	42,038,234	-	-	-	42,038,234
Басқа қаржылық активтер	761,455	562	87	-	762,104
Активтердің барлығы	398,241,256	14,040,831	20,497,150	457,978	433,237,215
МІНДЕТТЕМЕЛЕР					
Банктердің шоттары мен депозиттері	703,824	398	132,826	12,378	849,426
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	1,139,662	-	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	386,659,019	10,906,562	19,737,195	346,176	417,648,952
Басқа да тартылған қаражат	276,629	-	-	-	276,629
Басқа қаржылық міндеттемелер	10,326,733	66,039	607,926	52	11,000,750
Міндеттемелердің барлығы	397,966,205	12,112,661	20,477,947	358,606	430,915,419
2020 жылғы 31 желтоқсандағы таза жайғасым	275,051	1,928,170	19,203	99,372	2,321,796
Тәуекелдерді басқару үшін ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсері**	(7,997,290)	-	-	-	(7,997,290)
Тәуекелдерді басқару максатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының ықпалы ескерілген 2020 жылғы 31 желтоқсандағы таза ұстаным	(7,722,239)	1,928,170	19,203	99,372	(5,675,494)

** спот мәмілелерін ескере отырып

Төмендегі кестеде көрсетілгендей, 2021 және 2020 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесі валюталарға қатысты теңге бағамының өзгеруі, төменде сипатталғандай меншікті капиталдың және табыс пен шығынның өсуіне/(кемуіне) алып келер еді. Аталған талдау, есептілік кезеңнің соңындағы жағдай бойынша мүмкін деп есептелінген Топтың көзқарасы бойынша, салықтарды шегерумен және валюта бағамы өзгеруінің негізінде жүргізілді. Талдау басқа барлық ауыспалылардың, оның ішінде сыйақы мөлшерлемелері өзгеріссіз қалатыны туралы жорамалдарға сүйеніп жүргізілді.

	2021 ж. мың теңге		2020 ж. мың теңге	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Теңге қатысты АҚШ доллары бағамының 20% өсуі	(171,001)	(171,001)	(1,235,558)	(1,235,558)
Теңге қатысты Ресей рублі бағамының 20% өсуі	160,178	160,178	308,507	308,507
Теңге қатысты Еуро бағамының 20% өсуі	58,708	58,708	3,072	3,072
Теңге қатысты басқа валюталар бағамының 20% өсуі	27,873	27,873	15,900	15,900
Теңге бағамының 2021 және 2020 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда көрсетілген валюталарға қатысты ұлғаюы тең бағалы болатын еді, бірақ қалған басқа ауыспалылар өзгеріссіз қалған жағдайда кері әсерін тигізетін еді.				

(iii) Басқа баға тәуекелдері

Басқа баға тәуекелдері – әділ құнның немесе қаржы құралдары бойынша ақша қаражатының болашақтағы ағындарының нарықтық бағалардың өзгеруі (сыйақы мөлшерлемелерінің немесе валюталық тәуекелдің өзгеру тәуекелінің ықпалы нәтижесінде туындаған өзгерістерден басқа) нәтижесінде, осындай өзгерістер аталған нақты құралына немесе оның эмитентіне тән факторлардың немесе нарықтағы айналымдағы осыған ұқсас барлық қаржы құралдарына әсер ететін факторлар салдарынан болғанына байланысты, ауытқу тәуекелі. Басқа баға тәуекелдері Топтың қаржы құралдары бойынша ұзақ немесе қысқа жайғасымы бар болған жағдайда туындайды.

(iv) Тәуекел (VAR) құнын бағалау әдіснамасы

Топ валюталық жайғасыммен байланысты нарықтық тәуекел мониторингі үшін тәуекел құнын (VAR) бағалау әдіснамасын пайдаланады.

Тәуекел құнын бағалау әдіснамасы белгілі бір сенімгерлік межелеме берілген кездегі нақты уақыт аралығындағы нарықты мөлшерлемелер мен бағалардың өзгеруі нәтижесінде болған тәуекел позициялары бойынша орын алуы мүмкін ықтимал шығындарды бағалау тәсілін білдіреді. Топ пайдаланатын тәуекел құнын бағалау моделі 99% мөлшерінде сенімгерлік межелемеден шығады және қаржы құралын жайғасым түріне қарай ұзақтығы 1 күндік ұстап тұру кезеңін болжайды. Тәуекел құнын бағалау үлгісі көбінесе тарихи деректерге негізделген болжалдауды білдіреді. Үлгі нарықтық мөлшерлемелердің тарихи уақытша қатарларын негізге алып және әртүрлі нарықтар мен мөлшерлердің арасындағы өзара байланысты назарға ала отырып болашақты дамытудың ықтимал сценарийлерін жасайды. Нарықтық бағалардың ықтимал өзгерістері кем дегенде соңғы 12 айдағы нарықтық деректер негізінде анықталады.

Тәуекел құнын бағалау әдіснамасы нарықтық тәуекелдің ықтимал мәнін бағалауда маңызды құрал болып табылатындығына қарамастан оның бірқатар, әсіресе, өтімділігі төмен нарықтарға қатысты шектеулері бар, олар төменгі түрде берілуі мүмкін:

- Тарихи деректерді болашақтағы оқиғаларды анықтау үшін негіз ретінде қолдану барлық мүмкін болатын сценарийлерді көрсетпеуі мүмкін (бұл, әсіресе тек қана стандартты емес сценарийлерге қатысты).

- Қаржы құралын ұстау кезеңінің ұзақтығы бір күнді қолдану барлық жайғасымдар 1 күнді құрайтын кезең ішінде сатылуы немесе хеджирленуі мүмкін дегенді болжалдайды. Іс жүзінде бұл барлық жағдайларда мүмкін болады, алайда, тек қана нарықтың төмен өтімділігі ұзақ кезеңге жалғасатын жағдайлар да болады;
- Сенімгерлік межелемесін 99% қолдану, осы межелеменің шегінен тыс туындауы мүмкін шығындарды назарға алмайды. Шығындар тәуекелдің құнынан да көп көлемді құрауы мүмкін деген ықтималдық 1% құрайды;
- Тәуекел құнының көлемін есептеу сауда-саттық сессияларының жабылу деректері негізінде жүргізілетіндіктен, күн ішіндегі ауытқушылықты ол әрдайым көрсете бермейді;
- Тәуекел құнын бағалау әдіснамасы бойынша есептелген тәуекелдің көлемі нарықтық бағалардың жайғасымына және құбылмалығына байланысты болады. Егер нарықтық бағалардың құбылмалылығы төмендесе, белгілі жайғасым үшін тәуекелдің құны да төмендейді және керісінше.

Топ нарықтық тәуекелді бағалауды жүргізу кезінде тек тәуекел құнының есебіне ғана сүйенбейді, себебі аталған әдіснамаға жоғарыда көрсетілген кейбір шектеулер тән. Тәуекел құнын есептеу әдісіне шектеулер, әрбір сауда портфелі бойынша тәуекелдерді ықтимал шоғырландыру шектеулерін, сондай-ақ жайғасымдар арасындағы сәйкессіздіктердің құрылымдық талдауын қоса, басқа жайғасымдарға қосымша басқа лимиттер мен сезімталдық лимиттерін енгізу арқылы есептеледі.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың валюталық тәуекеліне қатысты тәуекел құнының көлемі туралы деректер төменде көрсетілген:

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
Валюталық бағамдардың ауытқу тәуекелі	46,931	128,311

(б) Кредит тәуекелдігі

Кредит тәуекелдігі - бұл қарыз алушымен немесе Топ контрагентімен міндеттемелерді орындамау нәтижесінде туындаған қаржылық шығасы тәуекелдігі. Топ кредит тәуекелін (танылған қаржылық активтер мен танылмаған шартты міндеттемелер бойынша) кредит тәуекелінің шоғырлану лимиттерін анықтау және сақтау талаптары кіретін, бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы, сондай-ақ міндетіне кредит тәуекеліне белсенді мониторинг жүргізу кіретін Кредит Комитетін құру арқылы басқарады. Кредит саясатын Директорлар Кеңесі қарастырады және бекітеді.

Кредит саясаты келесілерді белгілейді:

- кредит өтінімдерін қарастыру және мақұлдау рәсімдері;
- қарыз алушылардың (корпоративтік және жеке) кредит қабілеттілігін бағалау әдіснамасы;
- контрагенттердің, эмитенттердің және сақтау компанияларының кредит қабілеттілігін бағалау әдіснамасы;
- ұсынылатын қамтамасыз етуді бағалау әдіснамасы;
- кредит құжаттамасына қойылатын талаптар;
- кредит тәуекелділігін әкелетін кредиттер мен басқа өнімдерге тұрақты бақылау (мониторинг) жүргізу рәсімдері.

Корпоративтік клиенттердің кредиттерді алуға өтінімдерін клиенттермен жұмыс жүргізу жөніндегі тиісті менеджерлер жолдайды, содан кейін олар заңды тұлғаларға берілген кредиттер портфелі үшін жауапкершілікте болатын Корпоративтік блокқа қарастыруына беріледі. Содан кейін өтінімдер кредиттік талдау бөлімшесіне қарауға өтеді, оның талдаушыларының қорытындысы бизнестің құрылымдық талдауына және қарыз алушының қаржылық жағдайына негізделеді. Содан кейін өтінімдер мен қорытындылар Корпоративтік кредиттік тәуекелдер блогында тәуелсіз бағалаудан өтеді, ол екінші қорытынды береді; бұл ретте кредиттік саясат талаптарының тиісінше орындалуы тексеріледі. Кредит Комитеті Банктің ішкі бөлімшелерінің қорытындылары негізінде шешімдер қабылдайды. Кредит комитеті жекелеген операцияларды мақұлдас бұрын, оларды тәуекел ерекшелігіне қарай заң бөлімі, салық бөлімі мен бухгалтерия тексереді.

Топ жекелеген кредиттердің жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізеді және ұдайы негізде өз қарыз алушыларының төлемге қабілеттілігін қайта бағалау шарасын жүргізеді. Қайта бағалау рәсімдері қарыз алушының соңғы есепті күндегі қаржылық есептілігінің талдауына немесе қарыз алушы өзі берген немесе топ басқа да тәсілмен алған басқа да ақпаратқа негізделеді. Қамтамасыз студия ағымдағы нарықтық құнын сондай-ақ ұдайы негізде кәсіпқой бағалаушылардың тәуелсіз фирмалары немесе Топтың мамандары бағалайды. Қамтамасыз студия нарықтық құны кеміген жағдайда әдетте қарыз алушыға қосымша қамтамасыз ету беру туралы талап қойылады.

Жеке тұлғалардың кредиттер алуға өтінімдерін қарастырумен Топтың Бөлшек бизнес блогы айналысады. Бұл ретте кредит алуға өтінімдегі деректерді тексерудің Бөлшек және жалпы банктік тәуекелдер блогымен бірлесе әзірленген скорингтік модельдері мен рәсімдері пайдаланылады.

Кредиттік тәуекел және кепілдерді бағалау бөлімшесі жекелеген қарыз алушылар бойынша жүргізетін талдаудан басқа Тәуекел-менеджмент блогы сондай-ақ кредиттер мен нарықтық тәуекелдердің шоғырлануы қатысында жалпы кредит портфеліне бағалау жүргізеді.

Кредит пен кредит карталарының лимиттері қатысында мақұлдау кез келген сәтте күшін жоюы мүмкін.

Кредит тәуекелінің ең жоғарғы деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қаржылық активтердің баланстық құнында және танылмаған шартты міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал кредит тәуекелін азайту үшін елеулі маңызға ие емес.

Кредит тәуекелінің есептік күнгі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты максималды деңгейі келесі түрде көрсетілуі мүмкін:

	2021 ж. мың тенге	2020 ж. мың тенге
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	380,620,815	275,794,713
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны		
бойынша бағаланатын қаржы құралдары	18,900	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар	124,000,016	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	6,934,753	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	635,338,323	562,432,857
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар	170,290,941	145,102,359
Басқа қаржылық активтер	32,002,492	15,299,618
Тәуекелдің максималды деңгейінің барлығы	1,349,206,240	1,135,563,387

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша кредит тәуекелінің шоғырландыруына талдау 16-ескертпеде көрсетілген.

Танылмаған шартты міндеттемелерге қатысты есептік күнгі жағдай бойынша кредит тәуекеліне ұшыраудың ең жоғарғы деңгейі 32-ескертпеде көрсетілген.

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша оған қатысты кредит тәуекеліне ұшырағыштығы кредит тәуекеліне ең жоғарғы ұшырағыштық деңгейінің 10% асатын Топтың бір борышкері бар (ҚРҰБ) (2020 жылғы 31 желтоқсан: бір). Көрсетілген контрагентпен жиынтық қалдықтар 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 357,472,125 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсан: 349,805,002 мың теңге).

Қаржы активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алу

Бұдан әрі кестелерде берілген ақпаратты ашу қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді қамтиды, олар:

- Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынады, немесе
- қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынуына байланыссыз өзара есепке алу туралы бас келісімнің немесе осыған ұқсас қаржы құралдарына қолданылатын осындай келісімдердің нақты заңды мәні болып табылады.

Ұқсас қаржы құралдарына туынды құралдары, «репо» мәмілелері, «кері репо» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісім мәмілелері жатады.

Топ туынды құралдарымен операцияларды биржада іске асырылмайтын орталық контрагент арқылы жүзеге асырады. Басшылық осыған ұқсас келісімдер маңызына қарай өзара есепке алумен теңестіріледі, және Топ өзара есепке алуды жүргізу критерийлеріне жауап береді, себебі толық сомалардағы есептеу механизмі кредит тәуекелінің және өтімділік тәуекелінің ең төменгі деңгейіне алып келетіндіктен, Топ осы арқылы бірыңғай есептеу процесі немесе циклі шеңберінде дебиторлық немесе кредиторлық берешекті реттей алады деп есептейді.

Топ қамтамасыз етуді ақша қаражаты және төмендегі мәмілелерге қатысты нарықтағы айналымдағы бағалы қағаздар түрінде алады және қабылдайды:

- туынды құралдары;
- «репо» мәмілелері, «кері репо» мәмілелері және
- бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер.

Осыған ұқсас келісімдер своп және туынды қаржылық құралдар жөніндегі дилерлердің халықаралық ассоциациясының («ISDA») қарыз алуды қамтамасыз ету туралы толықтырудың стандарттық талаптарының мәні болып табылады. Бұл қамтамасыз ету ретінде алынған/кепілге берілген көрсетілген бағалы қағаздар кепілге берілуі мүмкін және мәміленің әрекет ету мерзімі ішінде сатылуы мүмкін, бірақ мәмілені өтеу мерзіміне дейін қайтарылуы мүмкін екендігін білдіреді. Мәміле талаптары, сондай-ақ әрбір контрагентке қамтамасыз етуді ұсынуға контрагенттің қабілетсіздігі нәтижесінде тиісті мәмілелерді тоқтату құқығын береді.

Бұдан әрі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есепке алу туралы бас келісімдер мен осыған ұқсас келісімдердің заңды нақты мәні болып табылатын қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері беріледі:

мың теңге	Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынған қаржы активтерінің/қаржы міндеттемелерінің танылған толық сомасы		Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі қаржы активтерінің/қаржы міндеттемелерінің таза сомасы		Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынбаған сомалар	
	Қаржы активтерінің/қаржы міндеттемелерінің танылған толық сомасы	Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынған қаржы активтерінің/қаржы міндеттемелерінің танылған толық сомасы	Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі қаржы активтерінің/қаржы міндеттемелерінің таза сомасы	Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынбаған сомалар	Ақшалай алынған қамтамасыз ету	Таза сома
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	1,201,924	-	1,201,924	(1,139,662)	-	62,262
Қаржы активтерінің барлығы	1,201,924	-	1,201,924	(1,139,662)	-	62,262
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(1,139,662)	-	(1,139,662)	1,139,662	-	-
Қаржылық міндеттемелерінің барлығы	(1,139,662)	-	(1,139,662)	1,139,662	-	-

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте берілген қаржылық активтердің және қаржылық міндеттемелердің толық сомалары және олардың таза сомалары және ертеректе келтірілген кестелерде ашып көрсетілгендер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте келесі негізде бағаланады:

«Репо» мәмілелері, «кері репо» мәмілелері нәтижесінде туындаған активтер мен міндеттемелер, қарыз алып пайдалану туралы келісім және бағалы қағаздарды қарызға беру – амортизацияланған құн.

«Репо» келісімдері бойынша (17-ескертпе) кепілге салынған бағалы қағаздар берілген, танылуы тұтастай алғанда тоқтатылмаған қаржы активтерін білдіреді. Қарызға берілген немесе кері сатып алу міндетімен сату туарлы келісімдер шеңберінде сатылған бағалы қағаздар үшінші тарапқа беріледі, бұл ретте Топ ақша қаражатын алады. Осы қаржы активтері кепілге қайтадан берілуі мүмкін немесе Топтың өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда контрагенттермен сатылуы мүмкін, алайда контрагент шарттың әрекет ету мерзімі аяқталғанда бағалы қағаздарды қайтаруға міндеттенеді. Топ аталған бағалы қағаздарға меншік құқығынан туындайтын барлық тәуекелдер мен пайдалар өзінде сақталады деп анықтады. Топ бағалы қағаздардан түсетін ақша ағындарына өзінің шарттық құқықтарын сататын болғандықтан ол берілген активтерді келісімнің әрекет ету мерзімі ішінде пайдалануға мүмкіндігі жоқ.

(в) Өтімділік тәуекелдігі

Өтімділік тәуекелі – Топтың өз міндеттемелерін белгіленген мерзімде елеулі шығындарсыз орындай алмауы нәтижесінде қаржылық шығындардың туындау ықтималдығы. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің сәйкессіздігі кезінде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімі мен сыйақы мөлшерлемесі бойынша сәйкес келулер және/немесе бақыланатын үйлеспеулер өтімділік тәуекелдігін басқаруда негіздік сәт болып табылады. Жүргізілген операциялардың әртүрлілігі және олармен байланысты белгісіздіктер салдарынан активтерді өтеу мен міндеттемелер бойынша толық сәйкестік операцияның табыстылығын өсіретін мүмкіндік беретін қаржылық институттар үшін қалыпты тәжірибе болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздіктер операцияның пайдалылығын өсіруге мүмкіндік береді, алайда шығындардың туындауы тәуекелдігін өсіреді.

Топ міндеттемелерді орындау мерзімдерінің басталу шамасына қарай өз міндеттемелерін төлеу үшін ақша қаражатының болуын тұрақты қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін ұстап тұрады. Өтімділікті басқару саясатын Басқарма қарастырады және бекітеді.

Топ шығарылған борыштық бағалы қағаздардан, басқа банктердің ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді кредиттерінен тұратын қаржыландыру көздерінің диверсификацияланған және тұрақты құрылымын, сондай-ақ Топтың өтімділікке қатысты күтпеген талаптарына жедел және шұғыл ауытқушылықсыз қабылдауға қабілетті болуы үшін өтімділігі жоғары активтердің диверсификациялау портфелін қолдау көрсетуге бағытталады

ALM басқармасы күн сайын өтімділік жайғасымының мониторингін жүргізеді, ал Тәуекел менеджменті блогы жүйелі түрде нарық жағдайының қалыпты жағдайымен қатар қолайсыз жағдайында да болуы мүмкін әртүрлі сценарийлерді ескеріп «стресс-тестілер» жүргізеді. ALM басқармасы бөлімшелерден олардың қаржылық активтері мен міндеттемелерінің өтімділік құрылымы, сондай-ақ болашақта күтілетін ақша қаражатының болжамды ағындары туралы ақпарат алады. Болжау қысқа мерзімді және орта мерзімді көкжиекте жүргізіледі, қорландырудың әртүрлі көздерін, оның ішінде сыртқы тартуларды және уақытша бос қаражатты орналастырудың әртүрлі тәсілдерін пайдалану мүмкіндігін ескере отырып, жоспарлаудың әрбір уақыт аралығында тактикалық қадамдар көзделеді. Қаражаттың күтілетін ағындары мен ағындарының болжамы негізінде ALM басқармасы өтімділіктің тапшылығын/артығын бағалайды, сондай-ақ өтімділік нормативтерінің жедел болжамын жүзеге асырады.

Топ басшылығы өтімділіктің жай-күйі туралы ақпаратты үнемі алып отырады. Ақпаратты ұсыну жиілігі уақыттың әр нақты сәтіндегі Топтың өтімділік жағдайына байланысты. Қалыпты нарықтық жағдайда өтімділіктің жай-күйі туралы есептер жоғары басшылыққа апта сайын беріледі. Ұсынылатын ақпарат Топтың өтімді позициясын тұтастай және жекелеген бағыттар (валюталар, клиенттер және т.б.) бойынша барабар бағалау үшін жеткілікті, ол сондай-ақ Топтың алқалы органдары мен құрылымдық бөлімшелеріне Топтың өтімділікке деген өз қажеттіліктерін қанағаттандыру және өз міндеттемелерін толық көлемде уақтылы орындау қабілетіне қатысты негізделген шешім қабылдауға мүмкіндік береді.

Қалыпты нарық жағдайларында өтімділік жағдайы туралы есептер апта сайын жоғары басшылыққа ұсынылады. Өтімділікті басқару регламентіне қатысты шешімдерді НТмӨБК қабылдайды және ALM басқармасымен орындалады. Бұдан кейінгі кестелерде қаржы міндеттемелері мен шарттың талаптарына сәйкес өтеу мерзімінің барынша ертерек басталу күніне қатысты кредит сипатындағы танылмаған міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған ағыны туралы ақпарат көрсетіледі. Осы кестелерде көрсетілген ақша қаражатының ағыны мен жылыстауының жиынтық мәні қаржы активтері мен міндеттемелері немесе шартты міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған шартты ағынын білдіреді.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы міндеттемелерінің өтеу мерзімдері бойынша талдауы келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан аса	Ақша қаражаты ағынының шығу/(түсу) жиынтық мәні	Баланстық құны
Туынды емес қаржылық міндеттемелер							
Банктердің шоттары мен депозиттері	566,311	-	-	-	-	566,311	566,311
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	267,685,677	196,750,332	228,611,166	316,235,104	175,142,874	1,184,425,153	1,136,380,599
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	795,996	-	795,996	20,258,936	21,850,928	16,462,157
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	112,275	-	703,804	6,816,079	229,213,983	236,846,141	70,309,216
Басқа да тартылған қаражат	115	1,499,289	187,040	1,048,117	27,483,079	30,217,640	26,029,572
Жалдау бойынша міндеттемелер	119,208	233,214	336,032	566,693	1,448,945	2,704,092	2,562,741
Басқа қаржылық міндеттемелер	23,715,780	-	246,240	19	-	23,962,039	23,962,039
Туынды қаржылық міндеттемелер*							
- Түсімдер	(20,375,052)	-	-	-	-	(20,375,052)	(18,019)
- Шығулар	20,357,033	-	-	-	-	20,357,033	-
Міндеттемелердің барлығы	292,181,347	199,278,831	230,084,282	325,462,008	453,547,817	1,500,554,285	1,276,254,616
Кредит сипатындағы міндеттемелер	122,783,475	-	-	-	-	122,783,475	122,783,475

* СПОТ мәмілелерін ескере отырып

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы міндеттемелерінің өтеу мерзімдері бойынша талдауы келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан аса	Ақша қаражаты ағынының шығу/(түсу) жиынтық мәні	Баланстық құны
Туынды емес қаржылық міндеттемелер							
Банктердің шоттары мен депозиттері	862,011	-	-	-	-	862,011	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	1,139,662	-	-	-	-	1,139,662	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	371,108,836	156,687,575	113,758,660	225,667,755	129,710,070	996,932,896	952,874,394
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	434,256	-	434,256	12,512,912	13,381,424	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	112,276	-	606,469	6,718,744	236,456,802	243,894,291	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	172	696,393	210,726	971,679	30,385,194	32,264,164	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	111,431	212,887	302,144	508,739	1,871,688	3,006,889	2,782,926
Басқа қаржылық міндеттемелер	19,432,670	-	118,720	7,099	-	19,558,489	19,558,687
Туынды қаржылық міндеттемелер*							
- Түсімдер	(27,372,168)	-	-	-	-	(27,372,168)	(4,504)
- Шығулар	27,367,664	-	-	-	-	27,367,664	-
Міндеттемелердің барлығы	392,762,554	158,031,111	114,996,719	234,308,272	410,936,666	1,311,035,322	1,081,325,169
Кредит сипатындағы міндеттемелер	78,965,152	-	-	-	-	78,965,152	78,965,152

* СПОТ мәмілелерін ескере отырып

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес – заңды және жеке тұлғалар кез келген уақытта Банктен өздерінің мерзімді депозиттерін алып қоюға құқылы, бұл ретте олар көп жағдайда есептелген проценттік табыс алу құқығынан айырылады. Осы депозиттер шарттарда белгіленген оларды өтеу мерзімдеріне сүйене отырып берілді. Мерзімді депозиттердің жалпы сомасын өтеу мерзімдері былайша берілген:

- 34,206,811 мың теңге талап етілгенге дейін бір айдан кем санатында ұсынылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 30,317,424 мың теңге);
- 196,746,170 мың теңге бір айдан үш айға дейінгі санатта ұсынылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 156,278,567 мың теңге);
- 228,542,873 мың теңге үш айдан алты айға дейінгі санатта ұсынылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 113,534,638 мың теңге);
- 316,235,104 мың теңге алты айдан он екі айға дейінгі санатта ұсынылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 225,665,313 мың теңге);
- 175,141,959 мың теңге бір жылдан асатын санатта ұсынылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 129,587,107 мың теңге).

Солай бола тұрса да басшылық осы опциялардың бар болуына және салымдардың басым бөлігі талап етілгенге дейінгі шоттарды білдіретін фактісіне байланыссыз осы шоттар мен депозиттерді саны мен салымшылардың типі бойынша әртараптандыру, сондай-ақ Топтың бұрынғы тәжірибесі осы шоттардың ұзақ мерзімді және қаржыландырудың тұрақты көзі екендігіне негіз болып табылады деп болжайды.

Басшылық белгілі қаржылық активтер мен міндеттемелерге қатысты ақша қаражаты ағынының қозғалысы басшылықтың ақша қаражаты ағынының қозғалысын басқаруға уәкілетті болуынан немесе өткен тәжірибеде аталған қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша ақша қаражаты ағынының қозғалыс мерзімдері шартта белгіленген мерзімдерден өзгеше екендігін көрсететіндіктен шартта белгіленгеннен өзгеше болуы мүмкін деп күтеді.

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте (туынды құралдарды қоспағанда) көрсетілген сомаларға талдау (күтілетін өтеу мерзімдері бөлігінде) ұсынылған:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	Өтеу мерзімінсіз	Мерзімі кешіктірілген- дер	Барлығы
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	413,119,044	-	-	-	-	-	-	413,119,044
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар	6,625,497	8,913,718	10,491,743	75,982,944	21,986,114	-	-	124,000,016
Банктердегі шоттар мен депозиттер	2,012,871	84,734	649,493	-	4,187,655	-	-	6,934,753
Клиенттерге берілген кредиттер	37,584,927	64,309,247	175,521,648	313,168,545	30,080,648	-	14,673,308	635,338,323
Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар	25,228,665	12,565,636	73,662,777	58,833,863	-	-	-	170,290,941
Ағымдағы салық активі	357,244	-	-	-	-	-	-	357,244
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	20,314,158	-	20,314,158
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	-	-	-	-	-	2,157,005	-	2,157,005
Басқа да активтер	30,779,324	437,063	134,206	73,021	3,218,123	6,165,188	6,762	40,813,687
Активтердің барлығы	515,707,572	86,310,398	260,459,867	448,058,373	59,472,540	28,636,351	14,680,070	1,413,325,171
Банктердің шоттары мен депозиттері	566,311	-	-	-	-	-	-	566,311
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	263,619,221	189,584,097	526,657,446	132,814,443	23,705,392	-	-	1,136,380,599
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	564,883	-	15,897,274	-	-	-	16,462,157
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	1,493,251	15,989,838	52,720,089	-	-	70,309,216
Басқа да тартылған қаражат	117	1,444,570	882,712	4,281,764	19,420,409	-	-	26,029,572
Жалдау бойынша міндеттемелер	6,277	11,855	237,563	2,307,046	-	-	-	2,562,741
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	-	-	-	-	-	11,747,533	-	11,747,533
Басқа да міндеттемелер	29,688,216	-	246,259	20,500	-	-	-	29,954,975
Міндеттемелердің барлығы	293,986,180	191,605,405	529,517,231	171,310,865	95,845,890	11,747,533	-	1,294,013,104
Таза жайғасым	221,721,392	(105,295,007)	(269,057,364)	276,747,508	(36,373,350)	16,888,818	14,680,070	119,312,067
Жинақталған таза жайғасым	221,721,392	116,426,385	(152,630,979)	124,116,529	87,743,179	104,631,997	119,312,067	119,312,067

Төмендегі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте (туынды құралдарды қоспағанда) көрсетілген сомаларға талдау (күтілетін өтеу мерзімдері бөлігінде) ұсынылған:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	Өтеу мерзімінсіз	Мерзімі кешіктіріл- гендер	Барлығы
Туынды емес қаржылық активтер								
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	305,893,609	-	-	-	-	-	-	305,893,609
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар	938,276	374,733	19,211,130	72,907,267	653,171	-	-	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	37,283,936	-	-	1,707,699	3,855,570	-	-	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	54,838,205	36,598,377	137,616,871	273,362,651	25,360,604	-	34,656,149	562,432,857
Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар	8,721,209	50,516,438	33,452,797	52,411,915	-	-	-	145,102,359
Ағымдағы салық активі	3,652	-	-	-	-	-	-	3,652
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	20,105,644	-	20,105,644
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	-	-	-	-	-	2,443,436	-	2,443,436
Басқа да активтер	17,236,104	219,269	302,256	5,789,805	2,974,741	242,587	9,104	26,773,866
Активтердің барлығы	424,914,991	87,708,817	190,583,054	406,179,337	32,844,086	22,791,667	34,665,253	1,199,687,205
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Банктердің шоттары мен депозиттері	862,012	-	-	-	-	-	-	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	1,139,662	-	-	-	-	-	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	367,662,817	150,358,864	326,227,937	93,424,713	15,200,063	-	-	952,874,394
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	296,825	-	7,849,859	2,000,611	-	-	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	1,452,696	15,325,412	49,745,333	-	-	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	137	630,886	747,718	6,180,840	19,775,637	-	-	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	1,478	15,260	280,010	2,486,178	-	-	-	2,782,926
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	-	-	-	-	-	6,111,707	-	6,111,707
Басқа да міндеттемелер	22,630,351	-	125,819	-	-	-	-	22,756,170
Міндеттемелердің барлығы	392,402,495	151,301,835	328,834,180	125,267,002	86,721,644	6,111,707	-	1,090,638,863
Таза жайғасым	32,512,496	(63,593,018)	(138,251,126)	280,912,335	(53,877,558)	16,679,960	34,665,253	109,048,342
Жинақталған таза жайғасым	32,512,496	(31,080,522)	(169,331,648)	111,580,687	57,703,129	74,383,089	109,048,342	109,048,342

Басшылық мынадай факторлар бір жылға дейінгі мерзімге өтімділік алшақтығының азаюын қамтамасыз етеді деп санайды:

- Басшылықтың соңғы үш жыл бойы мерзімді депозит салымшыларының тәртібін талдауы бәсекеге қабілетті сыйақы мәшерлемелерінің ұсынысы мерзімді депозиттер шарттарын жаңғыртудың жоғары деңгейін қамтамасыз ететіндігін көрсетеді;
- 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша міндеттемелерін өтеу мерзімі бір жылдың ішінде басталатын байланысты тараптардың шоттары мен депозиттеріндегі қалдық сомалары 406,388,901 мың теңгені құрайды (2020 жыл: 235,953,312 мың теңге). Басшылық олар бойынша міндеттемелерін орындау мерзімі басталған және клиенттер өздерінің шоттарынан елеулі сома алған кезде мерзімді депозиттер шарттары Топтың өтімділікті қолдау бойынша міндеттерді шешу шеңберінде байланыстырылатын болады деп болжалдайды.

(г) Операциялық тәуекелдігі

Операциялық тәуекелдігі – бұл Топтың процестерімен, қызметкерлерімен, технологиялармен және инфрақұрылыммен байланысты түрлі себептердің нәтижесінде туындайтын, сондай-ақ кредиттік тәуекелден, нарықтық тәуекелден және өтімділік тәуекелінен сыртқы факторлардың нәтижесінде ерекшеленетін заңды және нормативтік талаптардың және жалпыға танылған корпоративтік тәртіптердің стандарттарының салдарынан туындайтын тікелей немесе жанама залалдардың тәуекелі. Операциялық тәуекелдер Топтың қызметтерінің барлық бағыттарына байланысты туындайды.

Топтың мақсаты операциялық тәуекелдерді, бір жағынан қаржылық тәуекелдерді және Топтың абырой-беделіне зиян келтіруді шығарып тастаумен, екінші жағынан тараптар жалпы экономикалық тиімділік пен инновацияны қамтамасыз етумен байланыстырылады. Топтың саясаты барлық жағдайларда да барлық қолданылатын құқықтар мен нормативтік талаптарды сақтауды талап етеді.

Топ операциялық тәуекелді басшылық анықтайтын өзінің қызметінің әрбір аймағындағы қажеттіліктеріне ішкі бақылау жасау жолымен басқарады.

31 Капиталды басқару

ҚРҰБ Банк капиталының деңгейіне қойылатын талаптарды белгілейді және орындалуын бақылайды.

Банк кредиттік институттардың капиталын құраушы баптар ретінде заңнамаға сәйкес анықталған баптарды капитал ретінде белгілейді.

Негізгі капитал төленген жай акциялардың, қосымша төленген капиталдың, ағымдағы жылдың және өткен жылдардың бөлінбеген пайдасының және оларға қарсы құрылған резервтердің, меншікті сатып алынған жай акцияларды, гудвиллді қоса алғанда, материалдық емес активтерді, өткен жылдардың залалдарын және ағымдағы жылдың залалдарын, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергендегі кейінге қалдырылған салық активін шегергенде, шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бір бөлігін, өзге де қайта бағалау бойынша резервтердің, активтерді секьюриттеу бойынша транзакцияларға байланысты сатылымнан түсетін кірістердің, осындай міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгеруіне байланысты қаржылық міндеттеменің әділ құнының өзгерістерінен түсетін кірістердің немесе залалдардың, қосымша капиталдан шегерілуге жататын, бірақ оның деңгейінің жеткіліксіздігіне байланысты негізгі капиталдан шегерілетін реттеушілік түзетулердің және Банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде қаржылық есептілігі шоғырланбайтын заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестициялардың сомасы ретінде есептеледі. Қосымша капиталға Банктің меншікті мерзімсіз қаржы құралдарына инвестицияларын, меншікті сатып алынған артықшылықты акцияларды, қаржылық есептілігі банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде шоғырландырылмаған заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестицияларды және екінші деңгейдегі капиталдан шегерілуге жататын, бірақ оның қосымша капиталдан шегерілетін деңгейінің жеткіліксіз болуына байланысты реттеушілік түзетулерді шегере отырып, мерзімсіз шарттар және төленген артықшылықты акциялар енгізіледі.

2-деңгейдегі Капитал Банктің кейбір шектеулермен Топтың қаржылық есептілігін жасау кезінде қаржылық есептілігі шоғырланбайтын, шығарылған акциялардың он немесе одан көп пайызы болатын қаржы ұйымдарының реттелген борышына инвестицияларды шегере отырып, теңгемен көрсетілген реттелген борыш сомасы ретінде есептеледі.

Жалпы капитал 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1 деңгей мен 2 деңгей капиталының сомасын білдіреді (2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалпы капитал 1 деңгей мен 2 деңгей капиталының сомасын білдіреді).

Жалпы капиталдың жоғарыда аталған элементтеріне қолданылатын жіктеудің әртүрлі шектеулері мен өлшемдері бар.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес банк жалпы капиталдың жеткіліктілігін мынадай коэффициенттер деңгейінде ұстауға міндетті:

- негізгі капиталдың нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шараларын ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі, активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер бойынша мөлшерленген активтер, шартты және ықтимал міндеттемелер сомасына қатынасы (k1);

- 1 деңгейдегі капиталдың нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шараларын ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің сомасына қатынасы (k1-2);

- жалпы капиталдың нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шарасын (k2) ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі, активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер бойынша мөлшерленген активтер, шартты және ықтимал міндеттемелер сомасына қатынасы.

2021 және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттердің деңгейлері:

	Консервациялық буферді ескере отырып		Консервациялық буферді есепке алмағанда	
	2021 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2020 ж.
k1 – төмен емес	0.075	0.065	0.055	0.055
k1-2 – төмен емес	0.085	0.075	0.065	0.065
k2 – төмен емес	0.010	0.090	0.080	0.080

2019 жылдың 1 қазанынан бастап ҚРҰБ капиталдандыру нормативтеріне жаңа реттеуші буфер енгізді. Реттеуші буфер қарыз және дебиторлық берешек түріндегі банк активтерінің құнсыздануына арналған провизияларды қалыптастыру жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес есептелген провизиялар мен ХҚЕС және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес Банктің бухгалтерлік есебінде қалыптастырылған және көрсетілген провизиялар (бұдан әрі - оң айырма) арасындағы оң айырманың тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер мен шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер сомасына қатынасы ретінде есептеледі.

2020 жылғы 1 маусымнан бастап Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі әлеуметтік-экономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі шаралар шеңберінде консервациялық буферге қойылатын талаптарды 2021 жылғы 1 маусымға дейінгі мерзімге 1% дейін төмендетті.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк k1, k1-2 және k2 капиталдандырудың барлық пруденциалдық нормативтерін орындады. Осы коэффициенттердің нақты мәндері: k1 – 0,122, k1-2 – 0,122 және k2 – 0,287 (2020 жылғы 31 желтоқсан: k1 – 0,121, k1-2 – 0,121 және k2 – 0,302).

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 13 қыркүйектегі № 170 "Пруденциалдық қалыптардың қалыптық және өзге де орындалуы міндетті нормалар мен лимиттерді маңызы мен есептеу әдістемелерін, белгілі бір күнге шекті банк капиталының мөлшерін және Ашық валюталық позицияларды есептеу қағидалары мен олардың лимиттерін белгілеу туралы" қаулысымен белгіленген талаптарға сәйкес есептелген 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктің меншікті капиталының мөлшері 262,409,243 мың теңгені (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 252,512,250 мың теңге) құрады. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірінші деңгейдегі капитал мөлшері 111,062,292 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 100,775,697 мың теңге).

32 Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер

Топтың кредит ресурстарын беру бойынша міндеттемелері бар. Бұл міндеттемелер мақұлданған кредит, кредит карталары бойынша лимиттер, сондай-ақ овердрафт түрінде кредит ресурстарын беруді қарастырады.

Топ қаржы кепілдіктерін береді және өз клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету мақсатында аккредитивтер ашады. Көрсетілген келісімдер міндеттемелердің лимиттерін белгілейді және әдетте, әрекет ету мерзімдері бес жылға дейін болады.

Топ қаржы кепілдіктерін, кредиттік баланстан тыс міндеттемелер мен аккредитивтер ұсыну кезінде клиенттерге кредит беру кезінде қолданылатын саясатты және тәуекелдерді басқару рәсімдерін қолданады.

Шартты міндеттемелердің шарттық сомалары бұдан әрі кестеде санаттар бойынша көрсетіледі. Кестеде көрсетілген кредит беру бойынша міндеттемелерге қатысты сомалар, көрсетілген міндеттемелердің толық орындалады деп жобаланғанын көрсетеді. Кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты кестеде көрсетілген сомалар, егер контрагенттер шарттың талаптарына сәйкес өз міндеттемелерін орындай алмаған жағдайдағы есептік күнгі жағдай бойынша көрсетілуі мүмкін бухгалтерлік залалдың ең жоғарғы мәнін білдіреді.

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Шартқа сәйкес сомасы		
Кредит және кредит желілерін беру бойынша міндеттемелер	95,658,028	61,179,984
Қаржылық кепілдіктер	24,454,056	17,379,675
Аккредитивтер	2,671,391	405,493
	122,783,475	78,965,152
Шығындарға арналған бағалау резерві	(171,877)	(17)

Басшылық кредит және кредит желілерін беру бойынша міндеттемелер ағымдағы кредит портфелі бойынша жоспарлы өтеулерден алынған қаражат есебінен талап етілетін көлемде қаржыландырылады деп күтеді.

Көрсетілген міндеттемелер оларды ішінара немесе толық орындамай-ақ тоқтатылуы мүмкін. Сондықтан, жоғарыда көрсетілген міндеттемелер ақша қаражатының күтілетін жылыстауын білдірмейді.

Топ 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредит сипатындағы шартты міндеттемелері оның алдындағы кредит сипатындағы жалпы шартты міндеттемелердің 10%-нан асатын 1 клиенті бар (2020 жылы 31 желтоқсанда: 1 клиент). 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы міндеттемелердің көлемі 12,553,276 мың теңгені құрады (2020 жылы 31 желтоқсанда: 13,177,966 мың теңге).

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер бойынша клиенттер 20%-ға мемлекет қатысатын компаниялардан тұрады, қалған бөлігі экономиканың түрлі секторларында жұмыс істейтін ірі компанияларға жатады.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шартты міндеттемелер бойынша зияндарға арналған бағалау резервінің өзгеруі келесі кестеде келтірілген.

мың теңге

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер**Жыл басындағы жағдай****бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв****мөлшері**

2-сатыға ауыстыру

Зияндарға арналған бағалау

резервінің таза өзгеруі

Жаңадан құрылған немесе сатып

алынған қаржы активтері

Бағамдық айырмалар және өзге де

өзгерістер

Жыл соңындағы жағдай**бойынша болжалды кредиттік****зияндарға арналған резерв****мөлшері**

	1-саты	2-саты	3-саты	Барлығы
	17	-	-	17
2-сатыға ауыстыру	(1,881)	1,881	-	-
Зияндарға арналған бағалау резервінің таза өзгеруі	131,004	710	752	132,466
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	38,110	-	1,303	39,413
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	(19)	-	-	(19)
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мөлшері	167,231	2,591	2,055	171,877

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шартты міндеттемелер бойынша зияндарға арналған бағалау резервінің өзгеруі келесі кестеде келтірілген.

мың теңге

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер**Жыл басындағы жағдай****бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв****мөлшері**

2-сатыға ауыстыру

Зияндарға арналған бағалау

резервінің таза өзгеруі

Жаңадан құрылған немесе сатып

алынған қаржы активтері

Еншілес кәсіпорынның шығуы

Бағамдық айырмалар және өзге де

өзгерістер

Жыл соңындағы жағдай**бойынша болжалды кредиттік****зияндарға арналған резерв****мөлшері**

	1-саты	2-саты	3-саты	Барлығы
	234,670	-	65,531	300,201
2-сатыға ауыстыру	-	45,265	(45,265)	-
Зияндарға арналған бағалау резервінің таза өзгеруі	(205,164)	(45,265)	(20,266)	(270,695)
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	60	-	-	60
Еншілес кәсіпорынның шығуы	(13,343)	-	-	(13,343)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	(16,206)	-	-	(16,206)
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мөлшері	17	-	-	17

2021 жыл ішінде Топ жалпы сомасы 19,676,126 мың теңгеге (2020 жылы: 6,886,099 мың теңге), оның ішінде кейіннен кредиттік сапаның 1-сатысына жатқызылған – 19,074,624 мың теңге сомасына, 2-сатысына – 388,329 теңге сомасына, 3-сатысына – 213,173 мың теңге (2020 жылы: кредиттік сапаның 1-сатысына – 6,881,053 мың теңге сомасына, 2-сатысына – 0 мың теңге сомасына, 3-сатысына – 5,046 мың теңге) сомасына кепілдіктер берді. 2021 жылдың ішінде Топ жалпы сомасы 12,948,971 мың теңге (2020 жылы: 13,321,973 мың теңге) қаржы кепілдіктері бойынша шартты міндеттемелерді тануды тоқтатты, оның ішінде кредиттік сапаның 1-сатысына жатқызылғандар бойынша – 12,931,056 мың теңге, 2-сатысына – 0 мың теңге, 3-сатысына – 17,915 мың теңге (2020 жылы: кредиттік сапаның 1-сатысына жатқызылғандар бойынша – 11,018,860 мың теңге, 2-сатысына – 2,048,204 мың теңге, 3-сатысына – 254,909 мың теңге).

33 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру қызметтерінің нарығы қалыптасу сатысында тұр және әлемнің басқа елдерінде кеңінен таралған сақтандырудың көптеген нысандарына Қазақстан Республикасында әзірше қол жеткізу мүмкін емес. Топ өзінің өндірістік ғимараттарын, қызметінің уақытша тоқтауына байланысты залалдардан, немесе апат не Топ қызметтерінің салдарының жылжымайтын объектісіне немесе қоршаған ортаға келтірілген зияндарға байланысты үшінші тараптар алдында туындаған міндеттемелерге қатысты сақтандыруды толық сақтай алмайды. Топтың барабар сақтандыруды жабу мүмкіндігі болмайынша белгілі бір активтерді жоғалту немесе бұзып алу қаупі бар, бұл Топтың қызметі мен шоғырландырылған қаржылық жағдайына біршама теріс әсерін тигізуі мүмкін.

(ә) Сот талқылаулары

Топ нарықта өз қызметін іске асыру барысында әртүрлі заң шағымдарымен кездеседі. Топ басшылығы сот талқылауы нәтижесінде пайда болған міндеттемелердің соңғы өлшемі (мұндайлар бар болған жағдайда) болашақта Топ қызметінің нәтижелері қаржы жағдайларына айтарлықтай теріс әсерін тигізбейді деп жобалайды.

(б) Шартты салықтық міндеттемелер

Қазақстан Республикасының салық жүйесі, біршама жаңа болса да, заң нормаларының, көбінесе айқын баяндалмайтын және қарама-қайшы болып келетін ресми түсіндірмелер мен сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, бұл әртүрлі салық органдарының оларды әр мағынада түсінуіне әкеп соқтырады, оның ішінде кірістерді, шығыстарды есепке алу тәртібі және ХҚЕС-қа сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептіліктің басқа да баптары қатысындағы пікірлеріне әсерін тигізеді. Салықтарды есептеудің дұрыстығы қатысында жүргізілетін тексерулермен ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар, түрлі деңгейдегі реттеуші органдар айналысады. Есепті кезеңдегі салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі бес күнтізбелік жыл ішінде тексерілуі мүмкін, әйтсе де белгілі жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл жағдайлар Қазақстан Республикасындағы салықтық тәуекелдердің басқа елдердегіге қарағанда жоғары болуына әкеп соқтыруы мүмкін. Топ басшылығының пікірі бойынша, Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік құжаттардың және сот органдары шешімдерінің ресми түсіндірмелерін басшылықтың түсінуіне қарай салық міндеттемелері толық көрсетілді. Қалай десе де, тиісті органдар бұл ережелерді басқаша түсінуі мүмкін және де, егер олар өз жайғасымының дұрыстығын дәлелдей алса, бұл жәйт осы шоғырландырылған қаржылық есепке елеулі әсерін тигізе алады.

34 Байланысты тараптармен жасалған операциялар

(а) Бақылау қарым-қатынастары

«Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ Банктің Бас компаниясы («Бас компания») болып табылады. Бас компанияны жеке тұлғалар тобы, А.А.Машкевич мырза, П.К.Шодиев мырза, М.Н.Ибрагимова ханым (2020 жылғы 31 желтоқсанда: А.А.Машкевич мырза, П.К.Шодиев мырза, А.Р.Ибрагимов мырза) бақылайды, олардың әрқайсысы 33.3% ие. Бас компания ашық қолжетімді болып табылатын қаржылық есептілігін ұсынады.

(ә) Директорлар кеңесі және Басқарма мүшелерінің және басқа негізгі басқарушы қызметкерлердің қатысуымен жасалған операциялар

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін «Қызметкерлерге жұмсалған шығыстар» бабына кіргізілген сыйақының жалпы мөлшері келесі түрде берілуі мүмкін:

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Директорлар кеңесінің мүшелері	393,079	355,225
Басқарма мүшелері	917,779	881,560
Басқа негізгі басқарушы қызметкерлер	1,799,032	1,116,480
	3,109,890	2,353,265

Көрсетілген сомаларға Директорлар кеңесінің, Басқарма мүшелерінің және басқа негізгі басқарушы қызметкерлердің ақшалай емес сыйақылар кіреді.

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардағы қалдықтар және Директорлар кеңесінің, Басқарма мүшелерімен және басқа негізгі басқарушы қызметкерлермен жасалған операциялар бойынша орташа сыйақы мөлшерлемесі келесіні құрады:

	2021 ж. мың теңге	Сыйақының орташа келісімшарт- тық мөлшер- лемесі, %	2020 ж. мың теңге	Сыйақының орташа келісімшарт- тық мөлшер- лемесі, %
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп				
АКТИВТЕР				
Клиенттерге берілген кредиттер	100,226	7.90	30,956	8.33
Клиенттерге берілген кредиттер (болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв)	(1,638)		(818)	
МИНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	29,979,309	6.82	25,140,822	6.63

Директорлар кеңесі, Басқарма мүшелерімен және басқа негізгі басқарушы қызметкерлермен 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы жасалған операциялар бойынша пайда немесе зиян құрамына жатқызылған сомалар келесі түрде берілуі мүмкін:

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Пайда немесе зиян		
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	3,110	1,195
Пайыздық шығыстар	(2,059,763)	(973,993)
Комиссиялық кірістер	705	771
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған зияндар	(478)	(373)

(б) Байланысты басқа тараптармен жасалған операциялар

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардағы қалдықтар және орташа келісімшарттық сыйақы мөлшерлемесі, сондай-ақ 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін байланысты басқа тараптармен жасалған операциялар бойынша тиісті пайда немесе зиян келесіні құрады:

2021 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Байланысты басқа тараптар *		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Сыйақының орташа келісімшарттық мөлшерлемесі, %	мың теңге	Сыйақының орташа келісімшарттық мөлшерлемесі, %	мың теңге	Сыйақының орташа келісімшарттық мөлшерлемесі, %	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп							
АКТИВТЕР							
Клиенттерге берілген кредиттер							
- теңгеде	-	-	-	-	3,402,748	15.01	3,402,748
- АҚШ долларында	-	-	-	-	36,711,638	4.21	36,711,638
Клиенттерге берілген кредиттер (болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв)	-	-	-	-	(13,877,316)	-	(13,877,316)
Басқа да активтер							
- теңгеде	-	-	37,473	-	19,588	-	57,061
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері							
- теңгеде	178,495	8.18	422,131	7.97	120,564,338	6.17	121,164,964
- АҚШ долларында	-	-	7,875,345	0.50	255,814,264	0.43	263,689,609
- басқа валюталарда	-	-	1,389,209	0.32	5,268,605	2.00	6,657,814
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар							
- теңгеде	-	-	27,512	8.90	-	-	27,512
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар							
- теңгеде	-	-	32,933	9.40	-	-	32,933
Басқа да міндеттемелер							
- теңгеде	-	-	342,965	-	188,900	-	531,865
- АҚШ долларында	-	-	-	-	3,269	-	3,269

2021 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Байланысты басқа тараптар *		
	Сыйақының орташа келісімшарттық мөлшерлемесі, %		Сыйақының орташа келісімшарттық мөлшерлемесі, %		Сыйақының орташа келісімшарттық мөлшерлемесі, %		
	мың теңге		мың теңге		мың теңге		мың теңге
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмаған баптар							
Кредиттер мен кредит желілерін беру жөніндегі міндеттемелер	-	-	-	-	2,361	-	2,361
Берілген кепілдіктер	-	-	-	-	45,427	-	45,427
Алынған кепілдіктер	-	-	-	-	5,261,550	-	5,261,550
аккредитивтер	-	-	-	-	3,932	-	3,932
Пайда/(зиян)							
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	-	-	-	-	1,044,730	-	1,044,730
Басқа да пайыздық кірістер	-	-	-	-	145,650	-	145,650
Пайыздық шығыстар	(143,028)	-	(489,031)	-	(3,497,069)	-	(4,129,128)
Комиссиялық кірістер	689	-	12,169,525	-	609,341	-	12,779,555
Комиссиялық шығыстар	-	-	(2,880)	-	(194,612)	-	(197,492)
Өзгеруі кезеңдегі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан түскен таза пайда	-	-	-	-	1,433,376	-	1,433,376
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда / (зиян)	-	-	67,044	-	(4,500,707)	-	(4,433,663)
Басқа да операциялық шығыстар	-	-	-	-	(331,418)	-	(331,418)
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындар	-	-	-	-	(15,402,271)	-	(15,402,271)
Өзге жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	(80,365)	-	(181,944)	-	(262,309)

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардағы қалдықтар және орташа келісімшарттық сыйақы мөлшерлемесі, сондай-ақ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін байланысты басқа тараптармен жасалған операциялар бойынша тиісті пайда немесе зиян келесіні құрады:

2020 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Байланысты басқа тараптар *		Барлығы мың теңге
	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі,		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі,		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі,		
	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп							
АКТИВТЕР							
Клиенттерге берілген кредиттер							
- теңгеде	-	-	-	-	3,656,119	15.04	3,656,119
- АҚШ долларында	-	-	-	-	45,955,849	4.61	45,955,849
Клиенттерге берілген кредиттер (болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв)	-	-	-	-	(685,300)		(685,300)
Басқа да активтер							
- теңгеде	-	-	89,860	-	1,806	-	91,666
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Клиенттердің шоттары мен депозиттері							
- теңгеде	135,284	8,50	2,583,175	10.94	17,379,601	4.04	20,098,060
- АҚШ долларында	-	-	8,736,069	1.50	193,708,716	0.22	202,444,785
- басқа валюталарда	-	-	1,788,728	0.02	1,700,687	0.04	3,489,415
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар							
- теңгеде	-	-	27,122	8.00	-	-	27,122
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар							
- теңгеде			27,227	8.10	-		27,227
Басқа да міндеттемелер	-	-				-	
- теңгеде	-	-	376,577	-	188,724	-	565,301
- АҚШ долларында	-	-	-	-	-	-	-

2020 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Байланысты басқа тараптар *	
	Орташа тиімді сыйақы		Орташа тиімді сыйақы		Орташа тиімді сыйақы	
	мың теңге	мөлшерлемесі, %	мың теңге	%	мың теңге	%
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмаған баптар						
Берілген кепілдіктер	-	-	-	-	45,427	-
Алынған кепілдіктер	-	-	-	-	11,982,469	-
Аккредитивтер	-	-	-	-	405,493	-
Пайда/(зиян)						
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	-	-	-	-	1,387,657	-
Пайыздық кірістер өзге де	-	-	-	-	634,549	-
Пайыздық шығыстар	(74,246)	-	(1,162,004)	-	(2,432,426)	-
Комиссиялық кірістер	874	-	3,337,156	-	530,064	-
Комиссиялық шығыстар	-	-	(2,888)	-	(22,088)	-
Өзгеруі кезеңдегі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан түскен таза пайда	-	-	-	-	18,089	-
Шетел валютасымен операциялардан таза зиян	2	-	(160,375)	-	(8,921,878)	-
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған зияндар	-	-	-	-	(2,649,994)	-
Өзге жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	(66,865)	-	(191,930)	-

* Өзге байланысты тараптар Бас компанияның акционерлері бақылайтын компаниялардан тұрады.

Таза баланстық құны 26,328,159 мың теңге болатын байланысты тараптарға берілген кредиттер, (2020 жылғы 31 желтоқсан: 51,710,866 мың теңге) жер учаскелерімен, жылжымайтын мүлікпен, кепілдіктермен, жылжымалы мүлікпен және құны артық қамтамасыз етуді есепке алмай, осы кредиттердің баланстық құнын едәуір дәрежеде жабатын өзге де қамтамасыз ету түрлерімен қамтамасыз етілді. Байланысты тараптарға берілген кредиттердің қалған сомасы қамтамасыз етілмеген.

Берілген кредиттерді қамтамасыз ету ретінде алынған кепілдіктердің қолданылу мерзімінің аяқталуы осы кредиттерді өтеу мерзіміне байланысты.

35 Қаржылық активтер мен міндеттемелер: әділ құны және есептік жіктеулері**(а) Есептік жіктеулер мен әділ құны**

Келесі кесте 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

мың теңге	Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын	Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын	Жалпы баланстық құны	Әділ құны
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	-	-	413,119,044	413,119,044	413,119,044
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны					
бойынша бағаланатын қаржы құралдары	18,900	-	-	18,900	18,900
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	-	124,000,016	-	124,000,016	124,000,016
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	-	6,934,753	6,934,753	6,934,753
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	-	-	-
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер	-	-	204,033,597	204,033,597	205,150,381
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер	-	-	431,304,726	431,304,726	415,520,421
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар	-	-	-	-	-
Мемлекеттік облигациялар	-	-	106,124,120	106,124,120	106,953,512
Даму банктерінің облигациялары	-	-	27,081,053	27,081,053	27,070,092
Корпоративтік облигациялар	-	-	37,085,768	37,085,768	36,920,328
Басқа қаржылық активтер	-	-	32,002,492	32,002,492	32,002,492
	18,900	124,000,016	1,257,685,553	1,381,704,469	1,367,689,939
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны					
бойынша бағаланатын қаржы құралдары	1,871	-	-	1,871	1,871
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	566,311	566,311	566,311
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	-	1,136,380,599	1,136,380,599	1,143,718,375
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	16,462,157	16,462,157	15,450,333
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	70,309,216	70,309,216	85,517,357
Басқа да тартылған қаражат	-	-	26,029,572	26,029,572	26,029,572
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	23,962,039	23,962,039	23,962,039
	1,871	-	1,273,709,894	1,273,711,765	1,295,245,858

Келесі кесте 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын	Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын	Жалпы баланстық құны	Әділ құны
мың теңге					
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	-	-	305,893,609	305,893,609	305,893,609
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны					
бойынша бағаланатын қаржы құралдары	2,058	-	-	2,058	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	-	94,084,577	-	94,084,577	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	-	42,847,205	42,847,205	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер			-		-
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер	4,608,253	-	167,254,798	171,863,051	173,076,424
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер	-	-	390,569,806	390,569,806	370,643,810
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар			-		-
Мемлекеттік облигациялар	-	-	118,178,369	118,178,369	120,153,076
Даму банктерінің облигациялары			9,951,123	9,951,123	10,067,027
Корпоративтік облигациялар	-	-	16,972,867	16,972,867	17,041,852
Басқа қаржылық активтер	-	-	15,299,618	15,299,618	15,299,618
	4,610,311	94,084,577	1,066,967,395	1,165,662,283	1,149,109,256
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	862,012	862,012	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	1,139,662	1,139,662	1,204,349
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	-	952,874,394	952,874,394	963,174,618
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	10,147,295	10,147,295	9,522,658
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	66,629,479	66,629,479	67,037,076
Басқа да тартылған қаражат	-	-	27,335,218	27,335,218	27,335,218
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	19,558,687	19,558,687	19,558,687
	-	-	1,078,546,747	1,078,546,747	1,088,694,618

Әділ құнды бағалау активтерді сату кезінде алынатын және бағалау күнгі нарыққа қатысушылар арасындағы ұйымдастырылған нарықта іске асатын операциялар жағдайында міндеттемелерді беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Соған қарамастан белгісіздік факторын, сонымен қатар қолданылатын көзқарастардың субъективтілігін пен есепке ала отырып, әділ құн активтерді тез арада сатылатын құн, ал міндеттемелер – реттелген болып қарастырылмауы тиіс.

Әділ құнын бағалау активті сату кезінде немесе бағалау күнгі нарық қатысушылары арасында ұйымдасқан нарықта жүзеге асырылатын операциялар талаптарындағы міндеттемелерді беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Қаржылық құралдардың барлығы үшін Топ әділ құнды бағалау әдісін қолдана анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату кезінде алынатын және бағалау күнгі нарыққа қатысушылар арасындағы ұйымдастырылған нарықта іске асатын операциялар жағдайында міндеттемелерді беру кезінде бағаға әсер ететін әділ құнды бағалау тәсілдерінің жетістігі болып табылады.

Бағалау әдістеріне осы ағымдағы сәтке таза жеткізілген құн мен ақшалай қаржы ағынын дисконттау, таныс нарықтық баға белгілеуге қатысты ұқсас құралдармен салыстыру үлгілері, сондай-ақ басқа да баға белгілеу үлгілері кіреді. Бағалау үшін қолданылатын талқылау мен мәліметтерге тәуекелсіз және базалық пайызсыз мөлшерлемелер, кредит спрэдтері және дисконттық мөлшерлемені бағалау үшін пайдаланылатын басқа да түзетулер, акциялар мен облигациялардың бағасын белгілеу және валюта бағамдары кіреді. Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушыларымен анықталатын есеп берілетін күнгі жағдай бойынша қаржы құралдарының құнын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Топ стандартты және барынша қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін пайыздық және валюталық своп тәрізді жалпыға қолжетімді нарықтық деректерді ғана қолданатын және басшылықтың пайымдауын немесе бағалауын қажет етпейтін бағалаудың кеңінен танылған үлгілерін пайдаланады. Бақыланатын баға белгілеулері мен бастапқы деректер, әдетте, борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржада айналымдағы туынды құралдар нарығында айналымдағы үлгілер үшін, сондай-ақ пайыздық своптар сияқты қарапайым биржадан тыс туынды қаржылық құралдары нарықта қолжетімді.

Аса күрделі құралдар үшін Топ бағалаудың меншік үлгілерін пайдаланады. Кейбір немесе барлық аса мәнді деректер осы үлгілерде пайдаланылатын кейбір немесе барлық маңызды деректер жалпыға бірдей қолжетімді нарықтық деректер болмауы мүмкін және нарықтық баға белгілеулердің немесе мөлшерлемелердің туындылары, немесе талқылаулар негізінде қалыптастырылған бағалар болып табылады. Құралдардың мысалы бақыланбайтын нарықтық деректерге қолдануда активті нарығы жоқ кейбір кредиттер және бағалы қағаздарға негізделген баға болуы мүмкін.

Келесі жорамалдарды басшылық қаржылық құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады:

- корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерден және жеке клиенттерге берілген кредиттерден болашақтағы ақша қаражатының ағынын дисконттау үшін сәйкесінше, 4.50 – 14.90% және 6.00 – 26.81% дисконттау мөлшерлері қолданылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: сәйкесінше 4.70 – 12.20% және 14.90 – 27.65%);
- корпоративтік және жеке клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері бойынша болашақтағы ақша қаражатының болжамды ағынын есептеу үшін сәйкесінше, 0.40 – 7.30% және 0.80 – 7.80% дисконттау мөлшерлері қолданылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: сәйкесінше 0.40 – 7.30% және 1.00 – 9.20%);
- шығарылған борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын белгілеу үшін бағасы белгіленген нарықтық құны қолданылады.

Әділ құнын бағалау тараптардың бір-біріне байланыссыз шын мәнінде осындай мәмілені жасауға тілек білдірген, жақсы мәліметтендірілгендердің арасында айырбасталуы мүмкін қаржылық құралдар бойынша аса нақты құнды анықтауға бағытталған. Алайда қазіргі кездегі бағалаудың айқын еместігі мен субъективтілігіне байланысты әділ құн активтерді тез арада сату немесе міндеттемелерді орындау мүмкін болатын құн ретінде қаралмауы тиіс.

(ә) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Топ қаржы жағдайы жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнын көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде қолданылатын деректердің маңыздылығын ескеретін, әділ құнды бағалаудың төмендегі иерархиясын пайдалана отырып бағалайды:

- 1-деңгей: Бірдей қаржы құралдарына қатысты актив нарығында белгіленетін бағалар (түзетілмеген);
- 2-деңгей: Тікелей (яғни баға белгілеуде) немесе жанама (яғни баға белгілеуден шығатын деректер) қолжетімді нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді: ұқсас құралдарға арналған активтік нарықта нарықтық баға белгілеу, активтік ретінде қаралмайтын нарықта бірдей немесе ұқсас құралдарға арналған нарықтық баға белгілеу немесе барлық пайдаланылатын деректер бақыланатын нарықтық деректерге тікелей немесе жанама негізделетін басқа да бағалау әдістері;
- 3-деңгей: Бақыланбайтын нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді, бұл ретте мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға елеулі әсер етеді. Бұл санатқа құралдар арасында айырманы көрсету үшін айтарлықтай баға белгілеуді немесе пайымдауларды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдарға арналған, баға белгілеуге негізделген құралдар кіреді.

Бұдан әрі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша иерархия деңгейінде көрсетілетін қаржы құралдарының талдауы көрсетілген:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары				
Туынды активтер	18,900	-	-	18,900
Туынды міндеттемелер	(1,871)	-	-	(1,871)
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері				
Борыш құралдары және табыстылығы тіркелген басқа да құралдар	82,445,226	41,554,790	-	124,000,016
	82,462,255	41,554,790	-	124,017,045

Бұдан әрі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша иерархия деңгейінде көрсетілетін қаржы құралдарының талдауы көрсетілген:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары				
Туынды активтер	-	2,058	-	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері				
Борыш құралдары және табыстылығы тіркелген басқа да құралдар	40,083,015	54,001,562	-	94,084,577
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	4,608,253	4,608,253
	40,083,015	54,003,620	4,608,253	98,694,888

Нарықтың төмен өтімділігі салдарынан, басшылық Қазақстан Қор биржасында бағалары белгіленген мемлекеттік бағалы қағаздарды қоса, актив нарығында баға белгілеу қиын деп есептейді. Тиісінше, 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, осы қаржы құралдарының әділ бағалау құны қадағаланатын нарықтық деректерді пайдалануға байланысты бағалау әдістерінің нәтижелеріне негізделген.

Бастапқы тану кезінде бақыланбайтын бағалау мәндерінің арасындағы айырмашылық

Көптеген жағдайларда бағалау әдістері негізделген барлық елеулі бастапқы деректер, мысалы, валюта нарығындағы ұқсас мәмілелер бойынша ақпаратқа сүйене отырып, толық қолжетімді болып табылады. Барлық бастапқы деректер байқалатын болып табылмайтын жағдайларда, мысалы, есепті күнгі жағдай бойынша тәуекелдің ұқсас сипаттамаларымен байқалатын мәмілелер жоқ болуына байланысты Топ бағалау әдістерін пайдаланады, олар тек бақыланбайтын бастапқы деректерге, мысалы, негізінде жатқан белгілі бір қаржы құралдарының құбылмалылығына, мәмілелердің қолданылуын тоқтату кезеңдеріне қатысты күтулерге негізделеді. Егер бастапқы тану кезінде әділ құн белсенді нарықтағы баға белгілеулермен расталмаған немесе тек байқалатын бастапқы деректер пайдаланылатын бағалау әдістеріне негізделмеген жағдайда, бастапқы тану кезінде әділ құн мен мәміле бағасы арасындағы кез келген айырма пайда немесе зиян құрамында дереу көрсетілмейді, ал болашақ кезеңдерге көшіріледі (3(г)(v) ескертуді қараңыз).

Бұдан әрі кестеде 2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы аяқталған жыл бойынша әділ құны бойынша иерархияның 3-деңгейіне жатқызылғандардың әділ құнын бағалау арасындағы тексеру берілген:

мың теңге	3-деңгей	
	Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	
	Клиенттерге берілген кредиттер	
	2021 ж.	2020 ж.
Жылдың басындағы қалдық	4,608,253	8,089,980
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан таза пайда	1,433,376	13,968
Есептелген пайыздық кірістер	145,650	634,549
Бағамдық айырмалар мен басқа да өзгерістер	97,404	710,606
Өтеу	(6,284,683)	(4,840,850)
Жылдың аяғындағы қалдық	-	4,608,253

2020 жылғы 31 желтоқсан үшін клиенттерге берілген кредиттердің әділ құнын анықтау үшін басшылық АҚШ долларындағы ақша ағындары үшін 7.48% мөлшерлемесін пайдаланды.

Топ оның әділ құнын бағалау дәлме-дәл болып табылады деп пайымдау фактісіне қарамастан әртүрлі әдістемелер мен пайымдауларды қолдану әділ құнды әртүрлі бағалауға алып келуі мүмкін.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, егер ақша ағындарына қолданылатын сыйақы мөлшерлемесі 1% ұлғайған/(азайған) болса, онда клиенттерге берілген, әділ құнды бағалау иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылатын кредиттердің әділ құны (төмендеген)/(40,631)/41,397 мың теңгеге ұлғайар еді.

36 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2022 жылғы 2 қаңтарда Қазақстанның батысында сұйылтылған табиғи газ бағасының литріне 60 теңгеден 120 теңгеге дейін көтерілуіне байланысты наразылықтар басталды. Бұл наразылықтар басқа қалаларға таралды және тонау мен адамдардың өліміне әкелді. 2022 жылы 5 қаңтарда Үкімет төтенше жағдай жариялады. Жоғарыда көрсетілген наразылықтар мен төтенше жағдайдың енгізілуі нәтижесінде Қазақстан Республикасының Президенті ықтимал шаралар туралы, соның ішінде салық заңнамасына енгізілген өзгерістер туралы бірқатар жария мәлімдемелер жасады.

Осы қаржылық есептілікке қол қойылған күнгі жағдай бойынша төтенше жағдай режимі жойылды. Тонаушылардың іс-әрекеттері нәтижесінде Топтың мүлкіне келтірілген зиянның алдын ала сомасы шамамен 200 млн. теңгені құрады.

Қазіргі уақытта Топтың сандық мәнде, егер бар болса, Үкімет қабылдайтын кез келген жаңа шаралар Топтың қаржылық жағдайына қандай әсер етуі мүмкін екенін бағалау мүмкіндігі жоқ.

2022 жылғы ақпанда Ресей-Украина қатынастарынан туындаған әлемдегі геосаяси жағдайдың шиеленісуі аясында Ресейдің ірі қаржы институттары, олардың ішінде екінші деңгейдегі банктер – Қазақстандағы еншілес ұйымдары бар "Сбербанк России" ЖАҚ, ВТБ Банкі (ЖАҚ) және "Альфа-Банк" АҚ халықаралық қоғамдастықтың санкцияларына ұшырады. Енгізілген шектеулер осы қаржы институттарына қатысты халықаралық рейтингтердің төмендеуіне және осы екінші деңгейдегі банктердегі салымдар бойынша күтілетін кредиттік шығындардың ықтимал ұлғаюына әкеп соғуы мүмкін.

Әлемдегі ағымдағы оқиғаларға байланысты ұлттық валюта - Теңге бағамының басқа елдердің валюталарына қатысты тұрақсыздығы байқалады, осыған байланысты Топ басшылығы экономикалық ортаға кейінгі теріс әсер Топқа жағымсыз әсер ететіндігін жоққа шығармайды.

Халықаралық рейтингтік агенттіктердің Ресей нарығынан кетуіне, Ресей Федерациясының жекелеген резидент - контрагенттеріне SWIFT-ті өшіруге (бұдан әрі – Топ қажетті резервтерді уақтылы қалыптастыру арқылы жауап берді, бұл Қызметтің үздіксіздігі жағдайында айтарлықтай қаржылық шығындарға әкелмеді, өйткені Топ Ресей эмитенттерімен, сондай-ақ Ресей эмитенттерінің облигациялары бойынша міндеттемелерді өтеу бойынша Ресей Федерациясы мен Қазақстан Республикасының реттеуші органдарымен жұмысын жалғастыруда және Ресей тарапының түсіндірулеріне сәйкес өтеу қазақстандық ұстаушылар үшін міндеттемелер бойынша бұғаттауды көздемейтін жай банктік шоттарға жіберілетін болады.

Қазіргі уақытта ресейлік эмитенттердің төлем қабілеттілігін одан әрі төмендетудің әсерін сенімді түрде анықтау мүмкін емес және Топ басшылығы оны бағалау процесінде.

2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Топ баланстық құны 48.3 млрд теңге болатын Ресей эмитенттерінің АҚШ доллары номиналындағы бағалы қағаздарын иеленді.

Топ ықтимал қолайсыз әсерлерге уақтылы ден қою үшін әлемдік нарықтағы ағымдағы жағдайды бақылауды жалғастыруда.